

A TISZÁNINNENI REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET

1933. ÉVI DECEMBER 5-IK NAPJÁN,
MISKOLCON TARTOTT
RENDES ŐSZI KÖZGYŰLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

SZERKESZTETTE :

DR. ENYEDY ANDOR
EGYHÁZKERÜLETI LELKÉSZI FŐJEGYZŐ.

173. SZÁM.

SÁROSPATAK.

NYOMTATTA : KISFALUDY LÁSZLÓ A REF. FŐISKOLA BETŪIVEI.

1933.

A tiszáninneri református egyházkerület az 1933. évi őszi közgyűlését december hó 5-én, Miskolcon tartotta meg Farkas István püspök és Farkasfalvi Farkas Géza főgondnok elnöklete alatt.

Jelen voltak :

Az abauji egyházmegyéből: Farkas Elek esperes, Téglássy András gondnok, Hörcsik Lajos, Kiss József, Makkay Kálmán, Medgyasszay András lelkészi, dr. Bárczay János, dr. Bárczay Lajos, Tolnay Gyula világi részről.

Az alsóborsodi egyházmegyéből: Pósa Péter esperes, dr. Molnár Gyula gondnokhelyettes, Gaál Ferenc, Román Ernő, Takács Mihály lelkészi, Csorba György, Kun András világi részről.

Az alsózempléni egyházmegyéből: Kiss Ernő esperes, dr. Kiss Sándor gondnokhelyettes, Batta János, Hegedüs László, Janka Péter lelkészi, dr. Meczner Tibor világi részről.

A felsőborsodi egyházmegyéből: Szentmártony Dániel esperes, Zsóry György gondnok, Hubay Mihály, dr. Komjáthy Aladár, Lőkös Sándor lelkészi, Szatmáry Király Pál világi részről.

A gömör-tornai egyházmegyéből: Juhász László esperes, báró Ragályi Balassa Ferenc gondnok, Cseh István, dr. Páhy József lelkészi, Farkas Ábrahám, dr. Molnár József világi részről.

Mint egyházkerületi tanácsbírák: Janka Károly, Kovács István, dr. Lengyel István lelkészi, Bernáth Aladár, dr. gróf Haller József, dr. Kérészy Barna, dr. Trócsányi József világi részről.

Mint tanárképviselők: dr. Mátyás Ernő a sárospataki theol. akadémia, Novák Sándor a sárospataki főgimnázium, Csorba György a miskolci reálgimnázium, Péter Pál a miskolci leánygimnázium, Kovács Dezső a sárospataki tanítóképző-intézet képviselőjében.

Mint tanítóképviselők: Péter József, Tóth István.

Mint egyházkerületi jegyzők: dr. Enyedy Andor főjegyző, Nádházy Bertalan aljegyző lelkészi, dr. Horváth Zoltán főjegyző, dr. Idrányi Béla aljegyző világi részről.

Mint egyházkerületi főügyész: dr. Kérészy Barna.

Mint egyházkerületi alügyész és pénztárnok: dr. Kovács Kálmán.

Mint a sárospataki főiskola gazdasági választmányának képviselője: dr. Trócsányi József, mint a főiskola világi gondnoka: gróf Bethlen Pál.

Mint a tanügyi bizottság elnöke és előadója: Szilva István.

Mint egyházkerületi missziói előadó: Svingor Jenő.

1. Farkas István püspök Istennek segítségül hívása és a János apostol I. levele 3. rész 18—24. versének felolvasása után buzgó imában magasztalta Istent, mint a tisztaság, erő és szépség forrását: kifejezte és elrebegette előtte mindnyájunk hálóját az élet, az imádság és munka ajándékáért, kiváltságáért: és áldását kérte egyházunkra, a szomorú és keserves magyar életre; ihletését tanácskozásainkra és segedelmét ahoz, hogy mindnyájan fényt sugárzó oszlopok lehessünk dicsősége templomában.

2. Farkasfalvi Farkas Géza egyházkerületi főgondnok a közgyűlést a következő beszéddel nyitotta meg:

Főtiszteletű és Méltóságos Egyházkerületi Közgyűlés!

Tavaszi közgyűlésünkön emlékeztünk meg mély-séges fájdalommal egyházkerületünk testéről elszakított részéből alakult egyházkerület nagy püspöke, Péter Mihály martir haláláról. Még alig nőtt ki a fű sírhalmán, utódját a püspöki székben, kinek kiváló egyéniségében a trianoni határon túl és innen a lelkek bizalma találkozott, csorbíthatatlan nagy egyházkerületünk egykori egyik vezéralakját, Idrányi Barnát is elszólította az Úr. Szabad magyar földbe temettük el,

Püspök Urunk mondott koporsója fölött lelkünket meg-
rázó, szemünket könnybe borító, de a Mindenható ki-
fürkészhetetlen akarátán megnyugtatót keltő bucsuzót.

Csak ép most vesszük — nagy bizakodó remény-
séggel — a hirt, hogy Magda Sándor csicseri lelkész,
egyházkerületi főjegyző, filozófiai doktor, egykori sá-
rospataki szénior, a teológiai szeminárium előadója,
a széles látkörű, világot járt apostoli lelkű férfiú vá-
lasztatott meg utódjául. Az Úr segítse apostoli munká-
jában különösen nehéz órhelyén. Indítványozom, hogy
közgyűlésünkéből mély tisztelettel, bizalommal és sze-
retettel üdvözljük.

A nyár végén, még forró napsugárban iktattuk be
a felsőborsodi egyházmegye esperesi székébe az elhí-
vott vezért, a hűséges pásztort, egyházi életünk egyik
kiválóságát, Szentmártony Dánielt. Kegyelem és áldás
kísérje minden lépését!

Elnöktársam apostoli útja ez őszön a „Szent Lélek
Isten segedelmével“ és irányításával a Bodroghözre ve-
zetett, a szekták által súlyosan inficiált egyházainkba.
Adja a jóságos Isten, hogy azok a tűzek, amelyeket
ott a lelkekben felgyújtott, ne szalmatűzek, de mara-
dandó, Isten országáért örökké lobogó lángolások ma-
radjanak.

Már tavaszi közgyűlésünkön hangot adtam azon
nézetemnek, hogy amíg országos viszonylatban katho-
likus testvéreink vezető egyéniségeitől nem kapunk —
a haza és a köz érdekében való — összefogásra hívó
kiáltásunkra visszhangot, addig „a perifériákon sokszor
találnak megértést ilyen irányú megnyilatkozásaink.“
Nagy lelki örömmel láttuk ezt a megértést a Főtiszt.
Püspök úr ezen bodroghözi vizitációja alkalmából.

Ha ez általánossá válik, úgy nagy, mérhetetlen
nagy áldás fakadhat ebből szegény elesett hazánkra.
De hogy dereng e tekintetben és terjed ez a felfogás
vezető férfiaknál is, mutatja az is, hogy egy kimagasló
katholikus férfiú szolgáltató nemrégén elégtételt a mi
nagy dicsekedésünk, gróf Tisza István halhatatlan em-
lékének. Berzeviczy Albert, a Magyar Tudományos
Akadémia elnöke, a Tisza István emlékbizottság ün-

nepi ülésén a Tisza István szobrának felállításáról beszélve, erélyesen utasította vissza azt a támadást — amelyről legutóbb is szóltam —, melyet egy felekezeti folyóirat intézett a szobor felállításának terve ellen, amidőn azt írta, hogy Tisza István nem érdemelte ki, hogy a nemzet legnagyobbjai közé iktassák és a szoborbizottság csak „a református főgondnoknak apoteozisát kívánta szolgálni.“ Berzeviczy Albert, az izigvérig katolikus férfiú szavaiba egész lelkét beleöntve mondta, hogy „csak a felekezeti gyűlölködés lázong a Tisza emlékének tisztelete miatt.“

Nagy örömmel és megnyugvással kell tudomásul vennünk, hogy méltó elégtételt kapott a sárospataki főiskola és annak elévülhetetlen érdemekben gazdag, volt gimnáziumi igazgatója, e tavaszkor elhangzott támadásokkal szemben. Elekes Imre igazgató úr tudvalevőleg rágalalmazási és becsületsértési pert indított a „Húsvéti Lapok“ című röpiratban megjelent állításokért. A sátoraljaujhelyi kir. törvényszék most a vádlottakat, a szerkesztőt és a cikkíró t sajtó útján elkövetett rágalmazás és becsületsértés vétségében bűnösöknek mondotta ki és őket súlyos büntetéssel sújtotta.

Nem mulaszthatom el, hogy erről a helyről is köszönetet ne mondjak Benedek Sándor őexellenciájának, a tolnai egyházmegye nagynevű gondnokának — azon lelkes, utolsó betűig igaz védelemért, amelyben — egyházmegyei közgyűlést megnyitó beszédében — a ref. papi családokat részesítette, szépirodalmunk egyes destruktív, általánosító, gyalázkodó megnyilatkozásaival szemben, mikor szóról-szóra ezeket mondja: „A mi lelkészeink a szelid felfogást, az erkölcsi érzést, a nemes gondolkodást plántálják be családtagjaikba és ezáltal a társadalom számára a békés és egészséges fejlődés kovászát. A lelkészivadékokból kerülnek ki a középszta ly legértékesebb elemei.“

Az ez évi papi vizsgák sok ígér etet nyujtottak, de mindazonáltal kétségtelenül megállapítható volt azon szükségesség, hogy jövendő lelkészeinknek a kápláni évek alatt többek kell tanulniok magasztos hivatásuk betöltésére. Szeretettel hívom fel a káplántartó egyhá-

zak lelkészeit, hogy befolyásukat ösztönző irányban érvényesítsék a beosztott fiatal segédlelkészeknél.

Új egyházi törvényeink immár elnyerték a megerősítést. Országos zsinatunk utolsó ülészakán nagy aggodalmat keltett — iskolai autonómiánk szempontjából — egy, a kormány által kívánt módosítás.

Autonómiánk megvédése érdekében egy ünnepélyes deklaráció lett az országos zsinaton elfogadva, amely így szól: „Az 1790—91. évi 26. t.-c. 5. §-a százados küzdelmek eredményeként biztosította egyházunk iskolai autonómiáját. Ebben egyetlenegy korlátozás foglaltatik; a főiskolák állításával kapcsolatban az államfő részére. Egyházunk eme sarkalatos jogát közel másfél század óta minden illetékes tényező így értelmezte. Országos zsinatunk ennek az egyetlenegy korlátozásnak tiszteletbentartása mellett ünnepélyes óvást emel iskolai autonómiánknak minden olyan esetleges értelmezése ellen, mintha egyházunk szabad iskolaállítási joga nem vonatkoznék az összes azóta keletkezett iskolatípusokra is. Zsinatunk eme határozatát a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úr útján megküldi az országos kormányhoz.“

De újabb veszély is fenyegeti iskolai autonómiánkat a képviselőházban most tárgyalás alatt levő „Nyugdíjtörvényjavaslat“ változatlan elfogadása esetére. Ezen törvényjavaslat úgynevezett „akasztófa paragrafusa“ szerint — állami fizetéskiegészítésben részesülő — tanerőink, ha azok a mindenkori hatalomnak nem tetszenek s reá kimondják, hogy „szükséges szakképzettség, szorgalom, vagy egyéb fontos kellékek hiánya miatt szolgálatát a megkívánt mértékben nem látja el“, szabályszerű elbánás alá kell venni. Ezen elbánás lefolytatása pedig mindkét forumon a minisztériumban történik.

Hiszen ezen meghatározások „szorgalom, vagy egyéb fontos kellékek hiánya“ olyan tágak, hogy úgy szólván mindenkire rá lehet azokat huzni, ha úgy akarják. Nekünk nem lehet a fegyelmi jogkört kiadni kezünkől, az egyenlő volna autonómiánk egyik leglényegesebb részének feladásával. Egyetemes konventünket

sürgősen fel kell kérnünk a legerélyesebb közbelépésére, a parlament református tagjaitól pedig elvárjuk, hogy félretéve minden pártpolitikát, leghatározottabban sikraszállnak autonómiánk ezen tervezett súlyos megcsonkításával szemben.

Ezen, autonómiánkat csorbítani kívánó tendenciák mellett egyházaink, iskoláink, lelkészeink, tanítóink — dacára III-ik egyházi törvencikkünknek, amelynek alapján az 1848. XX. t.-c. 3. §-a szerint államsegélyünk megállapított —, a legnagyobb nyomorba jutottak. Hiába kérjük, követeljük egyházmegyei, egyházkerületi közgyűléseinkből, országos zsinatunkból az egyetemes konvent által állandóan, szakadatlanul egyházi és nemzeti vitális érdekekre való hivatkozással, hogy az állam egyrészt intézkedéseivel, másrészt a szükséges intézkedések elmaradása által ne idézze elő egyházaink és iskoláink pusztulását.

Rámutattunk arra is, hogy az egyedül kivezető út egy országos iskolai kulturadó bevezetése. Ezen megoldás mellett foglaltunk állást csaknem valamennyi résztvevői a kultuszminisztériumban másfél év előtt tartott sorozatos ankétokon és a konvent elnöksége, elnöki tanácsa és a kultuszkormány között folytatott tanácskozásokon. Akkor a kormány is hajlott ezen megoldás felé, sőt minden jel arra mutatott, hogy a megoldás ezen módját magáévá teszi. Azután az a kifogás emeltetett — valószínűleg a pénzügyi kormányzattól kiindulva —, hogy az egy új adónemet jelentene, holott, mint arra már ezen helyről és a parlamentben is rámutattam, itt új adóról szó sincs, hanem az iskolafenntartás költségeinek arányos elosztásáról, hogy abból azok a vagyonok, amelyeknek tulajdonosai nem tartoznak az iskolát fenntartó egyházak kötelékébe és a vállalatok, részvénytársaságok stb. ki ne vonhassák magukat.

Ellentétben áll fennálló törvényeinkkel és minden emberi méltányossággal egyházi tisztviselőink illeteiknek óriási megcsonkítása, többek között az által is, hogy terményjárandóságaik háromszoros, sőt négyszeres kulcs szerint számíttatnak be.

Nem kívánom most újból részleteiben tárgyalni sérelmeinket és azok végzetes következményeit egyházi és nemzeti szempontból, — hiszen állandóan hangoztatjuk ezeket — és juttatjuk aggodalmainkat felvilágosító, kérő, követelő panaszainkat az illetékes tényezők elé, melyek orvoslása elkerülhetetlen, ha azokat, akik hivatva vannak — emberfeletti megfeszített munkával a népet és a jövő generációt vezetni és nevelni — a mai rettenetes kísértések, sőt céltudatos, nagyszerűen megszervezett földalatti agitáció idején, a bal és jobb szélsőségekre való hajlamosság korában, mostani kétértelmű helyzetükben hagyjuk.

Ma mögöttük ott ül a keserű gond, az egyén és a család megélhetésének gondja.

Ezen megállapításokkal, elnöktársammal együtt mély tisztelettel és szeretettel üdvözlöm egyházkerületünk megjelent alkotó tagjait és az érdeklődőket: a mai napra összehívott közgyűlésünket megnyitottnak nyilvánítom.

Közgyűlés a mai helyzet képét magas szempontból, vezéri éleslátással megrajzoló: érzelmeinket, gondolatainkat híven tolmácsoló, ősi jogainkat erőteljesen védelmező megnyitót megköszöni és egész terjedelmében jegyzőkönyvébe iktatja.

3. A gyűlési tagoknak hivatalosan összeállított és felolvasott névsorából elnökség a határozatképességet megállapítja, mely után

közgyűlés a megjelenteket igazolja. Téglássy András, báró Bottlik István, Lipcsey Péter, Zsóry Lajos, Meczner Béla, dr. Marton János, Szalóczy Pál, Zsoldos Béla bejelentett, illetve igazolt távolmaradását sajnálattal tudomásul veszi.

4. A szavazatbontó bizottság betérjeszti Miskolcon, a püspöki hivatalban 1933 aug. 4-ikén tartott ülésének jegyzőkönyvét, az üresedésben levő egyházkerületi lel-

készi és világi tanácsbíróságra, világi fő- és lelkészi aljegyzőségre, zsinati rendes lelkészi és tanári képviselőségre, két lelkészi és egy világi pótképviselőségre elrendelt szavazás eredményéről. A beérkezett 235 érvényes szavazatból egyházkerületi lelkészi tanácsbíróságra dr. Lengyel Istvánra 233, világi tanácsbíróságra dr. gróf Haller Józsefekre 232, világi főjegyzőségre dr. Horváth Zoltánra 235, lelkészi aljegyzőségre Nádházy Bertalanra 233, zsinati rendes lelkészi képviselőségre Kovács Istvánra 221, zsinati rendes tanárképviselőségre Csorba Györgyre 235, zsinati lelkészi pótképviselőségre Farkas Elekre 231, dr. Komjáthy Aladárra 220, zsinati világi képviselőségre Bárczay Lászlóra 225 szavazat esett. A többi szavazat 37 név között őszlott meg.

Közgyűlés a jelentés alapján dr. Lengyel Istvánt és dr. gróf Haller Józsefet megválasztott egyházkerületi lelkészi, illetve világi tanácsbíráknak, dr. Horváth Zoltánt világi főjegyzőnek, Nádházy Bertalant lelkészi aljegyzőnek, Kovács Istvánt és Csorba Györgyöt zsinati rendes lelkészi, illetve tanárképviselőnek, Farkas Eleket és dr. Komjáthy Aladárt zsinati lelkészi pótképviselőnek jelenti ki. Bárczay László már 1929-ben zsinati világi pótképviselővé választatván, az ő megválasztása tárgyaltan s így érvénytelen. A megválasztott egyházkerületi tisztviselőket elnökség szíves üdvözlése mellett tisztségeikbe beiktatja, tőlük a hivatalos esküt kiveszi, mire ők helyeiket a tanácskozó asztalnál a bizalomért érzett hálájuk ünnepélyes kifejezésével elfoglalják. Az új zsinati rendes és pótképviselőket közgyűlés a zsinat elnökségéhez bejelenteni rendeli.

5. Elnökség jelenti, hogy az egyházkerületi bíróság a közgyűlés helyén délután három órakor fogja

ülését megtartani s arra a bíróság tagjait és az érdekelteket ezúton is meghívja.

Tudomásul szolgál.

6. Farkas István püspök felolvassa a közgyűlés előtt a következő jelentését :

Főtiszteletű és Méltóságos Egyházkerületi Közgyűlés!

Régi időkben, őszi kerületi gyűlésünk asztalára ritkán került püspöki jelentés. Nem különcködés és nem mindenáron való beszélni akarás az oka annak, hogy én őszi gyűlésekre is tartogatok mondanivalókat, — egyedüli magyarázata a változott idők és az egyre fájóbb élet — mikor is nagyobb szükség van arra, hogy biztatgassuk egymást. Különben is én úgy ítélem meg, hogy kalászzsendüléstől levelek lehullásáig tovatünő pár hónap alatt gyűlik össze egy-egy vezér számára a sereg előtt közlésre érdemes bejelenteni való.

Mindenekelőtt, hadd álljak meg itt egy őszinte valamástétellel. Én, — a keresztyénség közös frontján, a lelkek megnyugvásának, — valamelyes lelki egységet kitermelő ünnepi esztendejét vártam az Urnak 1933. esztendejétől. Mi, emberek, — egy-egy embereket magasztaló jubiláris ünnepen, — olyan sok szépet tudunk elmondani egymásról s az isteni kegyelem e csodálatos esztendeje, a Krisztus országlásának 20-ik 100. esztendeje elindulásakor, nem tudom, én magam is szinte csodaváróvá lettem . . . Nem jött, amire vártam. Nem a Krisztus békéje, de a gyűlölködés vihara erősödött úgy a népek, mint a felekezetek között. Telve az ajkak mindenfelé panasszal és zúgolódással. Elfeledkeztünk róla, hogy mi, árva magyarok, e koldussá tett földön: kereszthordozásra rendelt néppé teremtettünk. Tele sírjuk az életutakat egyéni, családi, gyülekezeti és nemzeti fájdalomunkkal, pedig szívünkre tett kézzel kellene beismernünk, hogy a szenvedésekből őseinknek még sokkal több jutott osztályrészül, mint nekünk. Mikor templomokat és iskolákat a maguk veritéke és vére

hullásával építettek meg apáink; mikor belső és külső hatalmasságokkal birokra kelve, ezer fortéllal kellett megküzdeniök elődeinknek: az erővel, fegyverrel és sok csalárdsággal ellenök törő hatalmasságokkal dacolva. Óh!, hogyha azok a legtöbb faluban halmon s hegyoldalra emelt templomkövek beszélni tudnának, hogy el tudnának dicsekedni nagyapáink áldozatkész-ségével; szüntelenül imádkozó életükkel s hogy el tudnának mondani, hogy egy hitet valló földesurak és jobbágyok minő szépen össze tudtak melegedni, versenyre kelve a közös nyomorúság s üldöztetések idején s felvéve kereszteiket, tudtak boldog örömmel meghalni, vértanúságot vállalva a Krisztus ügye diadaláért.

A ma embere nem a hitével, hanem a tudásával és a gépeivel szeret dicsekedni. A világűr nagy titkai felett vitázó bölcseket mindig megmosolygom, mikor azt próbálják előttünk számíttatni, hogy a világosságot és a meleget árasztó Nap tüze, hány ezer év múlva alszik ki. Balgatagok! . . ., ha Isten világot teremtett, az örökkévalóságban gondja volt és lesz is mindig arra, hogy onnan felülről: szépség, erő, fény és meleg áradjon át a világon. S ha az Isten, sok millió teremtményei között: az emberi lelket jelölte meg, mint legértékesebb alkotását, gondja is volt és lesz mindörökké arra, hogy az idvességét sóvárgó s az örökkévalóságba belenőni epekedő, Istenben boldog lelkek közül csak is el ne vesszen! Az emberiség tovafutó századai termelhetnek ki különféle gondolatokat, amelyek ideig-óráig élnek talán, de legtöbbjük már születésük percében halálra éretté válik: csak a Krisztus igazai nem avulnak és nem halnak meg sohasem.

A ma emberét eszmények romhalmaza veszi körül. A robotoló ember kutat, kérdez, gyötri magát, hogy megtalálja a romok között keresgetve azokat az eszményeket, amelyekre könyvei tanulsága szerint esküdött a világ. A romok között nem találja meg, amit keres. Az új élet kapujához nem érhet el addig, s ezen a kapun nem léphet be, míg oda nem tette kezét a Krisztus kezébe.

A földi alacsony helyekről az Ur dicsőségébe 1900.

esztendő távolában felvitetett Ur Jézus Krisztus, az egyedüli Király; az egyetlen Szabadító s a világ Megváltója örökön-örökké.

Lelki egységre jutás a Krisztussal: ez a mi korunk mindenekfelett való feladata.

S míg a kegyelem e drága esztendejére való emlékezés nyomán úgy buggyannak ki a szivemből vallo-másaim, mint a föld mélyéről felfelé törő ér vize, vagy lángja, úgy kívánkozik kifelé, belső emberemből eme másik, kegyelemből megérni engedett jubiláris esztendőre való megemlékezés is, mely 450. esztendő távolába ragadja vissza lelkünket s a németországi Eisleben városában született s a világba apostolul küldött: Luther Márton bölcsője felett való megállásra kényszerít. — Krisztus királyságáért küzdő evangéliumi egyházunk egyik legkiválóbbja O! A lelkiismereti szabadság rettenthetetlen hőse; a bibliához, a hit örök forrásához való visszatérés követelője; az egyetemes keresztyén anyaszentegyház belső és külső tisztaságának visszaállítását s a hamisítatlan krisztusi tanításokat, martirságtól sem féltő bátorsággal védelmező: Isten választotta! A hittisztaság védelmezése mellett, a nemzeti öntudat kimélyítését és a nemzeti nyelv jogait bátran hirdető nemzeti hős is! Az idő gyorsan fut tova; a korszakok eszményeikkel a sirba rognak, de a Krisztusra és az Ő evangéliumára, mint örök fundamentumra épített: evangéliumi protestáns egyházak igazai: élnek, hatnak, világot formálnak, embert boldogítanak örökön-örökké. Luther Márton, a nagy reformátor méltó arra, hogy életének csodálatos nagy dolgairól, egyházkerületünk minden gyülekezetei ünnepi összejöveteleken emlékezzenek meg.

Tavaszi közgyűlésünkön bejelentettem, hogy ez év őszén, a sokszor emlegetett, a szektáktól háborgatott Bodroghközön kívánok generális vizitációt tartani. Isten különös kegyelme újból velünk járt s az én hűséges segítőtársaimmal bejártuk immár ezt a Véget is. Előbb ugyan két áldott látogatási napot tölthettünk el, a kis gömöri egyházmegyében, résztvevén a keleméri Tompa emlékünnepen s püspöklátogatást végezve Putnokon a

jelenlegi esperesi székhelyen. A látottak és megtapasztaltak nyomán jó lélekkel állíthatom, hogy: csordultig van a mi szívünk, annyit érez, mert mindenek ékesen és szép renddel történnek itt . . . Bodroközi körútunkon, úgy érzem, hogy nem jártunk hiába! Soha el nem feledhető élménnyé váltott e látogatás a mi számunkra is. Egyházkerületünk hivatalos lapjában bőséges s a legapróbb részletekre is kiterjeszkedő tudósítást közölt egyházkerületünk ihletett lelkű s pennájú lelkészi főjegyzője. Hol voltunk s mit cselekedtünk, ezek elmondásával ismétlésekbe nem bocsátkozom. Ugy éreztük, hogy valóban a lélek vitt bennünket e messze kieső, sokhelyt 200. esztendőn át, — püspököt soha nem látott falusi testvéreink közé. Ama bántó megállapítások, hogy a Bodroköz népe elhagyta ősei hitét s hogy — beteg, halódó gyülekezetek egész sora volna e tájon — Istennek hála, rémhirnek bizonyult. Van egy pár komolyan beteg gyülekezet, ez tagadhatatlan. De ez a betegség nem halálos! A bajok forrása megtalálva! Az új Élet felé való elindulás orvosszereit Isten segéd-mével felmutathattuk s számos, hozzám érkező jelentés azt igazolja, hogy a lassú, de bizonyos gyógyulás már útban van a legbetegebb gyülekezetekben is.

Ne idézgezzük a multat, mikor a jelen fájdalmas! A mult már úgy sem a mienk s a jelennek és a jövődőnek, — a jobbnak!, — a mienknek kell lenni, valahogy így biztatgat bennünket a legnagyobb magyar. Nem rendezek én sem tetemre hívást. Az érdekel, hogy mit kell cselekednünk, hogy a beteg valóban meggyógyuljon. Ugy érzem, hogy reám is bízott az Isten valamilyen, hogy orvosolni tudjak én is, régi sebeket.

Ne mosolyogjon meg engem senki sem s főképpen ne mondja senki azt, hogy csak szép szavak az én ajkamon, hogy kimondhatatlanul tudom szeretni a magyar falvak népét. A magyar kálvinista egyházak legtöbb nyomorúságának az a főoka, hogy a falu népét a multban nem szerették igazán. A magyar néplélek, Istennek e csodálatos ajándéka, ismeretlen volt s az még ma is sokak előtt.

Mióta kiáltom, — sokszor egyedül maradva, — hogy

valami bűnös hajlamosság él a tömegek lelkében, a városi élet után való ellenállhatatlan vágyódásokban. Pedig az Isten az igazán boldog embereket a legtöbbször a falvakban szállásolta el. Közelebb itt az ég a földhöz. Könnyebb az Istennel való találkozás az ittlakók számára, mert mindenfelé, amerre járnak, Isten keze helyezgeti el s írja fel az égre is, földre is, ama jeleket, amelyekben nyilván kitetszik Istennek hozzánk való csodálatos szerelme.

Emberek, ne akarjatok bevinni minden buzavirágot a városi kertekbe. Hagyjátok felnőni a buzakalászk tövében, a pacsirtanótás tájakon. Lássátok meg a faluk szépségeit, nézzetek bele a magyar földön nyugtalankodó, magyar fajta lelkének a mélyeire. Szeressétek őket igazán, mert nem halt meg, csak alszik köztük a tiszta keresztyén élet. Hogy tud ez a nép szeretni, ha igazán szeretik őt! Hogy tud hozzásimulni azokhoz a lelkekhez, akik feljök hajolnak tettetés nélkül való meleg öleléssel, mindig tudtam s a püspöklátogatások során könnyhullások között gyönyörködve néztem.

Ne mondja senki, hogy nem tud és nem akar imádkozni ez a nép. Ott láttam én majdnem minden háznak asztalán a kinyitott bibliát. Olyan szívből nem énekel a világ egyetlen népe sem, mint a mienk. Imádságában nem szépül úgy meg emberek arca, mint a mi testvéreink verítékező munkában megráncosodott orcája. Nem vette ő ki kezét a Krisztus kezéből! Hamu alatt égő parázs módjára melegíti szívét az ősi hit.

Tehet ő arról, hogy a keresztyénnek mondott országban még Vasárnapja sincsen nyugodalmas, a munkás magyarnak? A törvény által engedélyezett vasárnapi kapa, kaszacsengés s gépek zúgása soha nem kedvezett az Isten országa zavartalan terjedésének.

Nem meri megmutatni való értékeit bizalommal ez a nép senkinek sem. Kissé bezárva a szívéhez vezető kapu ajtaja, mert sokszor megcsalták őt.

Minő felséges küldetés a ma lelkipásztora számára, megtalálni újra a sárba taposott magyar gyémántokat, a templomból elmaradozó, de titkon imádkozó magyar kálvinista lelkeket! Milyen nagyszerű küldetés, megta-

lálni a szívökhöz vezető utakat! Milyen szent misszió volna, ráeszmélni nekünk magunknak a tegnapok mulasztásaira s munkába állva, elindulni a nagy cselekedetek végzésére!

Minden szülőt meg lehet nyerni Isten ügyének a gyermeke lelkén keresztül. Ha a ma öregei s felnőttjei nem tudnak eléggé lelkesedni külső látszatra az anyaszentegyházért, induljunk el megkeresni elveszettnek mondott lelki kincseiket a gyermekeik szívében. Induljon el egy nagy gyermek: és ifjúsági pásztori munka. Törődünk kell végre az ifjúsággal. A mindkét rendbeli ifjúság munkába állításán keresztül, mint bizonyosságtételek által, el fog tűnni az apák dacossága, keménynyakúsága. Megolvad a jégkéreg az apák szíve felett s egyszer csak azt fogjátok észre venni mindenfelé, hogy a gyermekeik kezét kezükbe tartva, megtelnek újra a templomok imádkozó édesanyák s nagyszülők templomba vágyódó seregével s lesznek újra boldog gyülekezetek minden tájon s nem a halál szele fujdogál majd körülöttünk, hanem az élet veszi át közöttünk birodalmát.

Mindenre van erőnk a Krisztus által!

Imbolygó lángok megejtő fénye helyett a krisztusi evangélium: tisztább, ragyogóbb lángjai gyuljanak fel minden szíven s minden életen keresztül.

Süppedékes ingoványok helyett; betürágó keresztyénység helyett, tettekkel munkás, krisztusi keresztyéniséget várok én, mert csak erre az örök Kőszálra lehet örökkévalót építenünk.

Szünjenek meg a mindenfelől felcsendülő panaszos sirámok. Az életakarát, a diadalmas élet hőseit, a Sántánt legyőző egész embereket hívogatom én csatasorba s az ilyen fegyverekkel felvértezett sereggel új tavaszok fognak kivirágozni a Bodroghözön is, az egész egyházkerületünkben is.

Az élet, ez a nagy küzdelmekre hívó csatatér, a lelkek megmentését tűzte ki számunkra feladatul s a keresztyén munkák frontszolgálatos katonáit: az örömmel vállalt munka várja.

Ahol a legnagyobb a nyomor, ahol legfájóbb az élet, ahol a szenvedés legjobban tépi a szívünket, ott

van a mi helyünk. Ki boldoggá tesz másokat, csak az lehet a mi hadseregünk igaz katonája. Aki könnyet letöröl, az javítja meg igazán: az Istenhez vezető utakat.

Szent meggyőződés, hogy csak ezeken az utakon járva lehet a miénk a boldogabb holnap. Éppen ezért senkitől sem várván utasítást, elrendeltem mindenütt, hogy a vasárnapi iskolától kezdve, az általunk ismert mindennemű és megvalósítható belmissziói munkák minden fajtája induljon meg gyülekezeteinkben. Nincs időnk — ma — másokkal vitázni, hogy ki a jobb keresztyén. Minket az élet hív s munkára vár. És pedig mindenkit, püspöptől kezdve az egyházfiig. Világi testvéreket, tanítókat, tanárokat, presbitereket, ifjúsági munkásokat s az egész gyülekezetet pásztorával együtt. Szép szavak és ígéretések helyett: cselekedetek keltenek. Mindenki erején felül dolgozzon ma s örüljön, ha Isten a keresztekből nagyon súlyos darabokat rak a vállaira.

Rendületlenül hiszek abban, hogy az Isten meg fogja nekünk tartani, sőt a sebeiből meggyógyult Bodroγκózt dicsekedésünkre fogja nekünk adni az Isten!

Püspöklátogatásaim bevégezése után hivatalos jelentést tettem meglátásaimról a Kultuszminiszter úrnak is. Rámutattam annak szükségességére, hogy legalább a téli hónapokon keresztül, egy missziói, alkalmas lelkészt küldhessek a bodroγκózi gyülekezetekhez. Munkáim elismerése gyanánt a Miniszter úr helyt adott kérésemnek s egyelőre négy hónapig tartó megbízatással, egy ifjú lelkipásztort küldhettem ki e nagyfontosságú munka elkezdésére. Szabó Lajos putnoki s. lelkészre esett a választásom. Az ifjú apostol, úgy tudom, a magyar falu szerelmese s Krisztus jó vitéze. Munkája irányításommal, esperese ellenőrzésével s theologiai tanáraink útmutatásainak megadásával vette kezdetét. Bízom hozzá erős hittel, hogy nemcsak anyaszentegyházunk, hanem nemzetünk számára is érlelünk e munkák által ízes gyümölcsöket.

Illik, hogy hálásan köszönjük meg a Kultuszminiszter úrnak kérésemre történt jóakarató támogatását.

De hálásan köszönöm meg theologiai tanári karunk

s a theológus ifjúság ama segítő munkáját is, hogy a falu szemináriumának megalakításával, 20 theol. ifjú állott a munkába s ők mind a 20-an lelkük indítására viszik oda ifjúi szívük szent tüzeit azokra az oltárokra, ahonnan a lélekáramlás szent csodáinak újra való elindulását várjuk. A majdani lelkipásztorok, mint ifjú emberek, a gyakorlati falusi lelkipásztorkodás nagy titkaiba nézve bele, maguk is szívük szerint lehetnek így a falu eljövendő igaz apostolai.

Körútunkon: leveldi Kozma György főispán úr, Bernáth Aladár alispán, Bornemissza Miklós, gr. Hoyos Viktor, Somody József főszolgabíró urak a segítő szeretetnek és figyelemnek annyi jelével árasztottak el benünket, hogy ezekért kerületünk színe előtt is kell, hogy köszönetet mondjunk . . . Lelkipásztor testvéreim, a gyülekezetek presbitériumai és előjárói, mindenütt szerető szívük egy darabját nyujtották felénk . . . Házuk népével áldja meg őket az Isten mind a két kezével . . . Illesse mélységes tisztelet az én kedves és fáradhatatlan munkatársaimat is, különösen pedig a figyelemben és a szolgálatban velem most is versenyre kelő szeretett egyházkerületi lelkészi főjegyzőnket . . . Kiss Ernő esperes és dr. Kiss Sándor h. egyh. m. gondnok mindent megtettek mi értünk, hogy otthon legyünk minden paróchián. Áldja meg érte őket az Isten!

Sokszor ér bennünket méltatlan támadás amiatt, hogy mi állítólag csak predikáló egyház lettünk. Méltatlan támadás ez is, mint a többi! Felérnek a mi szívünkhöz is a mélységekből felsíró jajkiáltások. Vágyódunk is, szere'nénk is mindenütt jót tenni és segíteni.

Az elhelyezkedni nem tudó ifjúság nyomorúsága a mi szívünknek is fájó sebe. A munkát nem kapható sereg, már a mi ajtóinkon is kopogtat. A tultermelés miatt s. lelkészeink és tanítóink nem tudnak álláshoz jutni.

Uj Egyházi Törvényeink, a nagy gyülekezetekben felállítandó új lelkészi állások szervezését ajánlják gyógyszerül. Kevés reménységem van a mai anyagiakban szegény világban, ilyen új lelkészi állások felállításához.

Ellenben, a megoldásnak egyik lehetősége volna az, ha a tisztas öregségüket elért lelkipásztortestvéreinket, az őket jogosan megillető nyugdíjigényük biztosításával a nyugdíjazottak kedves csoportjába átszállásolhatnánk. Az új idők felette megszorodott evangéliumi, szociális, kharitatív és missziói munkái ifjakat kívánnak a gyülekezetek élére. A megfáradt sáfárok méltók arra, hogy a nyugalom esztendei révpartjához érve, a mindennapi kenyér gondjától mentesen élhessenek, s ha ezt kéri az ifjúság mitőlünk, nem bűne ez néki.

Tanítók és tanárok elhelyezkedési lehetőségeit is ilyen formán gondolja megkönnyíteni, egyetemes konventünk elnöki tanácsa is, ama rendelkezésével, amelyik mai gyűlésünkön kerül bemutatásra, rendelve azt, hogy a szolgálati éveiket betöltött tanárok és tanítók nyugdíjba bocsátandók.

E rendelkezés végrehajtásán túl, állásnélküli tanítóink egész serege jutna álláshoz, ha a kultuszminiszter úr új tanítói állások szervezését engedélyezné ama gyülekezetekben, amelyekben túlszűfoltak iskoláink. 80, 90, 100 sőt 120 gyermeket is taníthat osztályonként egy-egy tanító. Mennyi élet őrlik fel ez elképzelhetetlenül gyötrelmes munkában. Avagy szabad-e takarékoskodni — magának az államnak elsősorban — az ilyen kérdések megoldásánál? Állami feladat elsősorban az iskolák felállítása. Felekezeti iskoláinkra mi minden időben sokat áldoztunk. A jövőben is fogunk áldozni. Sok panaszunk mellett is még a mi elemi iskoláink megmaradtak, de új iskolák felállításával új terhek viselését nem tudjuk vállalni. Viszont be kell látni az illetékeseknek odafenn is, hogy a magyar kultúra rovására úgy takarékoskodni, hogy egy tanítóval végeztetünk el két, sőt sokszor három tanító munkáját, az ilyen lélekmentés vétkezést jelent gyermekeink és ifjaink ellen. A nagy jövedelmek megnyirbálása rovására kell lennie a magyar kulturáért áldozatokat mindig készséggel hozó vezetőknek, hogy tanítói állások szervezésével új munkások álljanak be munkába és gyermekeink okszerű vezetés mellett induljanak el a gyümölcsöt hozó holnapok felé.

Tisztelettel jelentem be, hogy új Egyházi Törvénykönyvünk legmagasabb jóváhagyást nyert s rendelkezései 1934 január 1-től életbe lépnek.

Szükség van arra, hogy előkészítő munkát végezzünk mindenekben való tisztánlátás végett. Mint máskor, úgy most is szükség van a gyülekezetek, az egyházmegyék és egyházkerületek számára megkészítendő (9) Szabályrendeletekre.

Egyházkerületi gyűlés, új rendelkezés szerint, ezután évenként csak egy tartatik. Minden kerületben az őszi kerületi gyűlés megtartása a kötelező. Az időközi teendők elvégzését az évenként a kerületi közgyűlés által megválasztandó egyházkerületi tanács intézi, az Elnökség vezetésével és irányításával.

Szükség tehát, hogy mai gyűlésünkön tudomásul vegyék mindenk, akiket illet, hogy új Egyházi Törvényeink 1934 január 1-től életbe lépnek. Mai közgyűlésünkön egy évre szóló megbízatással meg kell választanunk az egyházkerületi tanácsot és az egyházkerületi új Szabályrendelet megkészítésével megbízandó bizottságot is. Mai gyűlésünkön kell megválasztanunk az egyházkerületi lelkesjelölő bizottságot is. Egyházkerületi főjegyzőnk fogja megtenni indítványát a bizottságok miként való megalakítására nézve. Kérem nagybecsű rendelkezésüket.

Utasítást kérek arra nézve is, hogy az egyházmegyék elnökségei kezdjék meg ama munkálatokat, amelyek az egyházközségi és egyházmegyei Szabályrendeletek megkészítésére vonatkozólag rendelve vannak. Felhatalmazást kérek az egyházkerület elnöksége számára arránézve, hogy alkalmas időben az egyházkerületi tanács letárgyalhassa a bemutatott Szabályrendeleteket.

Röviden még örvendetes és fájdalmas bejelentéseket kívánok kerületi gyűlésünk elé terjeszteni.

Báró Radvánszky Albert ág. ev. egyetemes főfelügyelőt, dr. Zelenka Lajos és Lichtenstein László ág. ev. felügyelőket 10 éves jubileumuk alkalmából kerületünk részéről is üdvözöltem.

Ágoston Sándor jugoszláviai hittestvéreinknek új

püspöke számára áldáskivánásunkat szívem szerint tolmácsoltam.

Csorba György középiskolai előadót, a miskolci reálgimnázium tudós igazgatóját 25 éves igazgatósága és 35 éves tanársága elérése alkalmából szeretetünkről biztosítottam. Soós Mihály miskolci reálgimnáziumi tanárt 25 éves tanársága jubileumán megbecsülésünkről biztosítottam.

Mint élőket, de eddigi megszokott őrtálló helyeiről félreállókat, tisztelő szeretettel öleltem körül néhány hűséges munkástestvérünket. Elekes Imrét, a sárospataki főiskola újjáépítésének egyik fáradhatatlan vezetőjét s a szebb jövőért legtöbbet veritékező munkását, aki nyugalomba kívánt vonulni, áldó imádságunkkal bocsátottam el én is, új szolgálati helyére. Az igazgatótanács remekbe készült búcsúlevéllel vett tőle búcsút s én is állítom, hogy ez a kiváló alkotó munkás nevét beírta a sárospataki főiskola halhatatlanjainak a seregébe. Elek József felsőborsodi esperes, esperesi állásától visszavonult. Hűséges és teendőinek végzésében fáradhatatlan esperes volt s kívánva kívánjuk számára lelkipásztorságában a szép, tisztos öregségnek minden áldását.

Az utódokat: Novák Sándort, az álmokat álmodó és látásokat látó, költői lelkületű új igazgatót és Szentmártony Dánielt, — a közszeretet és tisztelet által körülölelve tartott új esperest, szeretettel kell köszöntenünk.

Épen ilyen megbecsülésre érdemes a hivatalát átvett leánygimnáziumi új igazgató: Czinyéry Barna is, aki méltó arra, hogy szívünkhöz szorítva őt is, buzgó imádsággal kérjünk áldást mindennemű munkájára.

A halál szele is fujdogált újra körülöttünk, drága értékeket tépegetve le az élet fájáról.

Dr. Hamar István theol. tanárt, Borsos Károly tankerületi főigazgatót őszinte könnyekkel kísértük mi is utolsó útjára.

Isten keze által vezetve, rab magyar földről az imádott ősi földbe tért meg pihenőre a szlovenszkói tiszáninneri ref. egyházkerület ez évben elválasztott új

püspöke: Idrányi Barna. Terveiből keveset válthatott valóra ez a munkában telhetetlen, hűséges lelkipásztorvezér, de annyiban jó volt hozzá az Isten különös-képen, hogy a gönci temetőben nyugodhatnak áldott hamvai. Magam hirdetem Istennek üzenetét az ő kopersója felett és szívünkbe zárva e hűséges munkás életének emlékét, kegyeletes érzések között örökítsük meg emlékezetét jegyzőkönyvünk lapjain. Szentimrey Gyula — a mindenek tiszteletére méltó — szép öregséget nyert világi tanácsbíránk is pihenőre tért. Szeretünk virrasszon édes álmai felett.

Vértessy Sándor és Simon Gábor, a miskolci reál-gimnázium kiváló tanárai is csendes pihenőre tértek. Kovács Károly volt tizzaszederkényi és Gera Sándor volt diósgyőri tanítók is elvették már az Úrtól jutalmukat. Szomolnokoy Lajos segédlelkész frissen ásott sírja mellett a mi könnyeink is kell, hogy hulljanak, siratván a fiatalon derékba tört drága életet.

Felhatalmazást kérek arra, hogy az 1935. évre tervbe vett jubiláris egyházkerületi közgyűlés előkészítése munkáit az elnökség, az egyházkerületi tanács segítségével állandóan napirenden tartsa. Azt is bejelentem, hogy az 1934 évben, a bodrogkereszturi zsinat évfordulójával kapcsolatosan Bodrogkeresztúron, püspöklátogatással egybekötött ünnepi találkozót kívánunk előkészíteni. Egyéb változások bejelentése hadd maradjon a jövő esztendei jelentés kapcsán bejelentendő feladataim közé sorolva.

Magam munkáiról, kiszállásaimról nem kívánok beszélni. A nagy nyilvánosság előtt történik minden munkám. Generális vizitáción kívül kilenc gyülekezethez szálltam ki, részt kérve örömeikből is, bánatukból is. Kerületünkön kívül négy alkalommal szerepeltem előadást tartva. Irodámban a 2000 iktatói számot meghaladó, iktatói könyvbe bejegyzett minden hivatalos és magánlevél elintéztetett. Gyarlóságaimat ismerem és azok elnézését szeretettel kérem. A lelkem kész minden jó munkára s legyen áldott az Isten, hogy eddig még a testem épségét is megőrizte.

Tisztelettel kérem jelentéseim tudomásulvételét és
vagyok megkülönböztetett tisztelettel

Miskolc, 1933 december hó.

a Főtiszteletű és Méltóságos Egyházkerületi köz-
gyűlés alázatos szolgálja *Farkas István, püspök.*

Közgyűlés a bizonyágtevésekben és
iránymutatásokban gazdag püspöki jelen-
tést tudomásul veszi s jegyzőkönyvében
szó szerint közölni rendeli. A püspöknek
putnoki látogatásáról, a keleméri Tompa-
ünnepélyen történt részvételéről, bodrog-
közi körútról, annak eredményeiről, a
tett intézkedésekről örömmel értesül, a lel-
kek személyes pásztorolása körül kifejtett
áldozatos és áldott szolgálatért neki és kí-
sérő társának, a lelkészi főjegyzőnek el-
ismerését és köszönetét nyilvánítja. Ugyan-
csak háláját fejezi ki a m. kir. vallás és
közoktatásügyi miniszter úrnak a bodrog-
közi missziói lelkészség szervezéséhez meg-
értő jóakarattal nyújtott államsegélyért, a
jelentésben névszerint felsorolt zemplén-
vármegyei közigazgatási előljáróknak, va-
lamint az alsózempléni egyházmegye el-
nökségének, a politikai és egyházközsé-
gek vezetőinek a látogatást tevő püspök
szívélyes fogadtatásáért, előzékeny támo-
gatásáért, az ő és kísérete személyében
egyházkerületünk és egyetemes egyházunk
megbecsüléseért. Kifejezi és illetékes he-
lyekre is eljuttatja amaz óhaját, hogy a
készülő munkaszüneti törvényben a vásár-
nap és egyéb ünnepnapok, többek között
az Urunk Jézus Krisztus halálára, a vált-
ság nagy tényére emlékeztető nagypéntek
ünnepi zavartalansága, csendje, nyugalma
törvényesen, intézményesen és az egész
országra kiterjedő hatállyal biztosíttassék,
hogy a munkában verejtékezők ne csak

a munkától pihenhessenek meg, hanem alkalmat és módot nyerjenek halhatatlan lelkük táplálására, a belső megtisztulásra, növekedésre, felüdülésre is, s a keresztyén egyházak teljesíthessék felelősségteljes, szent gondozó munkájukat a mindennél drágább magyar lelkek körül. A püspöki jelentésben erőteljesen kiemelt, halaszthatatlanul szükségesnek mondott gyermekgondozó, bibliaiskolai és a konvent 292-1933. sz. jegyzőkönyvi határozatában egyházunk keretei közé szervezetileg beépített ifjúsági munka végzését, megkezdését, fejlesztését, egyházmegyei és egyházkerületi kiépítését a maga részéről is egyetemlegesen elrendeli. Megkívánja, hogy a vallásos esték, ünnepélyek során minden egyházközségben történjék megemlékezés Luther Mártonról és Szenczi Molnár Albertről. Elnökség útján felír a m. kir. vallás és közoktatásügyi miniszterhez, hogy az elemi iskolák túlszűfoltóságát, amin az iskolai terhek alatt máris roskadozó egyházak segíteni nem tudnak, új tanítói állásoknak államköltségen leendő szervezésével enyhítse, mert a túlszűfoltóság az eredményes és erőteljes tanítást lehetetlenné teszi s a szellemi erők mai versenyében elvész és lemarad az a nép, amely tudomány nélkül van. Az új állások szervezése legalább részben megoldaná a boldogulás után esengő fiatalság mind nagyobb feszültségét okozó kérdését is. Amennyiben e célra új jövedelmi források nem állnának rendelkezésre, közgyűlésünk megemlíti a már kilátásba is helyezett egyetemes kulturadó kivetését és az állami élet más területein nyilvánvaló személyi túltengések csökkentését. Juhász László esperesnek a püspöki jelentés kapcsán előadott indítványára köz-

gyűlés ismételten hangsúlyozni kívánja, hogy az iskolai terhek, súlyosbítva a tanítói nyugdijhátrálékok horribilis összegével, a teljes anyagi romlás örvényének szélére szorították roskadozó egyházközségeinket. Ugyancsak ismételni kívánja közgyűlés azt a szomorú kényszerűséget, hogy lelkeszi nyugdíjintézetünk súlyos gazdasági helyzetében a legöregebb lelkészeket is csak a legritkább esetben tudja nyugdíjazni, holott a nyugdíjhoz befizetett évi járulékaik révén is jussot formálhatnának s nyugdíjigényük teljesítése esetében helyüket fiatal munkaerőknek engedhetnék át. Ezért felhívni kívánja egyetemes konvent útján a kultuszkormány figyelmét, hogy a tanítói nyugdíjjárulék-hátrálékoktól egyházközségeink a már szóban is levő egyetemes kulturadó kivetése által végre valahára mentesítsenek, nyugdíjintézetünk üzemképessége pedig a régi államsegély folyósítása által biztosíttassék. Helybenhagyó tudomásul veszi közgyűlés a bodrogközi missziói lelkeszi állás szervezését s ez állásra Szabó Lajos putnoki s. lelkész alkalmazását s az ő és a theológiai tanári kar és ifjúság által igen helyes érzékkel megkezdett faluszeminárium munkája elé hívó és bízó reménységgel néz. A püspöki jelentésben felsoroltakat a maga részéről is üdvözli, az elköltözötteket gyászolja, emléküket jegyzőkönyvében megőrökíti, a vonatkozó üdvözlő és részvéttáviratok megszerkesztésével és elküldésével lelkeszi főjegyzőt megbízza. Püspököt további bizalmáról, ragaszkodásáról, támogatásáról biztosítja, életére és munkájára Isten segítő és ihlető kegyelmét kéri.

7. Elnökség jelenti, hogy a sárospataki főiskola igazgató-tanácsában Szentimrey Gyula halálával egy tagsági hely megüresedett s javasolja erre a tisztségre Bessenyei Zénó országgyűlési képviselő, képviselőházi alelnök megválasztását, mint aki a főiskola ügyei iránt mindig meleg érdeklődést tanúsított és kiváló képességeinél, valamint közéleti súlyánál fogva is főiskolánk ügyének bizonyára nagy hasznára lesz.

Közgyűlés a megüresedett igazgató-tanácsosi tisztségre Bessenyei Zénót egyhangú lelkesedéssel megválasztja.

8. A sárospataki ref. főiskola igazgató-tanácsa 1933 június 16-iki gyűléséből jelenti, hogy a főiskolai gazd. választmányi elnöknek, továbbá az egyházkerület által választandó három gazdasági választmányi tagnak 6 évi megbízatása ebben az évben lejárt s e tisztségeknek újra való betöltése vált szükségessé. Igazgató-tanács megválasztásra ajánlja gazd. választmányi elnökül dr. Trócsányi József főiskolai tanárt s gazdasági választmányi tagokul Harsányi Gyula nyug. táblabíró, Csontos József nyug. gimn. igazgatót és Katona Géza kir. járásbíró, sárospataki lakosokat.

Közgyűlés megragadja ezt az alkalmat is, hogy dr. Trócsányi József elnöknek, akit Isten kegyelméből kapott ajándéknak tekint, eddigi gazdasági választmányi elnöki működéseért köszönetét és elismerését nyilvánítsa. Ugyancsak legteljesebb hálával és bizalommal viseltetvén a gazdasági választmány többi megválasztásra javasolt tagjai iránt, az elnököt és bizottságot újabb hat évre, vagyis az 1939. évi őszi közgyűlésig terjedő hatállyal a javaslat szerint egyhangú lelkesedéssel megválasztja.

9. Egyetemes konvent 32—1933. sz. jkvi határozatában felhívja egyházkerületünket, hogy a közalapi

végrehajtó bizottságban Dókus Ernő lemondása következtében megüresedett tiszáninneri tagsági helyet töltse be.

Közgyűlés a megüresedett tagsági helyre Farkasfalvi Farkas Géza főgondnokot választja meg s erről a konventi elnökséget értesíteni rendeli.

10. Elnökség bejelenti, hogy Elekes Imre nyugdíjba menetele folytán egyházkerületi tanárképviselőségéről és konventi középiskolai tankönyvbíráló bizottsági tagságáról lemondott. Lemondásával egyidejűleg köszönetét fejezi ki a neki tanári működése folyamán egyházkerületünk részéről kijutott kitüntetésekért.

Közgyűlésünk viszont köszönetet mond nyugdíjba vonuló hű közéleti munkásának, hogy Istentől nyert erőt mindig szívesen áldozta ügyeink szolgálatára: a lemondása folytán megüresedett egyházkerületi tanárképviselőségre szavazást rendel el s a konventi középiskolai tankönyvbíráló bizottsági tagságra pedig Novák Sándor főgimnáziumi igazgatót választja meg.

11. Elnökség bejelenti, hogy üresedésben van egy egyházkerületi lelkészi és egy világi tanácsbíróság, egy egyházkerületi tanárképviselőség, egy lelkészi és egy világi aljegyzőség, egy zsinati lelkészi, egy világi és egy tanári pótképviselőség. Javasolja e tisztségekre a szavazás elrendelését.

Közgyűlés felhívja az egyházközségek presbitériumait, hogy az elnökség által bejelentett tisztségekre a szavazatokat 1933 dec. 31-ig a püspöki hivatalhoz küldjék be. A szavazatok száma a jelenleg még érvényben levő régi törvény szerint állapítatik meg.

12. Svingor Jenő egyházkerületi missziói előadó felolvassa a missziói bizottságban már letárgyalt jelentését a missziói bizottság javaslataival együtt:

Mielőtt egyházkerületünk missziói életéről képet vázolnék, méltóztassanak megengedni, hogy néhány elvi megállapítást végezzek, ami a kép megértését könnyebbé teszi és megkönnyíti az én munkámat is. Korunk egyik szellemes írója azt mondja: „Minden a hit és nem a tudomány dolga. A kath. egyház nem magyaráz meg soha semmit és megmarad a leghatalmasabb hatalomnak a földön, a prot. egyház meg mindent magyarázni próbál és romba dől.“ Ez a kijelentés megdöbbentő volna, ha nemcsak de facto közelítené meg az igazságot, hanem elvileg is igaz volna. Tény az, hogy a protestantizmus mindig tanít. Rettentő tragédiánkká nőtt, hogy mi nagyon is szószerint értelmeztük Mesterünk parancsát: „menjete el a széles világra és tanítsatok meg minden népeket...“ mi tanítunk a vasárnapi iskolában, tanítunk a bibliakörökben, a fiú és leányegyesületekben, tanítunk a vallásos estéken és tanítunk, örökké csak tanítunk az istentiszteleteken: a predikációkban; valóságos monomániánk ez a szakadatlan tanítás. De hát mi a feladatunk, ha nem a tanítás; mit kell tennünk? Bizonyosságot kell tennünk. Tanítani, igen, csak hogy nem egészen abban az értelemben, ahogy ma ezt általában gyakoroljuk. A szivünkkel, a legszemélyesebb hitünkkel és hittapasztalatainkkal kell tanítanunk. Egy városi ember folyton friss híreket hordott falusi barátjának. Egyszer szinte magánkívüli lelkiállapotban rontott be hozzá és az világosan látta, hogy most valami rendkívüli nagy ujság van. Kérdésére mi ujság? ezt a meglepő választ nyerte: „Igaz beszéd ez és teljes elfogadásra méltó, hogy Krisztus Jézus azért jött erre a világra, hogy megtartsa a bűnösöket, akik közül első én vagyok.“ Na és mi ebben a különös? Az, hogy én ezt ma reggel megértettem és nekem ez a legnagyobb ujság a világon! A missziói munka legbensőbb titka az egyéni és egyéneknek szóló bizonyágtevés. Én azt és ezt elhittem és valami benső erő arra kényszerít, hogy neked is elmondjam. Ez a

misszió. Rettentő akadály, hogy a bizonyágtevők oly kevesen vannak. Egy olyan kis gyülekezetben, mint az enyém, 600 léleknek kellene ezt elmondanom. Vannak, akiktől 2.000, 10.000 lélek várja ezt a bizonyágtételt. Eszembe jut egy jó barátom, aki úgy esett el a fronton, hogy egyedül rohamozta meg az ellenséges árkokat. Századparancsnok volt és ismételt parancsára egy katonna sem indult rohamra a gyilkos ágyú- és gépfegyvertűzben. Körülöttünk is ez a fagyos dermedtség, ez a kétségbeejtő mozdulatlanság. A misszió óriási feladatait munkatársak nélkül soha sem fogjuk megoldani. Személyes meggyőződés, mely mint a praerie-tűz terjed egyik szivről a másikra. Ez a misszió. Danténál olvasunk ilyesmit: „Ez az alap, a szikra, amely lángokra gyuladva terjed s mint csillag az égen, lelkemben úgy ragyog szikrákat szórva.“

A kérdőívek első pontja azt kérdi: milyen a missziói munka az egyházkerületben? Fejlődött-e, egy helyben áll vagy visszaesett? Ki tudna erre pontos feleletet adni. Nemcsak azért, amit az alsóborsodi előadótársam említ, hogy „amikor a Lélek munkájáról és lelkek növekedéséről van szó, egy esztendő oly kevés, hogy számottevő haladást nem is lehet kívánni“, hanem azért is, mert a lélek dolgaiban csak Isten szeme lát tisztán és biztosan. Ki tudná megmondani, hogy mennyi a tiszta buza az aranyszínű porban és polyvában, amit ma a belmisszióval felvernek? A belmisszió ma népszerű s egyre jobban azzá válik. Már kortes célokra is alkalmas, csak az a jogos gyanu, hogy ahol nagyon verik a dobot, a munka rendszerint valami titkos betegségben, szervi szivbajban szenved. Sziveket nem tud újjászülni. A szivek átalakulása mindig csendben megy, mint ahogy a természetben is a világ legnagyobb munkája: a növekedés mindig csendben történik. Idvezítőnk irtózott a lármától: „Hiába mondjátok nekem: Uram, Uram, ha nem cselekszitek, amit mondok!“

Hogy a misszió mely ágai fejlődtek és melyek hiányoznak vagy mennek legnehezebben, erre már könynyebb felelnünk. A vallásos esték még mindig tartják a rekordot: minden gyülekezetünkben gyakorlatban

vannak. Hogy féltünk valamikor ezektől is; milyen biztató jel, hogy valamikor a többi munkaágak is ilyen népszerűsége tesznek szert. Legnehezebben indulnak a bibliakörök felnőttek számára. A házi istentiszteletek iránt pedig általánosságban valóságos ijedelem mutatkozik. Egyik lelkésztársunk a Lelkészegyesület messzehangzó kürtjéből harsogta bele egyházunk közéletébe, hogy a háziistentiszteleteket hivatalosan meg kell tiltani, mert ezek tették tönkre, ezek bontották szét a német, angol, holland és svájci protestántizmust. Ezek üresítik meg a mi telt templomainkat is. Mintha azok épen csak erre vártak volna, hogy megüresedjenek. Részemről én sem tudnám mindenkinek ajánlani a házi istentiszteletek tartását. A legnehezebb műfaj ez. A legmélyebb tudás, a legnagyobb lélekjelenlét kell hozzá, s ami a legfőbb: mélységesen tiszta hit és élet. Sokakat eltiltanék tőle magam is, bárha a legjobb fegyvernek tartom pl. a szekták ellen. Azt tartom, a mai lelkiségünk mellett jaj volna minékünk, ha népszerűség dolgában utólérnék a vallásos estéket.

A gyülekezeti és egyházmegyei bizottságok itt-ott foglalkoztak a misszió ügyével. Igen komoly határozatok hoztak a szekták elleni védekezés, KIE ügy, a szegénygondozás, reverzális, presbiterválasztás reformja, korcsmaszünet, házi istentiszteletek tárgyában. Igaz, hogy a bükkaranyosi lelkész szerint „a presbitérium elégnék tartja a temploni istentiszteleteket, mint a régi jó időkben“, viszont a semjéni presbitérium, bárha leszögezi, hogy a belmissziót „a magyar kálvinista nép természetéhez alkalmazva“ kívánja folytatni, határozatokat hoz, hogy egyházi földet csak olyan embernek ad bérbe, akinek nincs egyházi adóhátraléka, hogy a presbiterek kötelesek urvacsorával élni, hogy szektás vagy felekezetenküli ember nem lehet keresztszülő, sírhelyt sem kaphat ref. temetőben. Van hely: Vajdácaska, ahol a békéltetés munkáját vállalta magára a presbitérium. Mindez azonban csak az ébredező öntudat első megnyilatkozása. Missziói bizottságainkat valóságuk tudatára ébreszteni, hivatásuk igazi mibenlétére ráeszméltetni még a jövő, mégpedig lehetőleg a legkö-

zelebbi jövődő feladata, amit a legsürgősebben el kell végeznünk. Személyes hittel és munkával sziveket kell ennek az ügynek hódítanunk.

A gyermekpasztorációban ott tartunk, hogy csaknem minden egyházból érkezett jelentés ilyen irányú munkáról. A helyzetet ismerve valószínű, hogy csaknem mert nem érkezni erre a pontra jelentés. A fent említett főnehézség itt már nyilván látható. A gyermekpasztorizáció kizárólag személyes, egyéni munka s ma még legtöbb helyen nincs segítőtárs a lelkész mellett, akivel 70—80 lelkes gyermekcsapatokat csoportokra bonthatnánk. Vannak igen örvendetes kivételek, olyanok is, ahol egyszerű gyülekezeti tagokkal folyik a kísérletezés, amerikai mintára. Nagy baj, hogy a gyermekek adakozásra nevelése szinte reménytelen próbálkozás a mai szörnyű nyomorúságban. De azért nem lehetetlen, mint egyes szép példák (Pácin, Sárospatak, Cigánd, Vajdácská) igazolják. Minden menni fog, ha egyszer tapasztalatból ráébredünk, hogy a vasárnapi iskola olyan szent és édes munka, amit a legjelesebb pedagógusok a legkitünőbb iskolai oktatással sem fognak felülmulni vagy pótolni.

A konfirmációi oktatás maradt a maga kábító zűrzavarában és sokféleségében. Erre csak egy szavunk van: döntsünk egy korhatár: mondjuk a 14. életév mellett. Szabjuk meg az idejét egy esztendőben. Döntsünk végre egyházkerületi határozattal egy kézi könyv mellett, ha már a konventtől hasztalan várjuk az egységes irányítást. Ami most folyik e téren, az soha sem fogja kipótolni a gyermekkeresztséget és soha nem fogja megközelíteni a baptizmus újrakeresztelő gyakorlatát. Nem a keresztség lényegére gondolok itt, csak a mi gyakorlatunk szomorú eredményére. Pedig lehet-e elképzelni ideálisabb alkalmat a személyes bizonyosságtétel útján való tanításra, mint a konfirmációi oktatás?

Az ifjúsági munka képe határozottan kedvező. Gyülekezeteink vezetői egyre világosabban megértik az idők jelét s egyre jobban foglalkoztatja őket az ifjúság problémája. Hatalmas segítséget jelentenek e téren a KIE országos nevű vezetői, akik hivatásukhoz méltó szor-

galommal végzik az ébresztés nehéz feladatát. Nagy nyereség és könnyebbség számunkra is, hogy munkájuk végre hivatalosan is be van építve az egyetemes ref. egyházba. Nagy baj, hogy a kérdőívek megdöbentő pontatlansága miatt, ami fölött előadótársaim nem szünnék meg panaszkodni, lehetetlen tiszta képet nyernünk az egyes gyülekezetekből az ifjúsági munkáról. Megemlítést érdemel Kiskinizs, Gönc, Hejce, Szikszó, ahol a környékbeli ifjakat összehívták testvéri találkozóra. Vajdáccka, ahol a reformáció ünnepén két napos körzeti ifjúsági konferenciát rendeztek; a cigándi leány- és ifjúsági egyesület, melyet a vármegyei népművelési bizottság díszoklevéllel tüntetett ki. 482 pengő volt az egyesületek bevétele — a gazdasági krízis idején is. Bánhorvát, ahol orsz. KIE konferenciát tartottak, Miskolc, ahol gyönyörű munka folyik a leányegyletben. Sátoraljaujhely, ahol Nagy Barna segédlelkész németnyelvű tanfolyamot vezetett be az ifjúság művelésére. Miskolc, Diósgyőr, Hejőcsaba, Cserépfalu, Szirma, Papi szintén az első sorban állanak ebben a munkában. De kell, hogy elismeréssel adózzunk kiváltképpen a papnéknak, akik a leányifjúság gyülekezeti nevelésében csaknem mindenütt felbecsülhetetlen munkát végeznek.

A felnőtt egyháztagek gondozása főként a vallásos esték tartásában próbál eredményt elérni. Ezek mellett sok helyen a népművelési estéket is ide sorozzák, amikben az intelligencia tagjai is közreműködnek. Megjegyzésre méltó, hogy lelkészeink ilyen irányú hűséges munkájukért többen kaptak vármegyei elismerést. Esti istentiszteletek, bibliakörök, háziistentiszteletek szórványosak. Patak, Ujhely, Vajdáccka október hó végén evangélizációs hetet tartottak. A missziói munka lényegétől: a szívtől-szívhez való egyéni munkától azonban szinte elérhetetlenül messze vagyunk. Nem mintha nem volna bennünk szív, hiszen pl. Gesztelyben még a cigányoknak is analfabéta tanfolyamot rendezett a lelkész. Csak épen valami hiányzik még, ami nélkül ez a munka: a felnőttek gondozása sohasem fog igazában megindulni, amit az Isten Lelkétől kell megkapnunk.

Az iratterjesztés ügye általában igen szomorú. A mentségünk azonnal kész: jaj, nagy a nyomorúság, ezerfelé kellene a fillérek. Igaz, de az is igaz, hogy vannak gyülekezetek, egy-kettő, ahol az iratterjesztés eredményei kitünőek. Előadótársaim egyértelműen panaszkodnak, hogy az iratterjesztés visszafejlődésének egyik főoka, hogy az egyházi pénztárakból törölték az erre előirányzott költséget. Panaszkodnak olcsó (1—2 fillér) és jó traktátusok és valóban jó s olcsó néplap hiánya fölött. Jogos panaszok ezek s amíg rá nem eszmélünk az iratterjesztés óriási fontosságára, nem is bírjuk elképzelni, micsoda mindent megérő befektetés lenne, ha pl. csak ingyen naptárral tudnánk ellátni minden ref. családot, mint Viss községéről olvasom. Adataim szerint a legélénkebb iratterjesztési tevékenységet Pácin fejtett ki, ahol ajándékozás, eladás és kölcsönzés útján egész csomó zsoldárt, bibliát, Téli Ujságot, Hajnalt, Örömhirt és a Ref. Ifjúságnak 80 példányát, naptárakat és 500 darab traktátus füzetet hoztak forgalomba. Abaujszántón és Miskolcon helybeli iratterjesztő működik.

Egyesületeink kétségtelen gyarapodást mutatnak számban és erőben. Eltekintve az énekkaroktól, amelyek legtöbb gyülekezetünkben hosszú idő óta virágznak, amelyek evangéliumi tartalommal megtöltve óriási áldást jelentenek egyházunk lelki életére, így is dicséretre méltó munkájukkal. Az énekkarok mellett évről-évre szaporodnak a mindkét nembeli ifj. egyesületek, nőegyletek, Bethánia egyletek, Kálvin és szeretet-szövetségek, még temetkezési egyletek is. Kár, hogy a központokhoz való becsatlakozástól fáznak a gyülekezeti alakulatok. A magyar ember nem bizik az ilyesmiben, míg gyakorlati hasznot nem lát, pedig az idők jele ebben az irányban mutatja a fejlődés útját s nagyon is kézzelfogható példa van előttünk a róm. kath. egyház ilyen irányú munkájában. Cigándon az ifjúsági egylet saját otthont bérelt ki. Vajdácskán és Ondon földmunkát vállalt Isten dicsőségére. A legélénkebb egyesületi élet Sárospatakon van, ahol a népes KIE 38 összejövetelt tartott és 5 ünnepélyt rendezett Baksy

István malomkőgyári igazgató rendezése alatt. A nőegyletnek 120 tagja van, 1052 pengőt áldozott a szegények felszegélyezésére. Egyébként ugyanez az elismerés nagymértékben megilleti a miskolci, ózdi, diósgyőrvasgyári nőegyleteket is.

Az egyetemes jellegű mozgalmak és összejevetelek az elmúlt évben is hatalmasan szolgálták az ébresztés nagy munkáját. Egyházkerületünkben 16 helyen tartottak presbiteri és ifjúsági konferenciákat. A már fent említetteken kívül Ricsén, Erdőhorvátiban, Lácán, Bodrogzsadányban, Szendrőn, Edelényben. Gyülekezetek adtak egymásnak találkozókat. Országos ifj. KIE konferencia is tartatott Bánhorváton. Nagyszabású konferencia volt lelkészek részére Sárospatakon, ahol főleg a szektakérdést vitatták illusztris előadók. Sokra tanított minket ez a konferencia, még arra is, milyen nehéz megőrizni másként gondolkozó ker. testvéreinkkel szemben az elfogulatlanságot s meglátni épen az elfogultság miatt a dolgok lényegét és megoldását. Tartottunk egy szűkebbkörű összejevetelt, most már másodszor, a tapolcai leányüdülőben, 20—22 lelkész részvételével. Kizárólagos célja ennek az összejevetelnek most is a személyes hit ápolása és az Isten Lelkével való találkozás volt. Hisszük, hogy el is érték célunkat. Megemlítésre érdemes, hogy a Református Figyelő és a Kálvinista Szemle is rendezett egy nagyszabású konferenciát egyházkerületünkben, ahol más egyházkerületekből való kitűnő előadók is nyujtottak részünkre kincseket az örökkévaló javakból. Külön említést érdemel még a sárospataki teológusok missziói munkája, amiért első sorban tanáraikat illeti az elismerés.

Az egyetemes célok támogatása végett főleg a Szeretetszövetség és Ref. Jóléti Társaság javára folyt tag és pénzgyűjtés arra rendelt képviselők által. Az a hatalmas és jól megérdemelt siker, ami a Szeretetszövetség akcióját kíséri, zempléni előadótestvérem véleménye szerint abban leli magyarázatát, hogy a Szeretetszövetség maga gyűjt kiküldött diakónusa útján, ami — ugyancsak szerinte — azt is bizonyítja, hogy „a magyar ember csak úgy áldoz, ha érte mégysz.“ Ezt is-

merte fel Kis Ferenc professzor, aki szószerint fillérek-ből hozta össze azokat a nehéz ezreket, megmutatván ezzel a jövő jótékonyág utját. Méltó a követésre Mezőzombor példája, ahol az egész gyülekezet belépett az O. R. Sz. Sz-be s előre beküldi félévenként kegyes adományát. A Szeretetszövetségen kívül egyházkerületünk községei minden nevezetesebb országos vagy szűkebb körű jótékony intézményt támogattak. Igaz, hogy a tételek egyenként igen kicsinyek, együttvéve azonban hatalmas számot adnának. Kóstolók arra nézve: mi történik, ha egyszer az áldozatkészség valóban felébred a pásztorok és a gyülekezetek szívében.

A külmisszió felkarolásában nagyon hátra vagyunk. Kedves példák és jelek azonban arra engednek következtetni, hogy az a, mondhatni újszülött gyermek nem halt meg, hanem csak alszik s egyszer, amikor édesanyja: az egyház igazán felébred, ő maga is hatalmasan fel fog ébredni. A Tóth Lajos utazó titkár eltávozásával mintha az ügyesség és a szorgalom is alábbhagyott volna az ügy szolgálatában.

Szeretetmunkákról 18 gyülekezetből érkeztek minden tiszteletet megérdemlő adatok. Gyermekes és felnőttek felruházása, élelmezése és más irányú jótékony-ságok szerepelnek itt, amiről hitünk szerint egy magasabb helyen is pontos nyilvántartást vezetnek. Patak 80 családot segített élelemmel és tűzifával. 5 hónapon át 30 gyermeknek 2300 ebédet adott. Hejópapi, Harkány, Megyasszó ugyancsak ingyen ebédeltetési akciót végzett a szegény iskolás gyermekek részére. Gróf Andrassy Géza 30 szegény gyermeknek 5 hónapon át adott ingyen tejet. Csobajon Szabó Miklós főgondnok jóvoltából a szegények 170 kilós hizót kaptak. Nagy és szép munka folyik Miskolcon, Diósgyőrben, Ózdon, Ujhelyben, Patakon, érdemes a kiemelésre Felsőábrány, Hejőcsaba, Hejőbába, Tiszakeszi, Vámos, Tiszaluc és Szikszó. Ismétlem: 18 helyről érkezett bejelentés. Feltehető, hogy még 18 helyről elmulasztották bejelenteni az adatokat, de hol van a többi 160 gyülekezet? Mit csináltak a szegénygondozás terén? Nem volt rá szükség? Egyébként ne nekünk feleljenek, hanem Istennek.

Milyen az egyházkerület hitélete? Mit mondjak? Amit az egyházlátogatási jegyzőkönyvekbe szoktunk beírni: kielégítő. Egyébként ezzel a kérdéssel a szektákhoz kellene fordulnunk, ők legjobban számontartják ezt. Alsóborsodban Diósgyőr, Noszvaj, Böcs, Bükkzsérc, Tiszakeszi a különösen veszélyeztetett pontok. Zemp-léni előadótestvérem szerint baptistákat, adventistákat, millenistákat, Jehova tanuit a Bodroghköz minden gyülekezetéből jelentenek ugyan, Ricséről pláne 110-et, de a szekták tavalyi rohamos előretörése az egész fronton megtorpant, részint az erőteljes ellenakció, részint talán az őket sújtó gazdasági bajok következtében. Milyen az egyházkerület hitélete? Csak annyit mondhatok, ha maga Isten intézi hozzánk ezt a kérdést, minden jó református ember szíve elszorul. Templomlátogatók átlagos százaléka 80, urvacsorázóké 60, adakozásból egy lélekre esik 12 fillér (?) Szórványokból nem jelentenek változást, ami tekintettel a szórványok gondozatlanságára, igen szomorú. Jellemző körülmény, hogy a jelentőiek legnagyobb része kitöltetlenül szokott visszaérkezni. Tény, hogy a szórványokban évről-évre százak mennek veszendőbe. Minden erőnket össze kell fogni ennek a kérdésnek a megoldására.

A missziói bizottság határozati javaslatok a következők:

1. Egyházkerületi közgyűlés a Hejőpapiban újonnan létesített árvaházak, általában az Országos Szeretetszövetség hatalmas munkájával kapcsolatban hálával és szeretettel emlékezik meg a magyar belmisszió apostolának: dr. Kiss Ferenc egyetemi tanárnak el nem muló érdemeiről, akinek ezuton is jegyzőkönyvi köszönetet szavaz.

2. A kebelbeli egyházmegyei és gyülekezeti misszió bizottságok hivassanak fel, hogy a vészterhes időkre és egyházunk sokféle romlására tekintve, a misszió ügyét, ami egyházunk legszentebb ügye, lelkükre vévén, fokozottabb mértékben teljesítsék kötelességüket.

3. Missziói előadók utasítassanak körzeti, egyházmegyei illetve egyházkerületi konferenciák és református napok rendezésére, a vasárnapi iskola és ifjúsági

egyesület ügyének előbbre vitele, presbiterek és missziói munkások munkába állítása s általában a hitélet fokozása és elmélyítése céljából. Miután pedig a RKIE munkának az egyetemes egyház részéről való átvétele immár befejezett tény, utasítanak az egyházkerületi és egyházmegyei missziói előadók, hogy ennek az anyyira fontos munkának szervezeti kiépítését lehetőleg a jövő tavaszra az egész kerületben fejezzék be.

4. Az egyházlátogatók utasíttassanak a hitéleti ügyek komoly ellenőrzésére és lelkiismeretes jelentéstételekre megbízóik: az esperesek kezéhez.

5. Mivel megbízható tapasztalatok szerint az esti istentiszteletek jól megtalálják az utat a hívek szívéhez, utasíttassanak a lelkészek legalább a bűnbánati, a nagyheti és az adventi napok alatt ilyenek tartására.

6. Kéressék fel az egyetemes konvent a zsoltárok és iskolai tankönyvek olcsóbbá tételére és a hittani népiskolai könyvek revízió alá vételére.

7. Kéressék fel a konventi belmissziói bizottság nagyon olcsó és alkalmas traktátusok kibocsátására, különös tekintettel a szórványokban élő hívekre. Áldozatok árán is egy nagyon olcsó és tartalomban alkalmas néplap kiadatására.

8. Ujból utasíttassanak a gyülekezetek presbitériumi az iratterjesztés előmozdítására, még az egyházak pénztárának terhére is.

9. Kéressék fel a sárospataki teológia tanári kara, hogy a konventi és kerületi missziói előadó bevonásával dolgozzanak ki egy tervezetet lelkészi továbbképző tanfolyam rendezésére s az egyházkerületi elnökségtől nyert jóváhagyás esetén a lehetőség szerint minél előbb tartassék meg ez a tanfolyam.

10. Kéressék fel dr. Enyedy Andor konventi missziói előadó, hogy kerületi missziói előadóval karöltve csendes napokat rendezzen nemcsak lelkészek, hanem érdeklődő világiak, sőt lehetőleg külön a tanítók részére.

11. Kéressenek fel a kebelbeli egyházmegyéek esperesei, hogy kövessenek el mindent abban az irányban, ha kell, a rendelkezésre álló hivatalos szigorral is, hogy a missziói kérdőívek kitöltése a gyülekezetekben

a legnagyobb pontossággal és lelkiismeretességgel történjék.

12. Egyházkerületi közgyűlés fejezze ki egyetértését az alsóborsodi egyházmegye javaslatával, melyben az egyháztagság kérdésének végleges megoldását sürgeti. Szükségesnek tetszik a döntés főleg abból a szempontból, kik és minő mulasztások és bűnök alapján rekesztendők ki ref. egyházunkból? Az ügyet azonban beható megvitatás céljából visszaadja az egyházmegyének azzal a meghagyással, hogy állásfoglalásukról a jövő őszi egyházkerületi közgyűlésre tegyék meg jelentésüket.

A szórványügyre vonatkozó egyházmegyei fölterjesztések és javaslatok:

1. Vissz szórványgondozásra ismételten kér 400 P. évi segélyt.

2. Nagyvisnyó kéri, hogy Csermely szórvány Ózdhoz csatoltassék. (Indokok: járhatatlan út, lelkész sem fuvar, sem missziói segélyt nem kap. A csermelyiek is szívesebben járnak Ózdra.)

3. A konvent még eddig nem intézkedvén, terjesztessék fel ismét Felsőnyárád missziói segélye, mellyel szerveztessék ott kápláni állás. Vagy pedig utaltassanak a szórványok az Ormospusztai hitoktató hatáskörébe. (Indokok: Lelkész 8 szórványt gondozni s 5 szórványiskola hitoktatását nem képes.)

4. Ismét kerestessék meg a konvent a szilvásváradi egyháznak 1930 nov. 14-én hozzá felterjesztett 924 pengős missziói segélykérvény kedvező elintézésére. (Indokok: Sem az anyaegyház, sem a cselédmunkásokból álló szórványtagok nem bírják fizetni a szórványmisszió költségeit. Lelkész sem teheti többé saját költségén. Állíttassék be ezen munkára Bélapátfalva székhellyel egy segédlelkész.)

Közgyűlés a missziói előadó jelentését tudomásul veszi: előadónak kimerítő, színes és egyéni meglátásokban gazdag jelentéséért, az előterjesztett adatok összeállításáért, egész hűséges és lelkiismeretes

előadói munkájáért, egyhangú helyesléssel fogadott kezdeményezéseikért köszönetét fejezi ki: a missziói bizottság által előterjesztett javaslatokat magáévá teszi és azokat határozati erőre emelve a jelentéssel együtt a konventre felterjeszti, illetve illetékes helyekre továbbítja.

13/a. Az egyetemes konvent szanáló bizottsága nyilatkozatra kéri fel egyházkerületünket a tekintetben, hogy a szanáló bizottság 1932 október 28-án meghozott 16. sz. határozata a gyakorlatba miként ment át, tapasztalható volt-e a vértessaljai egyházmegye által felpanaszolt végrehajthatatlanság s az abból eredő kellemetlenségek és igazságtalanságok s hogy kívánja-e egyházkerületünk a szanáló bizottság jelzett határozatának a megváltoztatását?

Közgyűlésünk, miután az említett határozat végrehajtása vagy alkalmazása körüli nehézségekről vagy panaszokról nem tud, nem látja szükségesnek a határozat megváltoztatását.

13/b. Az egyetemes konvent elnöki tanácsa az Europäische Zentralstelle für kirchliche Hilfsaktionen iratára, amelyben az oroszországi inségesek megsegítésére irányuló akcióban való részvételre szólítja fel az egyházakat, nem látja a mi saját egyházunk szorongatott helyzetével összeegyeztethetőnek nagyszabású gyűjtés megindítását: Ellenben miután kedvező lelki hatást remél annak a ténynek szemléltetésétől, hogy vannak minálunk még szorongatottabb helyzetben levő egyházak, a felhívást azzal a kéréssel közli püspökeinkkel, hogy az oroszországi inséges protestánsok dolgát alkalmas módon tárják hűveik elé.

Közgyűlés a maga részéről is hozzájárul, hogy elnökség az oroszországi protestánsok inséges állapotára alkalmas mó-

don felhívja egyháztagjaink figyelmét s ha a Mindenható Isten akaratából egy-egy lélek ez irányban való adakozásra felhevül, az így befolyó adományt juttassa el a püspöki hivatal illetékes helyre keresztyéni együttérzésünk jeléül és zálogául.

13/c. Elnökség jelenti, hogy a zsinati elnökség 1312/1933. sz. értesítése szerint az új egyházi törvények 1933. évi október hó 31-én a kormányzó ur legfelsőbb elhatározásával jóváhagyást és megerősítést nyertek és a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter 1933 november 8-án kelt 7100/II/1933. sz. iratával a zsinati elnökséghez megküldettek. A zsinati elnökség az 1933 szept. 14-iki 1312. sz. zsinati határozat 1 pontjában foglalt felhatalmazás alapján az egyházi törvények egy másolati példányát az életbeléptetés és végrehajtás iránti intézkedések megtétele végett egyházkerületünknek kiadta. Az egyházi törvények I—III. és V—VIII. cikkei a zsinat határozata értelmében 1934 január 1-én lépnek életbe, a IV. és IX. törvénycikkek életbelépésének időpontját az 1312. sz. zsinati határozat szerint a konventi elnökség fogja meghatározni. Elnökség felhívja a közgyűlést az egyházi törvények életbelépésével szükségessé vált egyházkerületi tanács, szabályrendeletkészítő és lelkészjelölő bizottság megalakítására.

Közgyűlés az új egyházi törvények életbelépését örömmel üdvözli s annak utasításai értelmében megalakítja az egyházkerületi tanácsot, a szabályrendeletkészítő és lelkészjelölő bizottságot. Az egyházkerületi tanács tagjaiul elnökségen kívül megválasztja: dr. Enyedy Andort, Farkas Eleket, Juhász Lászlót, Kiss Ernőt, Marton János dr.-t, Pósa Pétert, Svingor Jenőt, Szentmártony Dánielt lelkészi részről, Csorba Györgyöt, dr. Horváth Zoltánt, dr. Kérészy Barnát, dr. Kovács Kálmánt, báró Ragályi Balassa Ferencet, Téglássy Andrást,

dr. Trócsányi Józsefet, Zsóry Györgyöt világi részről. A szabályrendeletkészítő bizottságba elnöknek és előadónak dr. Enyedy Andort, tagoknak Bónis Aladárt, Czinyéry Barnát, dr. Horváth Zoltánt, dr. Idrányi Bélát, dr. Kérészy Barnát, dr. Kovács Kálmánt, Nádházy Bertalant, Péter Józsefet, Pósa Pétert, Téglássy Andrást. A lelkészjelölő bizottságba: Farkas István püspököt, helyettesül dr. Enyedy Andort, Farkasfalvi Farkas Gézát, helyettesül Zsóry Györgyöt, lelkészi rendes tagnak Janka Károlyt, póttagnak Kovács Istvánt, világi rendes tagnak gróf Haller Józsefet, póttagnak dr. Trócsányi Józsefet. Az egyházkerületi tanácsot felhatalmazza a bemutatandó egyházközségi és egyházmegyei szabályrendeletek letárgyalására s az egyh. ker. szabályrendeletek végleges szövegezésére, valamint az egyházkerület jubileumi ünnepélyének előkészítésére.

13/d. Egyetemes konventünk a theológus tultermelés megszüntetése tárgyában 89/1933. sz. a hozott határozatait.

Egyházkerületi közgyűlés a maga részéről szintén nyomatékosan figyelmébe ajánlja a sárospataki theológiai akadémia tanártestületének, szintúgy a lelkészképesítő bizottságnak. A theológus létszám csökkentésének megtörténtét igazolandó, a sárospataki ref. főiskola theol. akadémiajának 1933 szept. 11-én tartott tanács havi gyűlési jegyzőkönyve 2. pontját elnöksége útján az egyetemes konventre fölterjeszti.

13/e. Egyetemes konventünk 140/1933. sz. pontjában a csendesnap tartását középiskoláinkban szükségesnek látván, ilyenek kötelező tartását elrendeli s a végrehajtás iránti intézkedések megtételére az egyházkerületet felkéri.

Egyházkerületi közgyűlés örömmel tesz eleget egyetemes konventünk rendelkezésének s megbízza elnökségét az ügyben szükséges intézkedések megtételére. A kivitel tekintetében annyit kíván megjegyezni, hogy hasznosnak és célravezetőnek látja, ha a csendesnapok tartásánál egyházkerületünk hivatott lelkipásztorai is igénybe vétetnek, főként azok, akik gyermekeik révén különösen meleg szálakkal vannak egyik másik intézetünkhöz kapcsolva.

13/f. Egyetemes konvent 85/1933. sz. határozatában felhívja az egyházkerületeket, hogy a lelkész-tanítóképzői tanfolyam szervezését vagy külön egyházkerületenként, vagy több egyházkerület együtt, a terhek közös vállalásával valósítsák meg.

Egyházkerületi közgyűlés megbízza elnökségét, hogy az ügy továbbvitele érdekében lépjen érintkezésbe dr. Antal Géza püspök urral, és hogy a dolog semmi fennakadást ne szenvedjen, az elnökség a saját hatáskörében szervezett bizottságot a sárospataki theologia és tanítóképző tanárkarából s a testvér egyházkerületekkel folytassa a tárgyalásokat a teljes megállapodásig. A felállítandó tanfolyamot pedig igyekezzék Sárospatak számára biztosítani, annyival is inkább, mert Sárospatakon minden feltétel legjobban meg van a hiány feltételek megvalósításához.

13/g. Belmissziói előadó jelenti, hogy a középiskolai vallásoktatás kérdőívének tanúsága szerint középiskoláinkban a vallásoktatás arra hivatott munkások kezében minden tekintetben megfelelő eredménnyel halad, nem lehet azonban elhallgatni egy különös és bántó körülményt, mely szerint a miskolci érseki róm. kath. leánynevelő intézet nem bocsátja be vallástani-

tóinkat sem a polgári, sem a tanítóképző iskolába. Ref. növendékeinket rendszeresen, erkölcsi presszióval kényszerítik minden róm. kath. istentiszteleten való részvételre. Az intézet tanári kara, mely apácákból áll, minden erővel azon munkálkodik, hogy növendékeink a törvényes időben a róm. kath. hitre térjenek, mely munkájuknak ez évben is, mint minden évben, meg volt a kívánt eredménye. Hitoktató jelentése szerint három olyan esetről tettek már jelentést a V. K. miniszteriumnak, mikor a ref. vallású növendékeket éveken keresztül titokban r. kath. vallásórákra járatták, őket, mint ref. vallásúakat soha ki nem mutatták, bizonyítványaikba ugyan beírták ref. vallásúaknak, de a r. kath. hitoktató osztályozta őket. Elégtételt, mint a jelentés mondja, a minisztériumtól minden igyekezet dacára sem kaptunk.

Egyházkerületi közgyűlés a középiskolai vallásoktatás dicséretes előhaladását örömmel veszi tudomásul; a fennforgó sérelem ügyében pedig megbízza elnökségét, tegyen följelentést az egyetemes konvent útján a V. K. miniszteriumhoz a baj haladéktalan orvoslása céljából.

13 h. A ref. egyetemes konvent elnöki tanácsa 1933 nov. 3-án hozott 11. számú határozatában felkéri az egyházkerületeket, hassanak oda, hogy azok a tanárok és tanítók, akik teljes szolgálati idejüket már betöltötték, minél előbb, azok pedig, akik teljes szolgálati idejüket 1934 aug. 31-ig betöltik, oly időben nyujtsák be nyugdíjazási kérésüket, hogy nyugalomba helyezésük az 1933/34. tanév végéig megtörténhessék. — A nyugalomba vonulni kívánó tanárok és tanítók ilyen irányú kéréseit tőlük telhetően kedvező elintézéshez juttatni törekedjenek.

Az egyházkerületi közgyűlés a középiskolai tanügyi bizottság javaslatára a ref. egyetemes konvent elnöki tanácsának a teljes szolgálati idejüket betöltött tanárok

és tanítók nyugdíjazási kérdésében való határozatát tisztelettel tudomásul veszi. — Tekintettel a nyugdíjtörvényeknek folyamatban lévő törvényhozási megváltoztatására, amely a tanárok és tanítókra nézve úgy a nyugdíjba beszámítható szolgálati idő értelmezését, mint a szolgálati korhatárt megváltoztathatja, a végrehajtás tekintetében, akkor látja célszerűnek és méltányosnak intézkedéseket tenni, ha az új törvényalkotás befejezést nyert; így az az egyházkerületi tanács hatáskörébe fog tartozni.

13/i. A népiskolai tanügyi bizottság Miskolcon 1933. évi dec. hó 4-én tartott üléséből felterjeszti az egyetemes konvent 154/1933. sz. határozatát.

Egyházkerületi közgyűlés a határozatban jelzett miniszteri értesítést tudomásul veszi s arra az iskolafenntartó egyházak figyelmét jelen jegyzőkönyvi határozatában felhívja.

13/j. A népiskolai tanügyi bizottságnak az egyetemes konvent 245/1932. és 155/1933. számú határozataira vonatkozó javaslata alapján

Közgyűlés a már előbb felterjesztett két tantervjavaslat mellett e tárgyban új javaslatot tenni nem kíván s a már meglevő vallástani és énektanítási utasításon kívül ref. iskoláink részére új általános és részletes utasítás kiadását szükségesnek nem tartja.

13/k. A népiskolai tanügyi bizottság jelenti, hogy az egyetemes konvent tankönyvügyi bizottsága Debrecen szab. kir. város és a Tiszántúli református egyházkerület könyvnyomda-vállalatának 1933 augusztus 11-én kelt beadványára

1. az olcsóbb tankönyvek elkészítéséről szóló jelentést tudomásul veszi s azoknak árát a feltüntetett összegben állapítja meg;

2. az V. és VI. osztály számára szükséges, összevont tankönyvek előállítására a felhatalmazást megadja;

3. felhívja a nyomdavállalatot, hogy a kifogyóban levő tankönyvek pótlására vonatkozó javaslatát kellő időben terjessze elő.

4. az eddig forgalomba hozott tankönyvek árát a bemutatott tankönyvjegyzék alapján elfogadja.

Egyházkerületi közgyűlés az egyetemes konvent tankönyvügyi bizottságának fenti intézkedéseit tudomásul veszi.

13/l. A népiskolai tanügyi bizottság felterjeszti az egyetemes konvent 141/1933. sz. határozatát.

Egyházkerületi közgyűlés a határozatot s annak alapján a vallásoktatók személyi törzslapjainak kibocsátását tudomásul veszi.

13/m. A népiskolai tanügyi bizottság felterjeszti az egyetemes konvent 177/1933. sz. jkvi határozatát.

Egyházkerületi közgyűlés az egyetemes konvent határozatát tudomásul veszi jelen jegyzőkönyvi határozatában arra a kebelbeli gyülekezetek és tanítótság figyelmét felhívja; maga részéről is szükségesnek tartván a megoldásra váró kérdés további nyilvántartását.

13/n. Az e. ker. népiskolai tanügyi bizottság felterjeszti az egyetemes konvent 260/1933. sz. határozatát a zádorfalvai II. sz. tanítói állás megszüntetéséről.

Egyházkerületi közgyűlés az egyetemes konvent érintett rendelkezését tudomásul veszi.

13/o. A népiskolai tanügyi bizottság jelenti, hogy az egyetemes konvent 141/1933. sz. határozatára a református népiskolákban folyó vallásoktatásnak az egyetemes konvent által végeztetendő ellenőrzését a bizottság nem látja szükségesnek, de az ellenőrző szerv felállítása által minden bizonnyal felmerülő újabb költséget is kerülnélőnek tartja.

Közgyűlés a népiskoláinkban folyó vallásoktatás konventi ellenőrzését rendszerezíteni nem kívánja s így az ellenőrzés technikai módozatai tekintetében való megnyilatkozást szükségtelennek tartja.

13/p. Az Egyetemes Konvent 1933 évi májusi ülésében 82 szám alatt, a szanáló-bizottság 1932 évi október 28-iki iskolaügyi határozatai között, 16. sz. alatt is, szigorú alkalmazkodásra való nyomatékos felhívással, jóváhagyta. E szerint törpegyülekezeteinknek, a tanítói állások megüresedése esetén a lelkésztanítóságra kell áttérniök. Továbbá, amennyiben a törpegyülekezet iskolájának államsegélye a növendékek csekély száma miatt megvonatik, a lelkész feyelmi felelősség terhe mellett köteles a tanító nélkül maradó iskolában a tanítást átvállalni és csak felettes egyházi jóváhagyás mellett szüntethető meg akármelyik törpegyülekezetünk iskolája oly módon, hogy annak növendékei más iskolába utaltassanak. Az egyházkerületek, előzőleg a püspök urak, e konventi határozat során pedig a határozat útján felhívtak, hogy állapítsák meg és tegyék közhírré azoknak az egyházközségeknek jegyzékét, amelyek a tanítói állás megüresedése esetén kötelesek a lelkésztanítóságra áttérni.

Püspök úr a folyó év január 15-iki hivatalos lap számában felszólította az egyházmegyéket a jelentés beterjesztésére. A gömörtornai egyházmegye kivételével a többi egyházmegye jelentést nem adott; folyó évi tavaszi közgyűlésünk 23 g sz. alatti felhívására a többi beérkezett jelentések és javaslatok a következők:

Az abauji egyházmegye egy bizottságot küldött ki

az ügy tanulmányozására. Ez a bizottság a lelkésztanítóság mellett is fenntartandónak vélné a lévitatanítóságot, mert ez utóbbi, mint magasabbrendű funkciót végző, lelkileg is állandóbbnak vallja állásán való megmaradását, míg az előbbi mindig vágyó lélekkel fog tekintgetni lelkészi állás felé. A törpe iskolával bíró egyházak közül is — pl. Vily és Tomor — ma is minden áldozatra kész iskolája megmaradásáért. Kéri is az egyházmegye főhatóságainkat, hogy az iskolafenntartó államsegélyek folyósítására mindent kövessenek el, a híveket buzdítsák áldozathozatalra s maguk a Főhatóságok is minden támogatással siessenek az áldozatkész gyülekezetek segítségére.

Gyakorlati javaslata: Tornyos-Hidasnémeti, Abaujkér, Alsócece, Felsőcece, Vizsoly, Csobád, Kupa lelkésztanítósággá szerveztessék; Fony, Hejce, Selyeb, Tomor, Vily, Göncruszka, Radvány egyházakban, mert a tankötelesek száma harmincon felül van és mivel a hívek iskoláikért készek minden áldozatra, tartassék fenn a jelen állapot.

Az alsózempléni egyházmegye: Viss egyházközséget jelenti olyannak, ahol a tanítói állás üresedése esetén lelkésztanítóság szervezendő.

Alsóborsod: Maklár, Újlőrincfalva és Mályit jelenti lelkésztanítóságra; Felsőborsod: Felsőbarcika, Berente, Hegymeg, Meszes anyaegyházközségeket; Abod, Nyomár, Finke, Bántapolcsány, Dövény, Tornaszentjakab, Szuhogy filiákat jelenti lelkésztanítóságra. Javasolja, hogy írjunk fel a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez, a Konvent útján, hogy az ilyen iskolák nyilvánossági joga fennmaradjon.

Gömörtorna tavaszi jelentése szerint négy törpegyülekezetéről tesz jelentést ú. m.: Hidvégardó, Szögliget, Teresztenye, Tornakápolna. Ebbe a négy gyülekezetbe bizottságot küldött ennek az ügynek tanulmányozására. A tanulmány eredményéről még nem érkezett jelentés.

A törpegyülekezetek ügyével kapcsolatban az egyetemes konvent szanáló-bizottsága folyó év szeptember 13-án tartott ülésének 3. sz. határozata közli a duna-

melléki egyházkerület 1932. évi november hó 19. és következő napjain tartott közgyűlésének 193. sz. határozatát, mely szerint nem volna bölcs dolog akármi-féle végleges terv mellett lekötni magunkat a mostani kiszámíthatatlan fordulatokkal járó válságos időkben, azért a következőkép határoz:

1. Az egyházkerület a kisgyülekezetek sorsát kísérelje éber figyelemmel, támogatással, tanáccsal legyen segítségükre, tegyen meg mindent, hogy lelkészeik államsegélye fenntartassék. A kis jövedelmű lelkészeknél különösen a gyermektanítatás ügyében a kormánynál az egyetemes konvent útján is, hathatós előterjesztést tegyen.

2. A közvetlen segítség és intézkedés az egyházme-gyék kötelessége, melyek a következőket vegyék tekintetbe:

a) az államsegélyek mai mértéke fenntartandó.

b) ez egyházak anyagi vezetése kellő takarékos-sággal folyjék s fegyelmi és anyagi felelősség mellett is a jövedelmek behajtása körül körültekintéssel, de erélyesen járjon el.

c) állásüresedés esetén mérlegelendő, hogy az állás betöltése a hívek áldozatkészsége mellett is megenged-tessék-e.

d) a lelkészi állás megtartásának előnyt kell adni a tanítói felett, mert egyházunk érdekei is ezt kíván-ják. Az egyházközségek társítását előnyösebbnek kell tartani a lelkésztanítói állás szervezésénél.

e) A lelkészek önképzése és a theologiai kép-zés is odairányuljon, hogy az igehirdetés, pásztorkodás, belmissziói és szociális tevékenység elevenebb, inten-zívebb és vallásos-nevelői szándékú s célú legyen.

A tiszántúli egyházkerület 1933. évi május 18 és következő napjain tartott közgyűlése a dunamelléki határozatot „megfelelő kiindulópontnak tekinti“ azzal a hozzáadással, hogy a másvallású többség között küzdő ú. n. exponált gyülekezetekre is ki kellene terjeszteni.

Az egyetemes konvent szanáló-bizottsága e két egyházkerületi határozat alapján felhívja Dunántult és egyházkerületünket, hogy nyilatkozatunkat terjesszük

elő a törpegyülekezetekről való gondoskodás tárgyában, hogy a kívánatos egyöntetőség lehetőleg biztosítható legyen.

Közgyűlésünk a dumamelléki egyházkerület közgyűlési határozatát a tiszántúli egyházkerület pótlásával, magáévá teszi, mert a maga részéről sem látja a mostani állapotot az idők teljességének arra, hogy a megpróbáltatásos napokat már többször is kiállott fundamentumokon lényeges változtatásokat eszközöljön.

Az egyházmegyéknek azonban elrendeli, hogy:

a) minden kisgyülekezetben és exponált egyházközségben a lelkek ébrentartása végett, hogy elhagyatottságukat ne érezzék az egyházi munka évadban, legalább 3—4-szer egy-egy missziós lelkű lelkipásztor egy-egy világi pappal, missziói munka teljesítése végett megjelenjék. Végzett szolgálatukról, tapasztalataikról az esperesüknek minden alkalommal beszámoljanak, akik a püspök úrnak tegyék meg jelentésüket, esetleges javaslatukat.

b) Ha kisgyülekezetekben s exponált gyülekezetekben behivatalnoki állás üresedik, az esperesek, esetleg kiküldöttük útján alaposan tájékozódjanak az állás betöltésének a gyülekezet érdekében való kívánalmairól és a szerint intézkedjenek.

13/r. Az egyetemes konvent megküldi a magyar ref. templomépítéseknek liturgiai és művészi szempontból szükségesnek látszó fokozottabb ellenőrzése és az építető gyülekezetek megfelelő irányítása tárgyában hozott 39. sz. határozatát.

Egyházkerületi közgyűlés az egyetemes konvent jelzett határozatában foglalt rendelkezések betartására azzal a meg-

hagyással utasítja az egyházmegyéket, hogy az említett cél elérése s lehető megvalósítása érdekében az egyházmegyék kebelében működő s illetve megalakított építési bizottságot egészítsék ki a templomépítési tervek felülvizsgálására megkívánt szakértelemmel rendelkező egyénekkal.

14. Egyházkerületünk lelkészképesítő bizottsága be-terjeszti az 1933 szeptember 18—21 napjain tartott első és második lelkészképesítő vizsgálatról szóló jelentését a következő jegyzőkönyvek alapján :

JEGYZŐKÖNYV.

Felvétellett az 1933 évi szeptember hó 18 és 19-ik napjain tartott I. lelkészképesítő vizsgálat alkalmából.

Jelen vannak: Farkas István püspök és Farkasfalvi Farkas Géza egyházker. főgondnok elnöklete alatt dr. Enyedy Andor egyházker. főjegyző, Janka Károly cigándi lelkész, főiskolai lelkészi gondnok, dr. Mátyás Ernő theol. akad. igazgató, dr. Marton János, dr. Trócsányi József, dr. Vasady Béla, dr. Zsiros József, dr. Szabó Zoltán, dr. Ujszászy Kálmán theol. tanárok, mint vizsgálóbizottsági tagok.

1. Farkas István püspök, mint a vizsgáló bizottság elnöke meleg érzésekkel üdvözli a bizottság megjelent tagjait, külön szívélyes szavakkal üdvözli Farkasfalvi Farkas Géza, egyházker. főgondnokot, a vizsgálóbizottság világi elnökét, aki először vesz részt elnöki minőségében a vizsgálóbizottságban, végül jelenti, hogy Bernáth Aladár és Téglássy András vizsgálóbizottsági tagok elfoglaltságukra tekintettel kimentették magukat a vizsgálatról való távolmaradásért.

Tudomásul szolgál.

2. Dr. Mátyás Ernő theol. igazgató a vizsgálóbizottság elé terjeszti két első évre folyamodó ifjunak,

ü. m. Gaál Ferencnek Gaál Ferenc poroszlói lelkész fiának és Palozsa Istvánnak a theologia első évfolyamára való felvétele iránti kérését.

Lelkészképesítő bizottság, bármennyire méltányolja is theol. akadémiára való felvételeknél az egyházker. lelkészfiuk érdekeit, Gaál Ferenc kérését nem tartja teljesíthetőnek, miután a felvételekre a főiskola igazgató-tanácsa 1931. évi szeptember 11-iki gyűlése 12. számában normaképen megállapított követelmény szerint kimondatott, hogy: „jó és jeles érettségi bizonyítvánnyal rendelkezők vétessenek fel“ s hogy „elégséges érettségi bizonyítvánnyal csak kivételes esetekben vétessenek fel ifjak, ha t. i. lekipásztori elhivatottságuk felől valóban kiáltó bizonyságok mutatkoznak“; Gaál Ferencnek pedig érettségi bizonyítványa sincsen még. Tekintettel arra a körülményre, hogy az igazgató-tanács által megállapított 20-as létszámon felül, püspök ur kívánságára újabb 7 ifju is felvétetett a theológiára, Palozsa István kérését sem teljesíti.

3. Dr. Mátyás Ernő theol. igazgató jelenti, hogy az első lelkészképesítő vizsgálatra tizenöt ifju jelentkezett, hogy az absolutoriuma mindenkinek rendben van, jelenti, hogy házi dolgozataikat mindnyájan a szabályszerű időben elkészítették és beadták, hogy f. hó 16-án zárthelyi írásbeli dolgozataikat is elkészítették, azokat a szaktanárok elfogadták s így semmi akadályja nincsen, hogy szóbeli vizsgálatra álljanak.

Szolgál tudomásul.

4. A vizsgálatra bocsátott 15 ifjunak a szóbeli vizsgálata megkezdődvén és a jelöltek a vizsgálati rend szerint kikérdeztetvén, a következő eredménnyel vizsgáltak :

Sorszám	N É V	Ó-szöv.	Új-szöv.	Bibliai vallástan		Ker. vallás- tan	Ker. erkölcs- tan	Egyházi szónok- lat	Az írásb. vizsga- ered- ménye	Általános osztályzat
		írásmagyarázat	ó-szöv.	új-szöv.						
1.	Ablonczy József ..	jó	jó	jó	jó	jó	jó	jeles	jó	jó
2.	Bakos Zoltán	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles
3.	Balogh Lajos	jeles	jeles	jó	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles
4.	Bertha Barna	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles
5.	Bertók Erzsébet ..	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	—	jeles	jeles
6.	Csiszár Attila	elégs.	jó	elégs.	elégs.	elégs.	jó	jeles	elégs.	elégséges
7.	Fejérváry Zoltán ..	elégs.	elégs.	elégs.	elégs.	elégs.	elégs.	elégs.	elégs.	elégséges
8.	Fodor Lajos	jó	jeles	jó	jeles	jó	jó	jeles	jó	jó
9.	Kalmár Lajos	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles
10.	Kazay József	jó	elégs.	elégs.	elégs.	elégs.	jó	jó	jó	elégséges
11.	Kenyeresy Károly	jó	jó	jó	jó	jó	jó	jeles	jó	jó
12.	Nagy András	elégs.	elégs.	elégs.	elégs.	elégs.	elégs.	jó	jó	elégséges
13.	Orbán József	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles
14.	Stephán László ..	jeles	jó	jeles	jó	jó	jeles	jeles	jó	jó
15.	Szobonya Sándor ..	elégs.	elégs.	elégs.	elégs.	elégs.	jó	jeles	jó	elégséges

Szóbeli vizsgálat befejeződván az eredményt elnök a vizsgázóknak kihirdeti s az ifjaknak, valamint a tanári karnak a szép eredményért meleg elismerését nyilvánítja.

5. Farkasfalvi Farkas Géza egyházker. főgondnok egy vizsgázó ifjunak, Kalmár Lajosnak a vizsgája folyamán megállapítja, hogy az elmúlt 1932—33. iskolai évben az Ifjusági Közlöny körül megnyilatkozott eljárása ellentétben áll a Szentírás szellemével, ezért őt megdorgálásban részesíti. Kalmár Lajos a fenyték alatt megtörtén tett vallomást eltévelyedéséről és ezért bocsánatot kér.

Vizsgáló bizottság megnyugvással vesz tudomást a bűnbánó ifju bűnvallomásáról.

6. A segédlelkészek kibocsátása ünnepélyes formák között esti istentisztelet keretében a városi templomban folyt le. Az istentiszteleten ígét olvasott és áhitatos imát mondott dr. Enyedy Andor egyházkerületi főjegyző. Az ígét Orbán József exmittálandó szenior-s-lelkész hirdette Pál apostolnak a Rómabeliekhez írott levele 12 része 1. verse alapján. Az istentisztelet befejezése után dr. Mátyás Ernő theol. igazgató rövid beszéd keretében a theol. ifjakat átadta az egyházker. elnökségének: Farkas István püspöknek és Farkasfalvi Farkas Géza egyházker. főgondnoknak. Farkas István püspök Fil. 2:13—15 versek alapján tartott a válságos időkben is fenséges lelkészi hivatást szemléltető, az ifjuság és az anyaszentegyház forró szeretetétől áradó kibocsátó beszédet. A felemelő érzéseket ébresztő kibocsátó beszéd után dr. Enyedy Andor egyházker. főjegyző a s. lelkészekről kivette a hivatalos esküt. A szép ünnepély püspök áldásával végződött.

Farkasfalvi Farkas Géza

*egyházkerületi főgondnok,
a bizottság világi elnöke.*

Farkas István

*püspök,
a bizottság lelkészi elnöke.*

Dr. Enyedy Andor

*egyházkerületi lelkészi főjegyző,
a bizottság előadója.*

JEGYZŐKÖNYV.

Felvéttetett a tiszáninneri ref. egyházkerület lelkészképesítő bizottságának Sárospatakon, 1933. szeptember hó 20—21-ikén a II. lelkészképesítő vizsgálat alkalmából tartott ülésében.

Jelen voltak : Farkas István püspök és Farkasfalvi Farkas Géza főgondnok elnöklete alatt Janka Károly bizottsági tag, dr. Marton János, dr. Trócsányi József, dr. Mátyás Ernő, dr. Szabó Zoltán, dr. Ujszászy Kálmán, dr. Vasady Béla, dr. Zsiros József theol. tanárok, dr. Enyedy Andor bizottsági jegyző, mindannyian mint a lelkészképesítő bizottság tagjai.

1. Dr. Enyedy Andor jelenti, hogy a II. lelkészképesítő vizsgára 17 segédlelkész jelentkezett, névszerint: Andrássy Ferenc, Bokor János, Botos Ferenc, Fejér István, Halász Károly, Horkay Barna, Kiséry Béla, Kocsis János, Kolumbán György, Kovács Zoltán, Kutas Imre, Martin Miklós, Nagy Barna, Nagy Sándor, Rozsonday Gyula, Simon Béla, Tóth Ferenc. A jelentkezettek kérvényeikhez a kívánt okmányokat csatolták s írásbeli dolgozataikat részint rendes időben, részint igazolt és indokolt késéssel beadták. Zárthelyi írásbeli dolgozat tárgyául a bizottság a gyakorlati theológia körébe tartozó: „A szekták elleni védekezés módja“ című tételt tűzte ki. Szaktanárok jelentése szerint a vizsgára jelentkezettek házi és írásbeli dolgozatai kisebb és nagyobb mértékben, de mind megfeleltek az előirt követelményeknek.

Bizottság a jelentkezett segédlelkészeket előadó főjegyző javaslatára szóbeli vizsgálatra bocsátja, amely az egyes vizsgázókra nézve a mellékelt kimutatásban feltüntetett eredménnyel folyt le. A szóbeli vizsgálat befejeztetvén, Andrássy Ferencnek egyháztörténetből és gyakorlati theológiából kapott elégtelen osztályzatai javítására egy esztendő múlva, Nagy Sán-

Sorszám	A vizgázó neve	A vizsgálat tárgyai és az azokból szerzett érdemjegyek						
		Homiletika	Magy. prot. egyház- és irodalom-történet	Egyház-jogtan	Gyakorlati theológia	Gyakorlati biblia-magyarázat	Írásbeli dolgozat	Általános osztályzat
1	Andrássy Ferenc ..	elégséges	elégtelen	elégséges	elégtelen	elégséges	elégséges	elégtelen
2	Bokor János	elégséges	elégséges	elégséges	jó	elégséges	jó	elégséges
3	Botos Ferenc	jeles	jó	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles
4	Fejér István	jó	elégséges	jó	jó	jó	jó	jó
5	Halász Károly .. .	jeles	jeles	jó	jeles	jeles	jeles	jeles
6	Horkay Barna .. .	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles
7	Kiséry Béla	jeles	jó	jó	jó	jó	jó	jó
8	Kocsis János	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jó	jeles
9	Kolumbán György ..	jeles	jó	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles
10	Kovács Zoltán .. .	jó	jó	jó	jó	jó	jó	jó
11	Kutas Imre	jeles	jó	jó	jó	jó	jó	jó
12	Martin Miklós	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles
13	Nagy Barna	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles
14	Nagy Sándor	elégséges	elégtelen	elégséges	elégséges	elégséges	jó	elégtelen
15	Rozsonday Gyula ..	elégséges	elégséges	elégséges	elégséges	elégséges	elégséges	elégséges
16	Simon Béla	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles
17	Tóth Ferenc	jeles	jó	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles

dornak az egyháztörténetből kapott elégtelen osztályzata kijavítására pedig három hónapon belül fog alkalmat adni. A többi vizsgázóknak a lelkeszi oklevél szabályszerűen kiállítva kiadatott. Tóth Ferencnek háborus szolgálatai s az eddigi jogszokás alapján a theologiai kar javaslatára Farkas István püspök adott vizsgai engedélyt, dacára annak, hogy az I. lelkeszképesítő vizsgájának letétele óta a törvényben előirt két év még nem telt el. Az ő oklevelét bizottság azzal terjeszti az egyházkerületi közgyűlés elé, hogy a közgyűlés a neki elnöki uton adott vizsgai engedélyt utólag hagyja jóvá s választhatósági jogát oklevelével kiadásával együtt állapítsa meg. Az eredmény kihirdetése után Farkas István elnök szívből jövő buzdító szavakkal bocsátja el szolgálatuk mezejére a levizsgázott segédlelkészeket. Ezután a tanári karnak a vizsga szép eredményében is kifejezésre jutó lelkiismeretes munkájáért köszönetet mondva, az ülést bezárja.

Farkasfalvi Farkas Géza
egyházker. főgondnok, világi elnök.

Farkas István
püspök, lelkeszi elnök.

Janka Károly, dr. Marton János, dr. Trócsányi József
bizottsági tagok.

Dr. Enyedy Andor,
a bizottság jegyzője és előadója.

Közgyűlés a jelentést megnyugvással veszi tudomásul.

15/a. Igazgatótanács jelenti, hogy f. év június 16-án tartott gyűlésében 27. sz. a. megújította dr. Ujszászy Kálmánnak a sárospataki theologiai akadémia filozofia-pedagógia tanszékére rendkívüli tanárként megválasztását célzó javaslatát, miután e javaslat teljesítése elé a múlt őszi gyűlésen dr. Gerőcz Kálmán ny. jogakadémiai tanár 32. sz. a. tárgyalt beadványa által az

ugyanezen gyűlés 31. jkvi pontja szerint támasztott akadály az igazgatótanács egy másik felterjesztett beadványa szerint elháríthatónak látszik. A dr. Ujszászy Kálmán rendkívüli tanárrá választását a június 16-iki igazgatótanácsi határozat még azzal a kikötéssel ajánlja megejteni, hogy ő a rendkívüli tanárt megillető illetmény élvezetébe akkor lépjen elő, amikor megszűnnek az előléptetést korlátozó állami rendelkezések. Az 1933 szeptember 16-án tartott igazgatótanács 39. sz. határozatában azonban azt javasolja, hogy miután a dr. Ujszászy Kálmán esetében nem fizetési előlépésről, hanem rendkívüli tanárrá választásról volt szó, melyre nézve a fennálló egyházkerületi határozatok kimondják, hogy a rendkívüli tanárok a VIII. fizetési osztály élvezetére választatnak meg, dr. Ujszászy Kálmán rendkívüli theologiai tanárrá a VIII. fizetési osztály élvezetére választassák meg.

Közgyűlés a javaslat alapján dr. Ujszászy Kálmánt, eddigi értékes tanári működésének méltánylásául is a sárospataki theologiai akadémia bölcsészet-neveléstani tanszékére rendkívüli tanárnak megválasztja és számára a rendkívüli tanárt megillető VIII. fizetési osztály szerinti javadalmat engedélyezi.

15/b. Dr. Gerőcz Kálmán nyug. jogakadémiai tanár azon kérelemmel fordult az egyházkerületi közgyűléshez, hogy mint B. listára helyezett jogtanár a sárospataki theol. akadémián a fil. ped. tanszéken alkalmaztassék, ezen kérelmét azzal indokolván, hogy az 1922. VI. és 1923. évi XXXV. t.c. kimondja, hogy a B. listások az üres állásoknál ne mellőztessenek s hogy a Főiskola előljárósága is ily tárgyú határozatot hozott, de kérése azért is indokolt, mert a jogakadémián a jogbölcsészeti tanára volt és a debreceni egyetemen is ily tárgyú speciál collégiumot adott elő. Egyházkerületi közgyűlésünk 1932. okt. 13-án ezen kérvényt véleményezés végett a Főiskola Igazgatótanácsához adta le, amely a theologiai kar véleményének a meghallgatása után je-

lenben azzal a javaslattal járul közgyűlésünk elé, hogy miután megállapítja azt, hogy a Főiskola előljárósága dr. Gerőcz Kálmánnal szemben semmi kötelező nyilatkozatot nem tett arra nézve, hogy őt a Főiskolán megüresedő állások betöltésénél alkalmazni fogja és miután dr. Gerőcz Kálmán az E. T. VI. t.c. 109. §-a értelmében a theol. akadémián az említett tanszéken azért sem alkalmazható, mert sem theol. végzettsége, sem filozófiai képezése nincs, dr. Gerőcz Kálmán kérelmét teljesíthetőnek nem találja.

Egyházkerületi közgyűlés a maga részéről is megállapítván, hogy dr. Gerőcz Kálmán a E. T. VI. t.c. 109. §-a értelmében nem rendelkezik theologiai végzettséggel, sem filozófiai képezéssel, amelynek a birtokában a theol. akadémián a fil. ped. tanszéken az említett törvényhely szerint alkalmazható lenne, dr. Gerőcz Kálmán kérését sajnálattal kénytelen ezuttal figyelmen kívül hagyni. Erről nevezett nyug. jogakadémiai tanárt értesíteni rendeli.

15/c. A sárospataki főiskola igazgató-tanácsa beterjeszti f. é. június hó 16-án tartott gyűléséből felvett jegyzőkönyvet :

„25. Theol. kar 1933. június 10-iki üléséből jelentést tesz a theol. ifjuságnak Szabó Zoltán theol. helyettes tanár vezetése alatt az 1932—33. tanévben végzett gyakorlati munkájáról. A 12 munkaágra osztható szolgálatoknak egyes ágaiban résztvettek : 1. igehirdetésben a III.—IV. és II. éves hittanhallgatók ; 2. bibliakörök vezetésében 32 ; 3. vasárnapi iskolai és gyermekpasztorációs munkában 5 leány és 10 fiuhallgató ; 4. katechizációban a III—IV. éves hittanhallgatók és a II. évről 2 hittanhallgató ; 5. ifjusági egyesületi munkában 7 hittanhallgató ; 6. vallásos estélyeken, egyházi népművelési előadásokon közreműködésben 16-an ; 7. kérdőívmunkában : mindnyájan ; 8. katonák közt folyó evan-

gélizációs és ismeretterjesztő munkában segédkeztek 6-an; 9. vasárnapdélutáni kátémagyarázást végezte a II. évfolyam; 10. Vegyes munkákat, tanyaszeminárium, bélyeggyűjtés missziói célra stb., végeztek számosan.

A felsőbb évesek 38 beadott munkanaplója május 10-ig 2230 tétellel zárult. Bodrogsadány filiában az igehirdetést teljesen teológusok végezték, ugyanigy Vilmatanyán, Királyhegy, Végardón hetenkénti, Györgytarlón kéthetenkénti igehirdetést és vasárnapi iskolát. Élénk részt vettek még a bodroghalászi, szabolcsi, vajdácskai igehirdetésben. Gyak. theol. tanár jelentése szerint nagyon eredményes volt a szombati napnak gyakorlati célra történő felhasználása, az alsó és felső oszt. gimn. bibliakörök külön csoportosítása s az ifjúsági istentisztelet két csoportban történő végzése. Theol. kar Szabó Zoltánnak a jelentéshez fűzött indítványai alapján a következő javaslatot teszi:

Ez iskolai évben különösen nagy mérvben jelentkezett ifjúságunkban a külmisszió iránt bensőséges és komoly érdeklődés, amit nem csupán az itthoni elhelyezkedés nehézségei motiválnak, hanem vannak odaadó szolgálatra való elszánások is. Hangsúlyozandó, hogy itthon is sok az aratni való, de az is nyilvánvaló, hogy a mai helyzetben nem juthat mindenki hozzá az aratás munkájához és béréhez, aki erre a hivatásra készül. Érezzük, hogy hitünk is arra kötelez, hogy a magyar reformátusság, mely feltétlenül beletartozik Isten világtervébe, beálljon az ő minden népre kiterjeszkedő országának munkájába is. E napokban a 150. éve telik be annak, hogy éppen főiskolánkból indult el az az ifju lelkipásztor-csoport a cseh-morva protestánsok romlott egyházának megépítésére, egy olyan munka végzésére, melyet bár nem sokat méltányoltak — legkevésbé talán azok, akik között és érdekében végeztetett — egyháztörténelmünkben ez eddig a legerősebb bizonyosság az odaadó, bátor missziói lelkület megnyilatkozására. Érezzük, hogy ez az évforduló is kötelezi az egész magyar kálvinizmust, de legfőképpen azt a pataki főiskolát, mely ez áldott missziói vállalkozásnak forrása volt. Gyarmatok hiánya, a magyar külmissziói munká-

nak a kezdet-kezdetén állása, valamint az a tény, hogy viszont a külföldi nagy külmisziói munkát végző testvéregyházak munkáshiánnyal küzdenek, elérkezettnek láttatják az időt arra, hogy följánljuk nekik a mi munkásainkat, tőlük kérve a munkateret s a még szükséges speciális kiképzést.

Elsősorban a skót ref. egyház volna az, mellyel a kapcsolat ilyen módon való felvétele a legcélravezetőbb lenne annál is inkább, mert jelenleg annak szolgálatában áll Forgács Gyula volt sárospataki lelkész is, ki előtt szintén nem ismeretlenek már ezek a gondolatok. A többi lelkészképzőintézetbeli jelentkezőkkel is számotvetve néhány éven át évenként 10—20-as csoportokat tudnánk ilyen szolgálatra bocsátani, ami a lelkészi tultermelést is enyhítené s hazai egyházunkban is rendkívül áldásos visszahatást gyakorolna.

Azzal is számot lehetne vetni, hogy e tekintetben sikerrel biztató kilátások esetén egy olyan megoldás vétetnék tervbe, hogy a magyar külmisziós jelöltek képzése nem Skóciában történnék, hanem Magyarországon, ami a képzést végző skót egyházra nézve pénzügyileg is előnyösebb volna, tekintettel arra, hogy utiköltségek elesése, a megélhetés olcsósága rentabilisabbá tenné egy e célt szolgáló intézet felállítását egykét skót vezetővel nálunk, mint Skóciában. Ez esetben pedig ennek leghivatottabb helye az angol intézetünkre is tekintettel éppen Sárospatak lenne. Tisztelettel kéri azért a theol. kar, hogy hatalmaztassék fel az ez irányban való tárgyalások felvételére, kérve ebben a főiskolai előljáróság szives támogatását.

A gyakorlati munkajelentéssel kapcsolatos további tiszteletteljes javaslata még a theol. karnak, hogy a theológusok nyári kötelező gyakorlati munkálkodásáról hozott korábbi határozatok egészítettessenek ki azzal, hogy a beadandó munkák közül minden theol. tudományszakból a legjobb, vagy kedvezmény, vagy pénzbeli jutalom nyújtásával jutalmaztassék.

Igazgatótanács a jelentéshez hozzájárul. A buzgó, lelkiismeretes és eredményes gyakorlati munkák folyását megállapítja. Hozzájárul igazgatótanács a jelentésben

felhozott javaslatokhoz és megbízza theol. kart, hogy a skót-misszió munkájába való bekapcsolódás céljából a Skót.misszió budapesti vezetőségével vegye fel az összeköttetést. Egyben egyházkerület útján az Egyetemes Konventhez is felterjesztést tesz e tárgyban. Felhívja theol. kart, hogy a nyári tudományos munkában kiváló eredményt felmutató theológusokat nagyobb kedvezményben részesítse.

Közgyűlésünk az igazgatótanács jelentését örömmel és szívesen veszi tudomásul az ilyen szolgálatban felnövekedő lelkes-nemzedék gyülekezeti munkái elé nagy várakozással tekint. A theologus ifjúság szolgálataira Isten áldását kéri. A missziói nevelés tekintetében hivatkozott tárgyalásokra a Szent Lélek segedelméért imádkozik. A javasolt elgondolást egyetemes konventünk elé pártolólág terjeszti fel.

Szívesen veszi tudomásul a nyári tudományos munkáik révén kitűnt theologusok elsők között való segítőzését, a meglévő kereteken belül.

15/d. A sárospataki főiskola és tanítóképző-intézet igazgató-tanácsa beterjeszti 1933. évi június 16-án tartott gyűléséből felvett jegyzőkönyvet:

„31. Theol. kar 1933 június 10-iki gyűlésében megállapította, hogy mind a folyó évi február hó 2-án és 3-án Sárospatakon tartott theol. tanári konferencia, mind a f. évi Egyetemes Tanügyi Bizottság, valamint az Egyetemes Konvent is behatóan foglalkozott a négyéves theol. tanfolyamnak 5 évre emelésével. Theológiai tanárkarunk meg lévén győződve arról, hogy a theol. tanfolyamok 5 évre emelésével nagy áldások származnának anyaszentegyházunkra, a maga részéről is szível-léleklal csatlakozott a tervhez; hogy megvalósulásának minél inkább elháruljanak az akadályai, f. június 10-ikén tartott gyűlésében kötelezettséget vállalt arra,

hogy az 5 éves tanfolyammal mutatkozó munkatöbbletet minden anyagi hozzájárulás nélkül a jelenlegi tanári létszámmal vállalni kész, úgyhogy az 5 éves tanfolyam megszervezése főiskolánknak nem jelentene újabb megterhelést.

Ig. tanács a bejelentést, — mely szerint a theol. tanári kar a theol. tanfolyam felemeléséből származó munkatöbbletet a főiskola külön megterhelése nélkül vállalni kész, — örömmel veszi tudomásul, maga is meg lévén győződve arról, hogy a theol. tanfolyamnak 4 évről 5 évre emeléséből nagy áldások származnának anyaszentegyházunkra.“

Közgyűlésünk theológiai tanárkarunk szolgálatbeli kifejezett készségét a Szent Lélek munkájának tekinti. Szívesen megköszöni. Egyetemes Konventünk elé terjeszti azzal a kéréssel, hogy tegye bölcs megfontolás tárgyává, nem kellene-e minél előbb úgy rendelkezni, hogy az 5 éves theológiai tanfolyam, egyelőre legalább Sárospatakon megkezdje áldásos működését.

15 e. A sárospataki főiskola és tanítóképző-intézet igazgató-tanácsa 1933. évi június 16-án tartott gyűlése jegyzőkönyvével kapcsolatban beterjeszti a theológiai internátusnak 1932—33. évi jelentését:

„A theol. internátus ez évi élete nyugodt, csendes mederben folyt le. Különös zavart okozó esemény az internátus munkáját nem hátráltatta, sőt az ifjúság egyleti életében és az Ifjúsági Közlöny hasábjain megnyilvánuló nagyobb mozgalmasság, forrongó nyugtalankodás és a szélsőségek felé hajló ifjúi hevület fellobbanása, amely mögött egy öntudatos és a legnehezebb kérdésekkel is komolyan, ha nem is a legérettebben szembenéző, küzdő és az étellel s az életért tusakodó ifjúságot kell látnunk, az internátusban csak a fegyelem nagyobb szigorát és az internátusi szabályok meg-

tartásának pontosabb ellenőrzését eredményezte, természetesen karöltve az ifjúság problémáinak gondos figyelembevételével és lelki életének felelősségteljes ápolásával.

A theol. ifjúság ünnepélyes felvétele után szeptember 14-ikén csendes nappal kezdtük meg az iskolai évet. Dr. Mátyás Ernő e. i. theol. igazgató avató beszéde és Szabó Zoltán főiskolai helyettes lelkész írásmagyarázata után dr. Vasady Béla és dr. Zsiros József tartott előadást az ifjúság részéről élénk hozzászólás által kísérve. Dr. Marton János theol. internátusi igazgató az internátus rendjének, mely: 1. a külső fegyelem rendje, 2. a munka rendje, 3. a testvéri közösség rendje és 4. az áhitatok rendje — közelebbi ismertetése után ezen a címen tartott az internátusi ifjúságot eszméltető előadást: Az alfa és ómega a theol. internátusban, az alfa és ómega alatt az igazi theológus életet, a felülről jövő, Isten Lelkétől vezetett és megszentelt életet értve.

A hétfőn reggeli közös áhitaton kívül, melyen a főiskola összes növendékei részt vesznek, a reggeli áhitatok kifogástalan pontossággal nagy lelki örömet támasztó módon folytak. Ezen áhitatok a theol. ifjúság valódi lelkiszükségletévé váltak s üde közvetlenségükkel és változatosságukkal nagy ösztönző hatást gyakorolnak, naponként egy darab meleg életet tárnak fel, apró árnyalatokig visszatükrözve a személyi és közösségi élet hullámverését. A csütörtök reggeli áhitat vezetésében a theol. akadémia professzorai ez évben is valamennyien részt vettek, valamint az esti, hetenként egyszer egybeülő tanári bibliaköri munkában is, amely munkának áldott és gyümölcsöző voltát leginkább az mutatja, hogy sok theológus több tanár bibliakörén vett részt. Ugyancsak megtartatott az ifjúság által vezetett, bibliamagyarázattal összekötött szombati áhitat. Az esti áhitatokat, szobánként, vagy néhány szomszédos szoba együtt alkotva bibliakört, végzik. Itt az áhitat színvonala és a naponkénti bibliaköri munka intenzitása hullámzó. Időnként a buzgóság ereje megárad, máskor lanyhulás áll be. A második félevi kollokviu-

mok alatt közös esti áhitatokat tartottak 8 órakor, amelyek áldott perceiről egyesek nagy lelkesedéssel szóltak. A II. félév elején, február 16-án szintén tartottunk csendes napot. Ezt a napot Szabó Zoltán főiskolai h. lelkész írásmagyarázata nyitotta meg, az előadások közös problémáját pedig a pataki diáklélek különböző szempontok szerinti vizsgálata képezte. Ebben a témakörben mozogva, dr. Marton János „A diákélet és a teológus diákélet“, dr. Vasady Béla „A pataki diák életstilusa“, dr. Újszászy Kálmán „A pataki diák lelki arca“ címen tartottak előadást.

Ugy az I., mint a II. félév végén mindenik bentlakótól jelentő íven kértünk adatokat arról, hogy lelki életük alakulására milyen hatást gyakoroltak a rendszeres áhitatok, a bibliaköri órák, továbbá mit tettek a theol. testvéries együttélés kiépítésére, melyek voltak azok a legjelentékenyebb szépirodalmi és tudományos theol. művek, amelyeket olvastak.

A theol. internátusban lakott az I. félévben 72 theol. ifjú. 3 hittanhallgató az akad. ifjúsági könyvtár lakó szobájában, 2 hittanhallgató (Kalmár Lajos IV. é. hh. és Nagy András IV. é. hh.) egészségi okok miatt orvosi bizonyítvány alapján a theol. kar engedélyével a városban, 5 theol. ifjú a szülői háznál, illetve testvérénél lakott. Az I. félév folyamán eltávozott 1 hittanhallgató (Héthy Lajos IV. é. hh., aki Amerikába ment tanulmányútra), meghalt 2 hittanhallgatónk (Majoros István IV. é. hh. és Simon József I. é. hh.). Lakott még ez éven két internátusi szobában 6 (hat) gimn. tanuló, 3 theol. ifjú, illetve 4 (u. m. Majoros István IV. é. hh., majd az ő halála után Biró Sándor II. é. hh., Harangi László II. é. hh. és Novotny Gyula II. é. hh.) a gimn. kisinternátusba volt felügyelőként alkalmazva. A II. félév kezdetével beállott létszámhullámszám következtében az internátusban lakott 64 hittanhallgató. A gimn. tanulók közül háromnak, mivel első félévi bizonyítványuk nem volt minden tantárgyból elégséges, a theol. internátusból távozniuk kellett.

Az évi díjfizetés személyenként: 170 P. volt. Jótéteményben részesült 45 ifjú, 1450 P. összegben.

Héthy Lajos IV. é. hh. eltávózása után, aki a II. emeleten a sorfelügyelői tisztet nyugodt komolysággal töltötte be, az I. félév végéig Balogh Lajos IV. é. hh. volt a sorfelügyelő. A II. félévre helyette Kenyeressy Károly IV. é. hh. lépett, aki az év végéig szorgalmas és lelkiismeretes munkát végzett. Az I. emeleti sorfelügyelő Orbán József IV. é. hh. lélekből végzett munkájáról csak a legnagyobb elismeréssel lehet megemlékezni.

Tóth Lajos főiskolai szenior kifogástalan munkát végzett az egész éven át.

Vizellátás, világítás és fűtés szinte semmi kívánnivalót nem hagy hátra.

Némi ingadozás van még mindig a takarítás körül, melyet négy iskolaszolga végez.

Ismét kifejezem azt a kívánalmat, hogy az internátus takarítása egy szolgára bizassék, aki teljesen beletanul ebbe a munkába.

Kívánalom volna az áhitatterem új padokkal való ellátása, abba egy állandó harmónium szerzése, továbbá egyes szobákban a padlónak és az ablakoknak a szükséghez képest kijavítása, vagyis a régi terv fokozatos, az anyagi források mértéke szerinti megvalósítása.

Sárospatak, 1933 június. *Dr. Marton János*
theol. internátusi igazgató.

Igazgató-tanács a jelentést örömmel és megnyugvással veszi tudomásul és dr. Marton János internátusi igazgatónak nagy gondossággal, atyai szeretettel és feyelmezéssel végzett buzgó munkájáért köszönetét fejezi ki. A jelentést ig.-tanács felterjeszti az egyházkerületi közgyűléshez.

K. m. f. A kivonat hitelül: *Marton János*“

Közgyűlésünk örvendő szívvel vette tudomásul a jelentést, megköszönve Istennek a védelmet. A halálba tért ifjak porainak nyugodalmat kíván. Dr. Marton János további buzgó szolgálataira Istennek segítő kegyelmét kéri.

15/f. A Zemplén vármegyei Jegyzők Egyesülete a Zemplén vármegye területéről való jegyzőgyermek juttalmazására 10 drb., egyenként 50, összesen 500 P. névértékű, a Pesti Magyar Kereskedelmi bankra szóló részvényt adományozott sárospataki főiskolánknak azal a kikötéssel, hogy a szelvények beváltása útján kapott összeg évenként az évvizsga alkalmával osztandó ki. A főiskola igazgatótanácsa a felterjesztett 11. sz. határozatában hálás köszönetét fejezi ki az adományért és azt jegyzőkönyvében megörökíteni rendeli.

Egyházkerületi közgyűlés a nemes elgondolástól sugallt áldozatkészségért a maga részéről is őszinte köszönetet mond, Isten gazdag áldását kéri az adakozókra s az alapítványt elfogadja.

15/g. A sárospataki főiskola és tanítóképző-intézet igazgató-tanácsa felterjeszti a folyó évi június hó 16. napján tartott ülésében hozott 22. sz. határozatát, melyben örömmel állapítja meg, hogy a főiskola a kommunista szervezkedéssel szemben érintetlennek bizonyult. Köszönetet mond az egyházkerület püspökének és főgondnokának, hogy a parlamentben, illetve az egyetemes konventen visszautasították a főiskola ellen intézett támadásokat és tudomásul veszi: dr. Mátyás Ernő sajtó útján végzett felvilágosító munkáját és hogy fővárosi lapokban helyreigazító nyilatkozatok közlését kérte.

Egyházkerületi közgyűlés büszke önérettel állapítja meg, hogy a kommunista mérték nem fertőzte meg a főiskola növendékeit. Jóleső bizonyosság ez arra, hogy a Krisztusba vetett hit a legerősebb és egyedüli fundamentum a hitetlen világ minden kísértésével szemben.

15/h. A sárospataki főiskola és tanítóképző intézet igazgató-tanácsa a felterjesztett 8. sz. határozat szerint helyesléssel vesz tudomást arról, hogy főiskolánk folyó

évi június hó 14-ik napján egyházi és világi előkelőségek részvételével tartott országos keretű ünnepségen áldozott néhai gróf Klebelsberg Kunó, a főiskola nagy barátja emlékének, mely alkalommal Janka Károly főiskolai lelkészi gondnok tartott a neves kulturpolitikus-hoz méltó emlékbeszédet.

Egyházkerületi közgyűlés a maga részéről is hálás kegyelettel emlékszik meg a magyar közoktatásügy történelmi jelentőségre emelkedett munkásáról, aki egyházkerületünk, közelebbről a sárospataki főiskola történetében ércnél maradandóbb emléket állított magának. Az alkotásai nyomán fakadt áldás legyen forrása a reá való kegyeletes emlékezésnek.

15/i. A sárospataki főiskolai és tanítóképzőintézeti igazgató-tanács jelenti, hogy 1933. június 16-iki ülésében elhatározta Bálint József és Orbán István rendes tanárrá, Erdélyi László h. tanárrá megválasztásra ajánlását; 1933. szeptember 16-iki ülésében pedig a felmerült akadályok miatt csak Bálint Józsefet ajánlhatja r. tanárrul.

Az egyházkerületi közgyűlés a középiskolai tanügyi bizottság javaslatára tudomásul veszi, miután az a meglevő gyakorlatnak megfelel, hogy a VKM. a rendes tanárokká történő megválasztásra felterjesztett Bálint József és Orbán István tanárok közül Orbán Istvánt nem ismeri el a rendes tanárok státusába besorolásra. — Megerősíti az igazgató-tanács határozatát, hogy úgy Bálint József, mint Orbán István tanárokkal szemben hangsúlyozni kívánja, hogy rendes tanári címök érintése nélkül rendes tanári jellegök csak a fizetéskiegészítési államsegélyök folyósításától kezdődik, s ebből kifolyólag semminemű anyagi kártalanítást, vagy ehhez hasonló vállalni

nem hajlandó. — Megerősíti azt az igazgató-tanácsi határozatot is, hogy az igazgató az egyházkerület közgyűlése után azonnal tegyen lépéseket a VKM.-nél Bálint József rendes tanári fizetéskiegészítési államsegélyének kiutalására.

15/j. A sárospataki főiskolai és tanítóképzőintézeti igazgató-tanács 1933. szeptember 16-iki üléséből jelentést tesz arról, hogy a tanári szék által készített Angol internátusi szabályzat tervezetet elfogadta s megerősítésre az egyházkerületi közgyűlésnek bemutatja.

Az egyházkerületi közgyűlés a kp. tanügyi bizottság javaslatára a Gimnáziumi Angol Internátusnak az igazgató-tanács által elfogadott szervezeti szabályzatát megerősíti, azzal a csekély változtatással, hogy az igazgatóról szóló III. fejezet első kikezdése 6-ik sorában „csak működő“ szavak helyett, „lehetőleg“, „gimnáziumi tanár“ helyett „főiskolai tanár“ tétessék.

15 k. A főiskolai és tanítóképzőintézeti igazgató-tanács a gimnáziumi tanári szék előterjesztésére javaslatot tesz egy matematika—fizika tanszaku, új rendes tanári állás rendszeresítésére, továbbá ez állásra Erdélyi Lászlónak megválasztására.

Az egyházkerületi közgyűlés a középiskolai tanügyi bizottság javaslatára indokoltnak és célszerűnek találja, hogy egy math.—fizika tanszaku, most Erdélyi László helyettes tanárral betöltött állás harmadik math.—fizikai rendes tanszékké alakíttassék át, s erre az állásra az érdemes szolgálatu és kiváló minőségű Erdélyi László h. tanárt választja meg.

15 l. A sárospataki főiskolai és tanítóképzőintézeti igazgató-tanács 1933. szept. 16-iki üléséből jelentést tesz

arról, hogy a gimnázium angol ágazata tanárainak fizetésekiegészítése biztosítására készített felterjesztést egyhangulag magáévá tette.

Az egyházkerületi közgyűlés a kp. tanügyi bizottság javaslatára a sárospataki gimnázium angol ágazata tanárai fizetésekiegészítésének állandó biztosítására a VKM-hez intézésre készített, az igazgatótanács által elfogadott, nagy gonddal szerkesztett és erőteljes indokolással ellátott memorandumszerű felterjesztést helyeslőleg veszi tudomásul és felkéri az egyházkerületi elnökséget, hogy e fontos ügyben személyes kérelemmel járjon el a VKM-ban a főiskolai gondnoksággal egyetemben.

15/m. A sárospataki tanítóképzőintézet igazgatósága jelenti, hogy Szathmáry Ferenc a gyakorló iskolai tanítói vizsgát sikeresen kiállotta.

Az egyházkerületi közgyűlés tudomásul veszi a tanítóképzőintézet igazgatósága részéről érkezett azt a jelentést, hogy Szathmáry Ferenc gyakorló iskolai tanító vizsgáját letette s ezzel a megválasztásához kötött feltételeknek eleget tett.

15/n. A sárospataki tanítóképző intézet igazgatósága az igazgatótanács útján beterjeszti az intézet 1932—33. évi működéséről való jelentést.

Az egyházkerületi közgyűlés a sárospataki tanítóképző-intézet évi jelentését s az igazgatótanács erre vonatkozó kedvező megállapításait megaláztatással veszi tudomásul. A tanulmányi jó eredményről, a növendékek belátó viselkedéséről és buzgó igyekezetéről örvendetesen vesz tudomást; elfogadja a megtörtént kommunista akció

csekélyebb jelentőségéről való tudósítást, s szívesen hallja az igazgatóságnak azt az ígéretét, hogy a tanári kar éberén fog őrt állani a közetkezőkben hasonló akció behatolásának elhárítására. Anyagiak tekintetében örvendve hallja az állami segély kiutaltatását és az egyházkerületi segélyezés fokozására a lehetőség szerint törekedni fog.

15/o. A főiskolai és tanítóképzőintézeti igazgatótanács 1933 június 16-iki üléséből jelentést tesz arról, hogy tudomásul vette, hogy az angol-internátusnál szept. 1-től évi 100 font fizetéssel két új angol születésű tanár alkalmaztassék.

Az egyházkerületi közgyűlés a kp. tanügyi bizottság javaslatára jóváhagyja az igazgató-tanácsnak a született angol tanárok alkalmazása tekintetében a szolgálati idő kezdetére s a díjazásra vonatkozólag tett intézkedéseit. Megerősíti a szept. 1-én beállított 2 új angol tanár alkalmaztatását.

15/p. A sárospataki főiskolai és tanítóképzőintézeti igazgatótanács jelentést tesz 1933 jun. 16-iki üléséből Elekes Imre gimn. igazgató nyugdíjaztatási kéréséről és 1933 szept. 16-iki üléséből Elekes Imrének 1933 szept. 1-ével történt nyugdíjaztatásáról. A középiskolai szék terjedelmes és elismerő méltatását szíves örömmel teszi magáévá.

Az egyházkerületi közgyűlés a középiskolai tanügyi bizottság javaslatára Elekes Imrének 1933 szept. 1-ével történt nyugdíjaztatását a köziskolai szék 1933 szept. 12-iki ülésének jegyzőkönyvében foglalt s Elekes Imre érdemes és sokirányú munkálkodását megörökítő részletes megállapítások és méltatások magáévá tételével veszi tudomásul. — Hálás emlékezetben tartja kiváló tanári működését, sokoldalú

tevékenységét, buzgó és energikus igazgatói munkálkodását, az iskola ujjáépítése körül való sikeres tevékenységét és a nagy elgondolású angol-internátus megszervezése körül végzett értékes munkáját. Köszönti öt hosszú és gazdag munkálkodással megérdemelt nyugalombavonulása alkalmából. Kívánja neki, hogy lássa és találja meg örömét törekvései sikerében és a sárospataki főiskolának ő általa is sok részben megalapozott és előmozdított további fejlődésében és felvirágzásában.

15/r. A sárospataki főiskolai és tanítóképzőintézeti igazgatótanács 1933 jun. 16-iki üléséből jelentést tesz arról, hogy a tanári szék hármas jelölése alapján Novák Sándort 1933 jul. 1-től számított 6 évre gimnáziumi igazgatóvá választotta.

Az egyházkerületi közgyűlés a középiskolai tanügyi bizottság javaslatára Novák Sándornak 6 éves ciklusra gimnáziumi igazgatóvá való választását megerősíti. Az a hosszú, értékes és érdemes szolgálat, melyet Novák Sándor tanári minőségben a gimnáziumban töltött, a buzgó szolgálatban nyilvánult tanügy- és iskolaszeretet biztosítékot adnak arra, hogy a megválasztott igazgató a nagy munkát, sok körültekintést, kiváló tapasztalatot, a tanügyekben bő járatosságot kívánó igazgatói működésben a sárospataki gimnáziumnak szintén hasznos szolgálatot fog végezni. Erre a működésre az egyházkerület Isten áldó segítségét kéri.

15/s. A sárospataki főiskola és tanítóképző-intézeti igazgató-tanács 1933 június 16-iki üléséből jelenti, hogy helybenhagyta a gimn. tanári széknek új angol tankönyvek bevezetésére vonatkozó indítványát.

Az egyházkerületi közgyűlés a kp. tanügyi bizottság javaslatára az angol nyelvi tanítás harmadik évfolyamának beállításával kapcsolatban szükséges új tankönyvek bevezetésére vonatkozó igazgató-tanácsi határozatot jóváhagyja.

15/t. A sárospataki gimnázium igazgatósága az igazgató-tanács útján bemutatja az iskolának az 1932/33. tanév első féléve alatt való működéséről szóló jelentést.

Az egyházkerületi közgyűlés a középiskolai tanügyi bizottság javaslatára a sárospataki gimnázium 1932—33. tanévi első félévi működéséről való igazgatói jelentést tudomásul veszi. Megnyugvással kapja Csorba György középiskolai megbízottnak azt a jelentését, hogy az 1933. év május havában végzett iskolalátogatásai alkalmával e jelentést tüzetesen tanulmányozta, adatait felhasználta és arra tett észrevételeit belefoglalta a sárospataki tanári karal is közölt látogatási jelentésébe.

15/ty. A sárospataki gimnázium igazgatósága az igazgató-tanács útján bemutatja Csorba György egyházkerületi megbízott 1933. évi május havi iskolalátogatásairól felvett jegyzőkönyvet, mely a középiskolai megbízott jelentését és észrevételeit tartalmazza.

Az egyházkerületi közgyűlés a középiskolai tanügyi bizottság javaslatára Csorba György egyházkerületi megbízottnak az 1932—33-iki tanév második felének második részében végzett iskolalátogatásairól, szerzett tapasztalatairól és észrevételeiről szóló jelentését örvendetesen veszi tudomásul. Jól esik hallania a tanári kar értékes működésének megállapítását s a gimnázium további sikeres munkálkodásába vetett bizalmat.

15/u. A sárospataki gimnázium igazgatósága az igazgató-tanács útján beterjeszti az Ady Lajos miniszteri megbízott 1932. évi novemberi látogatásáról felvett jegyzőkönyvet.

Az egyházkerületi közgyűlés a középiskolai tanügyi bizottság javaslatára örömmel és megnyugvással veszi tudomásul, hogy az Ady Lajos miniszteri megbízott 1932 november havi iskolalátogatásain szerzett tapasztalatai kedvezők voltak és az iskola oktató-nevelő munkáját általában buzgónak és eredményesnek találta.

15/v. A sárospataki tanítóképző-intézet tanári kara dr. Egey Antal és Zilahy Ferenc helyettes tanároknak rendes tanárokká választását javasolja. Az igazgató-tanács ajánlatára:

Az egyházkerületi közgyűlés dr. Egey Antal és Zilahy Ferenc tanítóképző-intézeti helyettes tanárokat, 3 évi eredményes h. tanári működésük és értékes tanári tulajdonságaik alapján rendes tanárokká választja, azzal a feltétellel azonban, hogy rendes tanári fizetést csak attól az időponttól kezdve kapnak, amikortól fogva a V. K. M. részükre a fizetéskiegészítő állami segélyt folyósítja.

15/z. A sárospataki ref. főiskola igazgatótanácsa 1933 június 16-iki ülésének 68. sz. jkvi pontjában s a szept. 16-iki ülésének 41. jkvi pontjában foglalkozik Valádi Béla gazdasági intéző jelenléte alapján a györgytarlói és bálványosi házi gazdálkodásnak az 1932 szept. 1 és 1933 szept. 15 közti időre vonatkozó fontosabb eseményeivel. E szerint a feles bérlőknek jó része kötelezettségeinek nem tudván megfelelni, a főiskola kénytelen volt nekik felmondani, ami kényszerűleg maga után vonta a házi kezelésbe vett területeknek a meg-

nagyobbodását. Györgytarlón ma már 1600 m. hold szántó van házi kezelésben, ami az instructio szaporítását teszi szükségessé. Dohánytermelési területet a kincstár 21%-kal csökkentette. A tavaszi több napos szélorkán nagyon sok vetést elhordott, úgy hogy azokat újra kellett vetni, a csatornáink jórészét földdel teljesen behordta, aminek a helyrehozatala több ezer pengő kiadást fog jelenteni. A megismétlődő többszöri felhőszakadás miatt cca 190 hold vetés teljesen kiázott. Ily körülmények közt az aratás eredménye nem éri el az országos rekordtermés színvonalát, de még így is a legjobb évek közé számítható az idei. M. holdankénti termésátlag: bánykúti 1201. sz. őszi buza 10·5 q, régi gazdasági buza 9 q, tavaszbuza 7 q, árpa 5 q, zab 7·5 q, repce 8 q, borsó 9 q. Összes eredmény a két birtokon 72 vagon termény. A kalászosok áresését a termelés változatossá tételével igyekeznek az intézőség ellensúlyozni: vetőmag borsó, saláta, laboda, és retelmagtermeléssel, kendertermeléssel foglalkozik a gazdaság. Előkészületek történtek ez év őszén 20 hold gyümölcsös (alma, dió, besztercei szilva,) telepítésére (nov. havában azóta meg is történt). Sajnos a katasztrófális mértékig lesúlyedtt termény- és állatárak miatt nem lehet nagy eredményt felmutatni, mert a kiadási tételek nem esnek a terményárak csökkenésével arányban. Súlyos tehertétel az épületek javítása is, amit szintén nem lehet elhanyagolni, mert különben lassan az épülettőke teljesen devalválódik. Az 1933/34. költségvetésbe fel kellett venni több teljesen avult zsindeletőnek cseréppel való átfedését s Bálványoson a marhaistálló átépítését, mert utóbbi rombadóléssal fenyeget. A birtok belvizmentesítéséhez jelentékenyen hozzájárul a jövőre nézve az a körülmény, hogy a Bodroghközi Tiszaszabályozó Társulat Györgytarlón a karádi főcsatornába torkoló 2·5 km. csatornát épített ki. Igazgatótanács: Valádi Béla intézőnek lelkiismeretes működéséért, elismerését fejezte ki.

Egyházkerületi közgyűlés a jelentést megnyugvással veszi tudomásul és Valádi

Béla intézőnek hűséges sáfárkodásáért a maga részéről is elismerését nyilvánítja.

15/zs. A sárospataki ref. főiskola igazgatótanácsa 1933 június 16-iki ülésének 70. jkvi pontjában jelenti, hogy a részletekben bérbeadni szokott Faragó-szállás rétből egy 43 holdas részletet a szokásos közhirrététel s ajánlatok kérése után bérbeadta 1933—35. évekre Soltész Bernát és társainak kat. holdankénti 16 P bér fizetése mellett.

Egyházkerület a felterjesztett haszonbérszerződést megerősíti.

15.1/a. A sárospataki ref. főiskola igazgatótanácsa 1933 június 16-iki ülésének 73. jkvi pontjában jelenti, hogy az 1930-ban Padrah Sándornak eladott könyvkereskedést és könyvkötészetet, miután nevezett sem a főiskolával szemben vállalt kötelezettségeinek, sem más hitelezőinek nem tudott eleget tenni, sőt kényszer-egyezség eljárás indult ellene, kénytelen volt tőle visszavenni és az üzletet újból házikezelésbe venni. A lebonyolítás veszteséggel nem járt s a könyvkereskedésnek az 1930 július 1-i 15.273 P tiszta vagyona ma is meg van. A gazd. választmány jelentése szerint ugyan a mai csökkent forgalom mellett s a tankönyveknél a könyvkereskedőket megillető jutalék leszállítása folytán jövedelemre egyelőre nem igen lehet számítani, azonban remény van rá, hogy legalább a könyvkereskedésnek a tőkeértéke lesz fenntartható s kedvezőbb viszonyok beálltával újból el lesz adható, míg az üzlet megnyitása nélkül lassan az egész árukészlet elavulna s elérték-telenednék.

Egyházkerület közgyűlés a főiskolai könyvkereskedésnek visszavételét s újból házi kezelésbe való vételét jóváhagyólag tudomásul veszi.

15.1/b. A sárospataki ref. főiskola igazgatósága 1933 június 16-iki ülésének 74. pontjában jelenti, hogy

a Muraközi ösztöndíjalapítványhoz tartozó Olaszliszván fekvő s bérbeadás útján hasznosított ház kezelése, karbantartása oly körülményes és terhes, hogy az nem hogy hasznot nem hoz, hanem egyenesen ráfizetéssel jár (kerítésjavítások, a vályogfalú ház folytonos javítása stb.) Ezért javasolja a háznak önkéntes árverésen való eladását.

Egyházkerületi közgyűlés a Muraközi háznak önkéntes árverésen való eladásához a kért felhatalmazást megadja azonban eladás esetén az adásvételi szerződés jóváhagyás céljából a közgyűléshez vagy elnökséghez lesz felterjesztendő.

15/1/c. A sárospataki ref. főiskola igazgatótanácsa 1933 szept. 12-iki ülésének 4. jkvi pontjában jelenti, hogy az angol-internátus meghívására aug. 16-ikán 47 tagu angol cserkészcsapat érkezett főiskolánkba, ahol az angol-internátusban nyerve elszállásolást és ellátást egy hét alatt megtekintették főiskolánk nevezetességeit, a Rákóczi várat s kirándulásokat tettek a város környékén, egy este pedig tábortűzet rendeztek a város társadalmának a szórakoztatására. Igazgatótanács ugy találta, hogy ez a látogatás nyereséges volt úgy a cserkésztestvériség ápolása szempontjából, mint az angol-internátus célkitűzései: az angol nemzettel való kulturális kapcsolatok ápolása és magyar igazságunk szolgálata szempontjából is, ezért hozzájárult ahhoz, hogy a vendéglátás költségei az angol-internátus pénztárából fedeztessenek. A vendéglátás viszonzásául sárospataki cserkészeink már szintén kaptak meghívást angliai tartózkodásra.

Egyházkerületi közgyűlés a jelentést örömmel veszi tudomásul s a tett intézkedésekhez hozzájárul.

15/1/d. Igazgatótanács 1933 szeptember 16-ikán tartott ülésének 5. jkvi pontjában jelenti, hogy korábban adott felhatalmazása alapján dr. Gulyás József főkönyv-

táros a piarista rendháztól csere után megszerezte a Lorántfy Zsuzsanna sajátkezü aláírásával ellátott bibliát s ezért cserébe 6 más különböző kiadású Károli Gáspár féle bibliát adott át a főiskolai könyvtárból. A nagykönyvtár birtokába került Lorántffy biblia az I. Rákóczi György sajátkezü beírását tartalmazó biblia mellé helyeztetett el.

Egyházkerületi közgyűlés a nekünk szívünk szerint kedves csere lebonyolítását örömmel veszi tudomásul s Seres Ferencnek a piarista rend főnökének a csere folyamán megnyilvánult jóindulatáért, dr. Gulyás József főkönyvtárosnak pedig fáradásáért köszönetét fejezi ki.

15/1/e. A sárospataki ref. főiskola és tanítóképző-intézet igazgatótanácsa 1933. szeptember 16-iki ülésének 35. jkvi pontjában felterjeszti a tanítóképző-intézet 1932-33. évi általa megvizsgált s helyesnek talált zárszámadását.

BEVÉTEL.

		Előirányzat
1. Beirási és egyéb mellékdíjakból	6.586·—	7.120·—
2. Tartásdíjból	25.605·—	24.800·—
3. Evőeszközhasználati díj címén	345·—	390·—
4. Egyéb bevétel	220·—	400·—
5. Kerti bevétel	1.252·29	1.000·—
6. Fizetésekiegészítő államsegély	20.545·92	21.841·92
7. Államsegély dologi kiadásokra	35.456·—	35.456·—
8. Az egyházkerulettől	8.000·—	15.000·—
Összesen	98.010·21	

KIADÁS.

I. Személyi kiadás:

1. A fizetések 100%-a	36.646·46	36.896·28
2. Utiköltségre, napidíjra, segélyre	781·50	600·—
3. Nyugdíjintézetnek	1.925·76	1.925·76
4. Társadalombiztosítónak	565·17	700·—
5. Nyugtabélyegre	61·93	60·—
Összesen	39.980·82	

II. *Dologi kiadás:*

		Előirányzat
1. Irodai szükségletre	477·58	800·—
2. Szertárakra	2.241·05	3.000·—
3. Könyvtárakra	879·05	2.000·—
4. Butorzatra	2.965·79	2.000·—
5. Épületfenntartásra	4.842·44	7.000·—
6. Kerti kiadás	846·26	800·—
7. Fűtésre	6.591·12	7.000·—
8. Világításra	2.382·93	3·500·—
9. Tisztogatásra	1.307·37	2.500·—
10. Élelmezésre	19.509·68	25.640·—
11. Mosásra	826·87	1.000·—
12. Betegápolásra	1.272·65	1.200·—
13. Vegyes kiadás volt	3.928·44	3.500·—

Összesen ... 48.071·23

Személyi kiadás ... .. 39.980·82

Dologi kiadás ... .. 48.071·23

Összes kiadás ... 88.052·05

Bevételből levonva a kiadást:

98.010·21

88.052·05

Maradvány ... 9.958·16

Egyházkerületi közgyűlés fenti zárszám-
adást jóváhagyja s Kovács Dezső igazga-
tónak a felmentést a szokásos óvás fenn-
tartásával lelkiismeretes és hűséges sáfár-
kodásának elismerése mellett megadja.

15/1/f. A sárospataki ref. főiskola és tanítóképző-
intézet igazgatótanácsa 1933. szeptember 16-iki ülésé-
nek 36. jkvi pontjában felterjeszti a tanítóképző-intézet
1933-34. évi költségvetését, melyet a maga részéről el-
fogadásra ajánl.

BÉVÉTEL.

1. 150 növendék beirási és egyéb díja á P 44·50	6.675·—
2. Tartásdíjakból:	
22 teljes fizető után á P 400·—	8800·—
13 negyed segélyestől á P 300·—	3900·—
58 féldíjastól á P 200·—	11600·—
14 háromnegyed segélyestől á P 100·—	1400·—
3. Evőeszközdíj 130 növendék után á P 3·—	390·—
4. Egyéb bevétel (konyhahulladék, számadási térítm.)	200·—
5. Kerti jövedelem	1.000·—
6. Fizetéskiegészítő államsegély	19.504·80
7. Dologi államsegély	35.456·—
8. Az egyházkerület hozzájárulása	8.000·—
Összesen	96.925·80

KIADÁS.

I. Személyi kiadás:

1. A fizetések 100 ^o / _n -a	36.423·04
2. Utiköltségek, napidíjak, segélyek	700·—
3. Nyugdíjintézetnek	1.925·76
4. Társadalombiztosítónak	600·—
5. Nyugtabélyegre	60·—
Összesen	39.708·80

II. Dologi kiadás:

1. Irodai szükségletre	500·—
2. Szertárok gyarapítására	3.000·—
3. Könyvtárra, lapok-, folyóiratokra	1.000·—
4. Butorzatra	2.000·—
5. Épületfenntartásra	5.000·—
6. Kerti napszám	800·—
7. Fűtés	6.500·—
8. Világítás	2.500·—
9. Tisztogatás	2.000·—

10. Élelmezésre:

112 bennlakó növendékre á P 200—	...	22400—	
1 köztartásvezető, 1 gazdaasszony, 2 fel- ügyelő tanár á P 250	... ..	1000—	
1 főzőnő, 4 köztartási cseléd, 3 kiségitő szolga, 3 mosónő 10 óra á P 200	... ..	2200—	
1 cseléd a nagyszünetidőre	... ..	40—	25.640—
11. Mosásra	... ..		1.000—
12. Betegápolásra	... ..		1.300—
13. Vegyes kiadás	... ..		4.000—
14. Rendkívüli kiadás: kályhák beszerzésére	... ..		1.977—
		<u>Összesen</u>	57.217—

Összesítés:

I. Személyi kiadás	... ..	39.708·80
II. Dologi kiadás	... ..	57.217—
		<u>Összesen</u>
		96.925·80

Egyházkerületi közgyűlés a költségvetést megerősíti.

15/1 g. A sárospataki ref. főiskola és tanítóképző-intézet igazgatótanácsa 1933 szeptember 16-iki ülésének 37. jkvi pontjában jelenti, hogy az intézet átvétele tárgyában az állammal kötött szerződés 7. és 9. pontjában foglalt az a megállapodás, mely szerint az állam az intézetnek 5 éven át évi 35.456 P dologi segélyt és 90%-os tanári fizetéskiegészítő államsegélyt ad, 1934 június 30-ikán megszűnik. A szerződés szerint a dologi segélyt továbbra is engedélyezi a miniszter, ha a törvényhozás a fedezetet neki rendelkezésére bocsátja, a fizetéskiegészítés ügye pedig a többi nem állami tanintézetnél alkalmazottak fizetéskiegészítése arányában fog revízió alá vétetni. Mivel pedig egyházkerületünk helyzete a szerződés kelte óta nem javult, sőt rosszabbodott, azért úgy a dologi segélyre, mint az átlagosnál nagyobb fizetéskiegészítésre rászorul. Javasolja az igaz-

gatótanács, hogy mielőbb indíttassék meg a tárgyalás a minisztériummal, hogy legkésőbb márciusban már ismeretes legyen az eredmény, melynek alapján történhetik csak a növendékek felvételi hirdetményének a kiírása s a segélyezés mértékének megállapítása.

Egyházkerületi közgyűlés a tanítóképzés ügyét s a tanítóképző megtartását legéletbevágóbb érdekének s legszívbelibb ügyének ismerve el, másfelől azonban saját anyagi erőforrásainak gyöngesége tudatában folyamodik újból az állam segítségéhez s felkéri az egyházkerületi elnökséget, hogy az igazgatótanács elnökségével együtt kezdjen mielőbb tárgyalást a vallás és közoktatásügyi miniszter ural abban az irányban, hogy az állam a mai szerződésnek megfelelőleg biztosítsa úgy a dologi segély, mint a fizetéskiegészítő államsegélynek a mai mértékét. Felkéri az elnökséget, hogy a tárgyalásokat úgy intézze, hogy az államsegély mértéke már március hóra ismeretes legyen, mert e nélkül a növendékek segélyezésére irányuló összeg ismeretének hiányában a feltételi hirdetmény nem lenne kellő időben kibocsátható.

15/1/h. A sárospataki ref. főiskola és tanítóképző-intézet igazgató-tanácsa 1933 szeptember hó 16-án tartott ülése jegyzőkönyvéből felterjeszti a P. Horváthpusztai bérlőknek bérleszállítási kérvényét. Ebben bérlők előadják, hogy a bérbevétel ideje, 1930 óta a terményárak csökkenése olyan eltolódást idézett elő, hogy a haszonbérszerződés feltételei teljesíthetetlenekké váltak s rájuk nézve beállott a gazdasági lehetetlenülés állapota. Előadásuk szerint a buza ára 1930-ban 20—22 P volt, az árpa és tengeri ára 17—18 P, a dohány ára 70—80 P, a hízó marha ára 1 P, az adót akkor ki lehetett fizetni 450 q buza árából, ma szerintük a közterhek kifizetésére 12 vagon buzát vagy 20 vagon ten-

gerit kell eladni, az üzemvitel költségeire terményértékben kétszerannyit kell elkölteni. Ehhez járul, hogy 1932-ben a rozsdá, 1933-ban pedig a torzsgomba okozott buzatermésükben nagymérvű károkat. Sokat vesztettek a bérlők az által is, hogy a főiskola által méltányosságból megadott halasztási kedvezménnyel élve az április és júliusi negyedre eső haszonbért később, aratáskor fizetik, ellenben a főiskola a szerződéshez ragaszkodva a buza árát az esedékesség idejéhez ragaszkodva számítja, így nekik a közben történt áresés miatt 800 q buza haszonbérre, 1200 q buzát kell eladniok, hogy a 800 q buza áprilisi, illetve júliusi tőzsdei árát kifizethessék. Mindezek alapján azt kérik, szállíttassék le a haszonbér összege 10 vagon buzára vagy vegyes terményben 6 vagon buzára, 4 vagon árpára és 4 vagon tengerire s a buzánál a boletta teljes egészében bocsáttassék rendelkezésükre; kérik továbbá az 1933 április és júliusi haszonbér buzánál a boletta értékét teljesen törölni, hogy az árlemorzsolással előállt veszteségnek legalább egy részét fedezni tudják; végül kérik azt, hogy az 1934. évi áprilisi és júliusi negyedre esedékes haszonbért utólagosan fizethessék, a fizetés kamatmentes legyen s az az 1934. évi aug. 15-ikét megelőző nyolc nap átlagárában legyen elszámolható. Gazd. választmány 1933 szept. 13-iki ülésében foglalkozva a kérelemmel, a mezőgazdaság közismert válságos helyzetére tekintettel méltányosnak tart bizonyos engedményt. Tulzottnak tartja azonban a bérlőknek a kívánóságait. Teljesíthetetlennek tartja, hogy a főiskola részéről már elszámolt tétel, t. i. az 1933. áprilisi és júliusi negyedre eső haszonbérnél a boletta a bérlőknek a javára írassék, elfogadhatatlannak tartja a bolettának a jövőre való átengedését, vagy vegyes terménybérben való megállapodást. A bérelengedésre a legnyomósabb érvnek tartja a gazd. választmány a közterhek és a buza ára közötti eltolódást, mert tényleg 1930-ban a birtokra nehezedő 9325 P közterhet az akkori 21—22 P-s buzaár mellett 450 q buzával ki lehetett egyenlíteni, ma pedig ugyanannyi közteher (1932-ben a közteher 8585 P.) kiegyenlítéséhez 8—9 P-s buzaár

mellett 10 vagon buza szükséges. Figyelembevéve most már azt, hogy a szerződés 1918 q buzára szolt, ebből 518 q buza elengedése, vagyis az évi bérnek az 1933 okt. 1.—1934 okt. 1-ig terjedő egy gazdasági évre 1400 q buzára való leengedése volna az az összeg, mely kiküszöbölné a bérlőkre a közterhek buzaértékben való emelkedésével előállott tehertöbbletet. Megengedhetőnek tartja a gazd. választmány azt is, hogy bérlők az 1934 áprilisi és júliusi negyedre eső bért 1934 aug. 15-ikén kamatmentesen fizethessék az 1934 aug. 7—15 közti tőzsdeárak alapul vételével. Mindezt az engedményt azonban a gazd. választmány ahhoz a feltételhez kívánja fűzni, hogy a bérlők kötelezettségüknek pontosan tesznek eleget s az engedmény feltétlenül hatályát veszti, ha akár a főiskola volna kénytelen jogait peres úton érvényesíteni, akár más által vezetett végrehajtás során volna kénytelen a főiskola elsőbbségi bejelentés útján érvényesíteni.

Igazgató-tanács a gazd. választmány javaslatának elfogadásával kimondja, hogy: 1., 1933 okt. 1-től 1934 október 1-ig terjedő időre a haszonbért a szerződésileg kötelezett 1918 q buza helyett 1400 q buzára mérsékli, 2., bérlők az 1934 áprilisi és júliusi negyedre esedékes haszonbért kamatmentesen 1934 aug. 15-ikén fizethetik az 1934 augusztus 7—15 közti tőzsdei ár alapul vételével, ill., ha a főiskola úgy kívánná, természetben. Mindkét engedmény feltétlenül hatályát veszti, ha bérlők szerződési és fizetési kötelezettségüknek pontosan eleget nem tennének s a főiskola kénytelen volna jogait akár peres úton érvényesíteni, akár a bérlők ellen vezetett végrehajtás során elsőbbségi bejelentés útján érvényesíteni.

Egyházkerületi közgyűlés az igazgató-tanács javaslatának megerősítésével azt határozati erőre emeli.

15/1. A sárospataki ref. főiskola és tanítóképző-intézet igazgatótanácsa 1933 szeptember 16-ikán tartott ülése jegyzőkönyvéből (49a) elfogadásra ajánlja a következő alapítványt.

Néhai lőcsei Rádely Géza (mgh. 1933) hangácsi lakos 1929. március 20-án kelt végrendeletében megemlékezve a főiskoláról is, a hangácsi határban „5 m. hold földet hagyományozott a sárospataki ref. kollégium tápintézete gyarapítására lőcsei Rádely Géza alapítványaként, hogy annak jövedelme 30 éven keresztül tőkegyűjtés céljából egy pénzügyintézetben kamatoztassék, 30 éven túl minden évben egy jó tanulónak taníttatására fordíttassék, első legyen hozzá az alapítónak, esetleg kedves feleségének a legközelebbi vagy annak hiányában távoli rokonainak egy szegény sorsu fia, ha ezek közül nem volna senki, mindig egy szegény, de jó tanulónak adódjon ki.“ A végrendeletet az összes érdekeltek elfogadván, a hagyaték annak értelmében adatott át. A hagyományt egyelőre özvegyi haszonélvezet terheli s így az csak annak megszűnése után juthat a főiskola tényleges birtokába.

Egyházkerületi közgyűlés az elhunyt emléke iránti hálás kegyelettel vesz tudomást az alapításról és azt elfogadja.

15/1/j. A sárospataki ref. főiskola 1932-33. évi zárszámadására vonatkozólag az igazgatótanács 1933. szeptember 16-iki ülésének 60. jkvi pontjából következő jelentését terjeszti fel.

A számvizsgáló bizottság 1933. szeptember 15-i üléséből jelenti, hogy az 1932—33. évi zárszámadást, vagyonmérleget és eredményszámlát megvizsgálta, azt a gazdasági választmány által felterjesztett kísérő irattal együtt az ig. tanácsnak elfogadásra ajánlja; jelenti, hogy a tőkék könyvét, értékek, szerződések, óvadékok és betétek leltárát, számlakönyveket és ingó vagyont átvizsgálta, rendben találta s aláírta és a szokásos fenntartás mellett a gazd. vál. elnököknek, a főiskolai pénztárnoknak és számvevőnek kifogástalan pontosságot mutató hű és lelkiismeretes munkásságuk elismerése mellett a felmentvény megadását javasolja.

Egyben jelenti a számvizsgáló bizottság az 1932—33-i zárszámadás vázlatos ismertetéseként a következőket:

Az egyes pénztárak nyersforgalma a következő:

	Bevétel	Kiadás
1. Közpénztár	836.798·97	787.087·33
2. Uj-Vay-Mocsáry-alap	1.033·14	—·—
3. Intern. és fenntart. alap	441·—	—·—
4. Theol. intern. építési alap	12.129·21	12.682·62
5. Ösztöndíjpénztár	15.029·67	8.586·18
6. Tisztviselői nyugdíj-alap	4.088·12	—·—
7. Segélypénztár	1.394·25	609·98
8. Gimn. intern. építési alap	156.771·04	197.809·79
9. Betegsegélyző pénztár	6.319·40	6.764·98
10. Tápintézeti pénztár	90.940·75	100.831·60
11. Mudrány-pénztár	20.246·24	16.047·98
12. Angol-internátus	77.721·23	84.606·36
Összesen	1,222.913·01	1,215.026·82

A Közpénztárról, Tápintézeti, Mudrány és Angol-internátusi pénztárról a külön elkészített eredményszámlák (jövedelem- és költség számla) a következők:

A Közpénztár 1932—33. évi eredményszámlája:

I. Jövedelem:

1. Györgytarló	124.496·55
2. Bálványos	13.533·50
3. P. Horváth-pusztá	11.183·68
4. Perked	3.563·84
5. Erdők, rétek, alsóhatári föld	4.237·30
6. Királyhegy	14.079·86
7. Aranyos	5.537·22
8. Pincék	—·—
9. Lakóházak	10.537·07
10. Nyomda	465·23
11. Könyvkereskedés	2.030·93
12. Lótartás	1.563·57
13. Könyvraktár	230·80
14. Vegyes bevételek	7.386·02
15. Évjáradékok	6.875·76
16. Tőkék jövedelme	1.692·75

17. Tandíj	37.741·23
18. Nyugdíjjárulékok	10.499·63
19. Dologi kiadásokhoz hozzájárulás	16.578·42
20. Kamatbevételek	2.902·09
21. Előirányzaton kívüli bevételek	400—
22. 1931—32. évi eredm. számla szerinti terhek lerov.	5.998·26
23. Adományokból	1.296·85
24. 400 éves jubileum bevételei	1.670·77

Követelések és készletek:

25. P. Horváth-pusztá bérhátraléka	18.658·82
26. Borkészlet	3.190·40
27. Internátusi díjhátralék	279—
28. Tandíjhátralék	1.410·58
29. P. Horváth-pusztá túlépítkezésért	—
Összesen	308.040·13

II. Költség:

1. Györgytarló	105.458·85
2. Bálványos	10.440·28
3. P. Horváth-pusztá	2.162·28
4. Perked	336·74
5. Erdők	1.686·06
6. Rétek	2·60
7. Királyhegy	8.794·88
8. Aranyos	1.007·09
9. Pincék	257—
10. Lakóbázak	1.224·07
11. Könyvraktár	75·04
12. Lótartás	1.563·57
13. Vegyes kiadások	3.021·81
14. Kötelezettség	7.295·54
15. Kölcsönök kamatai	2.706·80
16. Közterhek	4.685·44
17. Nyugdíjjárulékok	10.406·03
18. Dologi kiadások	19.262·88
19. Theol. személyi kiadások	36.763·89
20. Tanügyi kiadások	3.285·13
21. Gimn. személyi kiadások	37.286·48

22. Vegyes személyi kiadások	2.666·68
23. Nyug- és kegydíjak	271·92
24. Mult évi hiány fedezésére	55.647·32
25. Előirányzaton kívüli kiadások	108·—
26. Theol. és gimn. tanári nyugdíjak	5.460·44
27. Adminisztrációs kiadások	12.775·61
28. 400 éves jubileumi és rendkívüli kiadás	233·24
29. Muzeumok hátrálékos dotációja	980·63
30. P. Horváth-alapból hátrálékos kötelezettség	4.600·—
31. Mult évi borkészlet értéke	5.780·72
32. Hátrálékos kamatok	—·—
33. Nyugdíjintézetnek be nem fizetett járulék	8.146·40
34. 1932—33. évi eredményszámlán kimutatott követelések befolyásáért	9.446·85
35. P. Horváth-pusztai építkezési hátrálék	1.603·43
36. Mult évben kimutatott iskolai díjhátrálék	929·79
Összesen	366.373·49

Eredmény:

Jövedelem:	308.040·13
Költség:	366.373·49
Hiány:	58.333·36

Tápintézeti pénztár eredményszámlája:

I. Jövedelem:

1. Jótétemények	4.800·—
2. Tőkekamat	2.951·64
3. Tápdíjakkól	58.463·68
4. Társadalombiztosító díjakkól	164·94
5. Élelmiszerek árabból	6.245·59
6. Vegyes bevételek	60·—
7. Adományokból	160·—
8. 1932—33. évi tápdíjhátrálékok	1.410·58
Összesen	74.256·43

II. Költség:

1. Jótéteményszámla	4.800·—
2. Tápdíjvisszatérítés	151·18
3. Társadalombiztosító	1.235·14
4. Alapítványi kamat	1.415·52

5. Élelmiszerek	46.960·92
6. Vegyes kiadások	195·95
7. Felügyelő tiszteletdíja	540—
8. Gondnoknő fizetése	1.760—
9. Szénfy mészáros	780—
10. Világítás	1.556·15
11. Fűtés	2.568·30
12. Felszerelés	675·87
13. Épület javítások	481·66
14. Előirányzaton kívüli kiadások	610—
15. Szinpad	—·—
16. Cselédek fizetése	2.250·27
17. Adminisztrációs kiadásokhoz hozzájárulás	1.774·57
18. Tűzbiztosítás	60·90
19. Mult évi hiány	16.545·57
20. Folyószámla kamatok	1.159·02
21. Mult évben kimutatott tápdíjhátrálék	1.361·98
Összesen	86.883·—

Eredmény:

Költség:	86.883·—
Jövedelem:	74.256·43
Hiány:	12.626·57

Mudrany-pénztár eredményszámlája:

I. Jövedelem:

1. Szegi földek	230·40
2. Szegilongi rét	138—
3. Faragószállás	3.075·42
4. Zsindely-ház	1.391·70
5. Erdők	—·—
6. Poklos	4.484·18
7. Tőkekamat	569·57
8. Rétbérhátrálék	620—
9. Borkészlet értéke 1933. VI. 30-án	14.719·78
Összesen	25.229·05

II. Költség:

1. Szőlész fizetése	937·50
2. Szegi földek	22·20
3. Szegilongi rét	7·98

4. Faragószállás	---	---	---	---	---	---	143·09
5. Zsindely-ház	..	---	---	---	---	---	366·54
6. Erdők	---	---	---	---	---	---	29·19
7. Vegyes	---	---	---	---	---	---	11·86
8. Poklos	---	---	---	---	---	---	5.326·54
9. Illetékegyenérték	---	---	---	---	---	---	65·55
10. Tűzbiztosítás	---	---	---	---	---	---	14·50
11. Adók	---	---	---	---	---	---	1.038·60
12. Kórház	---	---	---	---	---	---	399·61
13. Szőlőkölcsön	---	---	---	---	---	---	589·—
14. Adminisztrációs kiadásokhoz hozzájárulás	---	---	---	---	---	---	887·24
15. Pincekezelő fizetéséhez hozzájárulás	---	---	---	---	---	---	300·—
16. Előirányzaton kívüli kiadás	---	---	---	---	---	---	—·—
17. 1932. VI. 30. borkészlet értéke	---	---	---	---	---	---	7.163·36
18. 1931—32. évi követelések befolyása	---	---	---	---	---	---	204·25
19. Mult évi hiány fedezésére	---	---	---	---	---	---	3.362·57
20. Épületjavítás	---	---	---	---	---	---	358·51
21. Jótétemény	---	---	---	---	---	---	1.987·50
						Összesen	23.215·59

Eredmény:

Jövedelem:	---	---	25.229·05
Költség:	---	---	<u>23.215·59</u>
Jövedelem:	---	---	2.013·46

Angol-internátus eredményszámlája:

I. Jövedelem:

1. Felvételi díjakból	---	---	---	---	---	1.620·—
2. Ellátási díjakból	---	---	---	---	---	49.516·74
3. Lakásdíjakból	---	---	---	---	---	9.223·62
4. Angol-társalgási díjakból	---	---	---	---	---	3.725·—
5. Vegyes bevételek	---	---	---	---	---	191·56
6. Tenniszpálya díjakból	---	---	---	---	---	606·—
7. Előirányzaton kívüli bevétel	---	---	---	---	---	177·79
8. Élelmiszerek árából	---	---	---	---	---	73·50
9. Társadalombiztosító díjak	---	---	---	---	---	222·16
10. Ellátási és lakásdíjkövetelések	---	---	---	---	---	1.511·28
11. Társalgási díj követelések	---	---	---	---	---	275·—
12. Élelmiszerkészlet	---	---	---	---	---	1.193·01
13. Két tanár fizetésmegtérítése az államtól	---	---	---	---	---	466·62
					Összesen	68.802·28

II. Költség:

1. Szabó Gyula fizetése	718·36
2. Molnár Benjámín fizetése	1.024·18
3. Benedek László fizetése	554·14
4. Német társalgási díj	472·—
5. Francia társalgási díj	—
6. Zenedíjak	1.511·50
7. Orvosi költségek	119·03
8. Gondnoknő fizetése	835·—
9. Cselédek fizetése	899·60
10. Inasok fizetése	872·—
11. Gépész fizetése	1.056·—
12. Kertész fizetése	546·—
13. Műhelyvezetés	93·—
14. Mosás	1.061·60
15. Társadalombiztosító	1.098·80
16. Tűzbiztosítás	171·08
17. Kertészet	2.807·22
18. Épületjavítások	1.743·66
19. Konyha fűtése	1.906·59
20. Fűtés	9.133·36
21. Világítás	1.558·55
22. Vizellátás	2.738·82
23. Korrepetálás	—·—
24. Butorbeszerzések és javítások	3.050·27
25. Sporthelyek	880·17
26. Sporteszközök	75·43
27. Ujságok	218·39
28. Játékok	21·61
29. Igazgatói iroda	236·58
30. Műhely-anyagok	56·86
31. Szennyviz-telep	10·—
32. Előirányzaton kívüli kiadások	487·61
33. Élelmiszerekért	23.253·83
34. Díjvisszatérítés	442·60
35. Felszerelések pótlására (L. 24. alatt)	—·—
36. Vegyes kiadások	334·53
37. Adminisztrációs kiadásokhoz hozzájárulás	2.000·—
38. Telefon, postafiók	103·48

39. Hangszerek karbantartása	...	...	...	...	12.—
40. Folyószámla kamatok	...	...	...	...	476·46
41. Hirdetések	...	...	...	...	1.189·87
42. Igazgatási költségek	...	...	...	...	259·93
43. Törlesztéses kölcsön	...	...	...	...	500.—
44. Megsérült kazán	...	...	...	...	2.092·32
45. 1931—32. évi hiány	...	...	...	...	5.189·17
46. II. kutfurás költségei	...	...	...	...	789·10
47. Mult évben kimutatott ellátási és társ. díj köv.	...	...	...	...	611.—
				Összesen	73.211·70

Eredmény:

Költség: ... .. 73.211·70

Jövedelem: ... .. 68.802·28

Hiány: ... .. 4.409·42

A vagyonmérleg adatai a következők:

	1932 június 30	1933 június 30
1. Közpénztár vagyona	1,345.713·25	1,346.419·95
2. Uj Vay—Mocsáry alap	3.896·90	4.023·14
3. Internátusi és fenntartási alap	298·43	307·55
4. Ösztöndíj pénztár	769·38	652·57
5. Tisztviselői nyugdíj-alap	11.995·28	12.876·67
6. Segélydíj pénztár	11.670·68	11.671·28
7. Theol. internátusi építési alap	—·—	—·—
8. Gimn. internátusi építési alap	—·—	—·—
9. Mudrany pénztár	331.363·20	336.628·74
10. Tápintézeti pénztár	3.661·66	6·877·11
11. Angol-internátus	—·—	—·—
Tiszta vagyon összesen	1,709.368·78	1,719.457·01

Az iskolafenntartás szempontjából legfontosabb Közpénztárnak a hiánya a fentiek szerint 58.333·36 P, amiben benne van az 1931—32. évről áthozott 55.647·32 P hiány is. A hiány tehát e két összeg különbözetével 2.686·04 P-vel növekedett. A hiány szaporodásának főoka az Országos Tanári Nyugdíjintézet által több évre visszamenőleg kivetett 3.111·68 P nyugdíjjárulék az 17. és 18. gimn. tanári tanszék után. E nélkül a hiány nem szaporodott, hanem pár száz pengővel apadt volna.

Amidőn az 1931—32. költségvetési év előirányzott 78.170·35 P hiányával a főiskolára rászakadt a deficit korszaka, az egyházkerületi szanáló bizottság a hiány kiküszöbölését hét évre vette tervbe, vagyis évenként 11.167·54 P hiányt kellene kiküszöbölni, a szanálásnak eddig lefolyt két éve alatt tehát 22.335·08 P-t. A hiánynak ma programszerűleg csak 55.835·27 P-nek szabad volna lennie, szemben a valóságos 58.333·36 P-vel. A két összeg közti különbséggel, 2.501·09 P-vel vagyunk szanálási programhátrálékban.

A Mudrány pénztár eredményszámlája szerint nemcsak az 1931—32. évi 3.362·57 P hiány küszöböltetett ki, hanem 2.013·41 P felesleg mutatkozik.

A Tápintézeti pénztár eredményszámlája szerint a hiány 12.626·57 P. Miután pedig az eredményszámlán a múlt évi 16.545·57 P hiány is el van számolva, ez azt jelenti, hogy az elmúlt évben a hiányt 3.918·14 P-vel sikerült apasztani. Rá kell mutatni még arra is, hogy egyáltalán a Tápintézeti pénztár hiánya egyedül arra vezethető vissza, hogy 1931-ben cca. 25.000 P építkezést végzett a saját erejéből.

Az angol-internátus eredményszámlája 4.409·42 P hiányt mutat fel. Miután az eredményszámlán a múlt évi 5.189·17 P hiány el van számolva, azért a kettő közti különbséggel, 773·75 P-vel apadt az előző évi hiány.

Igazgató-tanács a számvizsgáló bizottság javaslata alapján az 1932—33. évi zárszámadást és vagyonmérleget a gazd. vál. által felterjesztett kísérő irattal együtt elfogadja s felterjeszti a ft. egyházkerületi közgyűléshez s egyben ajánlja, hogy dr. Trócsányi József gazd. vál. elnöknek, Szüts István főiskolai számvevőnek és Szalay Róbert főiskolai pénztárnoknak hűséges köteleességteljesítésük teljes elismerésével a ft. egyházkerület a szokásos óvás fenntartása mellett adja meg a felmentvényt.

Egyházkerületi közgyűlés a főiskolának 1932—33-ik évi zárszámadását jóváhagyja s dr. Trócsányi József gazd. vál. elnöknek, valamint Szüts István számvevőnek és Szalay Róbert pénztárnoknak hűséges köteleességteljesítésük teljes elismerésével a szokásos óvás fenntartása mellett a felmentvényt megadja.

15/1/k. A sárospataki ref. főiskola igazgató-tanácsa 1933. szept. 16-iki ülésének 16-iki pontjából felterjeszti és elfogadásra ajánlja a főiskola 1933—34. évi költségvetését.

A Közpénztár költségvetésének főbb tételei :

Fedezet :		Szükséglet :	
P.		P.	
1. Szántóföldek, rétek stb.	153.215.95	1. Szántóföldek	107.144.35
2. Szőlők	9.900.—	2. Szőlők	6.360.—
3. Pincék	—.—	3. Pincék	100.—
4. Lakóházak	9.745.28	4. Lakóházak	1.170.—
5. Nyomda	1.200.—	5. Nyomda	—.—
6. Könyvkereskedés	—.—	6. Könyvkereskedés	—.—
7. Könyvraktár	200.—	7. Könyvraktár	80.—
8. Lótartás	1.500.—	8. Lótartás	1.500.—
9. Vegyes bevételek	7.550.65	9. Vegyes kiadások	2.807.50
10. Évjáradékok	7.214.40	10. Kötelezettségek	10.919.34
11. Tőkék jövedelme	1.640.91	11. Kölcsönök kam.	2.347.34
12. Tandij	34.670.—	12. Közterhek	5.367.95
13. Nyugdíjjárulék	9.893.48	13. Nyugdíjjárulék	11.117.05
14. Dologi kiadáshoz hozzájárulás	15.750.—	14. Dologi kiadások	17.390.98
15. Kamatbevételek	2.500.—	15. Tanügyi kiad.	2.750.—
16. Könyvraktár	300.—	16. Személyi kiad.	75.279.76
17. Rendkívüli bevételek	3.300.—	17. Vegy. szem. kiad.	2.185.60
		18. Adminisztr. kiad.	12.630.47
		19. Nyug- és kegydíjak	271.92
		20. Mult évi hiány	58.333.36
		21. Rendkív. kiad.	30.—
Fedezet összesen	258.580.67	Szükséglet összesen	317.785.62
		Szükséglet	317.785.62 P.
		Fedezet	258.580.67 P.
		<u>Hiány</u>	<u>59.204.95 P.</u>

Az összesítésből az tűnik ki, hogy 59.204.95 P hiánnyal kell számolni. Miután a költségvetésben szerepel a mult évi hiány is 58.333.36 P összeggel, ezért csak a két összeg közötti különbözet,

871.59 P az, amellyel a több év alatt felgyült hiányunk növekednék. Ha ezt az összeget eliminálnók is, akkor is egyelőre a deficit állandósul. Az 1931. évi őszi egyházkerületi szanaló bizottság az akkor előirányzott 78.170·35 P deficit kiküszöbölését hét évre felosztva irányozta elő s így a szanalásnak a mostani 3. esztendejében évvégére a hiánynak már csak 44.668·78 P-nek szabad volna lennie (1 évre 11.167·19 P, 3 évre 33.501·57 P; 78.170·35 — 33.501·57 = 44.668·78 P), sajnos ettől a programtól a költségvetés valóra válása esetén 14.536·17 P-vel vagyunk távol (59.204·95 — 44.668·78 P).

Bármennyire is kívánatos volna ennek a programnak a tervezett módon való pontos betartása, a gazd. vál. azon az állásponton van, hogy a mai kétségbeejtően leromlott gazdasági viszonyok között nem lehet forszírozni a program szigorú megvalósítását, mert egyfelől a bevételek tőlünk független körülmények miatt csökkennek (termény- és állatarak súlyedése), másfelől a kiadások már annyira le vannak csökkentve, hogy további csökkentés az iskola zavartalan működését teszi lehetetlenné. A viszonyok kényszerítő hatása alatt bele kell egyelőre abba törődni, hogy a deficit megvan s örülni kell, hogy legalább nem fokozódik.

A külön pénztárak költségvetésének főbb tételei:

Uj Vay—Mocsáry-alap.

	Fedezet:	Szükséglet:
1. Osztalékok, adományok	118·70	
2. Tőkésítésre		118·70

Internátusi és fenntartási alap.

1. Osztalékok és kamatok	45·40	
2. Tőkésítésre		45·40

Theol. internátusi építési alap.

A) Állami rész.

1. Államsegély	4.429·02	
2. Annuitás fizetésére		4.429·02

B) *Főiskolai rész.*

	Fedezet:	Szükséglet:
3. Adományokból, főiskola, theol. tanárok, egyházkerület	12.214·02	
4. Közpénztárnak mult évi hiány, folyószámlakamat, tőkésítés és építkezés ...		12.214·02

Betegsegélyző pénztár.

1. Gimn. tanulók, theol., tanítóképző hozzájárulása	6.772·—	
2. Tanárok hozzájárulása	120·—	
Angol-internátus hozzájárulása	300·—	
4. Egyéb	198·32	
5. Személyi illetmények (orvos, ápolónő)		5.185·12
6. Dologi kiadások		3.202·10

Ösztöndíj pénztár.

1. Özv. Pogány Istvánné-alapból	1.653·34	
2. Kamatjövedelem	2.430·11	
3. Valoriz. alapra befolyik	450·—	
4. Pályadíjakra, ösztöndíjakra		3.102·50
5. Tőkésítésre		103·31
6. Muraközy-alap		356·—
7. Közpénztárnak folyószámla kamat ...		102·50

Mudrány pénztár.

1. Rétek, szőlők stb. bevétele	11.852·82	
2. Gazd. kiadásokra		15.089·79
3. Jótéteményekre		2.000·—

Tápiintézeti pénztár.

1. Évjaradékok, kamatok	6.873·10	
2. Tápdíjakkól	64.000·—	
3. Adományokból	110·—	
4. Jótéteményekre		5.257·90
5. Élelmiszer, fűtés, személyzet stb. ...		65.725·20

Tisztviselői nyugdíj-alap.

	Fedezet:	Szükséglet:
1. Fenntartási járulék, kamatok	872.07	
2. Tőkésítésre		872.07

Segélydíj pénztár.

1. Kamatokból	500.13	
2. Segélyezésre és kezelési díj		500.13

Gimn. internátusi építési alap.

1. Államtól évi segély	45.372.98	
2. Kamat	900.—	
3. Építkezésre vagy tőkésítésre		25.271.50
4. Annuitás fizetésére		21.001.48

Angol-internátus.

1. Ellátási és egyéb díjakból	81.360.—	
2. Vegyesek	1.160.—	
3. Élelmiszer beszerzések, fűtés, világítás, személyi fizetés stb.		82.882.16

Egyházkerületi közgyűlés a főiskola
1933—34. évi költségvetését megerősíti.

15/1/1. A sárospataki ref. főiskola és tanítóképző-intézet igazgató-tanácsa 1933. szeptember hó 16-án tartott ülése 62. sz. jegyzőkönyvi pontjában jelenti, hogy a főiskolai nyomdát, miután a viszonyok továbbtartó pangása miatt a házi kezelésre való visszatérés még nem ígérkezik rentábilisnek, 1933 november 1-től 1934 november 1-ig terjedő további egy évre újból bérbeadta azt a tavalyihoz teljesen hasonló feltételek mellett Kisfaludy Lászlónak.

Egyházkerületi közgyűlés a bemutatott bérleti szerződést jóváhagyja.

16 a. A miskolci ref. reálgimnázium igazgatósága beterjeszti az 1932—33. tanév I. félévéről szóló igazgatói jelentést, az Elekes Imre egyházkerületi megbízott 1933. év május havában végzett iskolalátogatásáról felvett jegyzőkönyvet s az 1932—33. tanév végén kiadott igazgatói jelentést az iskola működéséről és állapotáról.

Egyházkerületi közgyűlésünk a középiskolai tanügyi bizottság javaslatára a miskolci ref. reálgimnáziumnak az 1932—33-iki tanévről szóló félévi jelentését, az egyházkerületi megbízott jelentését és a tanév végi igazgatói jelentést a legnagyobb megelégedéssel és elismeréssel veszi tudomásul, mert azok az iskola, az igazgató és a tanári kar hűséges és lelkiismeretes működéséről s buzgó munkájáról tesznek tanubizonyosságot. Az iskola nagy népességével, benne a ref. tanulók 424-et elérő nagy számával, valójában a ref. tanításügynek szép szolgálatot teljesít és elismerésre érdemes.

Csorba György igazgatói és Soós Mihály tanári szolgálatának 25 éves jubileumi ünnepe alkalmából teljes szívvel és hálással elismeréssel csatlakozik az ünneplők seregéhez. Imádságos lélekkel kívánja, hogy a jószágos Uristen tegye továbbra is áldássá Csorba György igazgatónak a tudomány és nevelés terén kifejtett, nemcsak országos, hanem európai viszonylatban is kiváló működését és abból a hírből és dicsőségből, melyet tudományos kutatásával, istenes emberszeretetével szerzett eddigi pályáján, áradjon továbbra is áldást adó sugár egyházára és hazájára. — Teljes elismeréssel adózik közgyűlésünk Soós Mihály tanárnak is, aki 25 éves szolgálatával egyháza hűséges fiának bizonyította magát úgy a lelkiismeretes tanítás, mint a szeretettel való nevelés terén. — Mindkét

jubilánst szíve egész melegével köszönti egyházkerületünk s további munkásságukra Isten bőséges áldását kéri.

16 b. A miskolci ref. reálgimnázium igazgatósága beterjeszti az 1933—34. tanévi beírási statisztikát, a tantárgyfelosztást, az órarendeket, s a tanév eleji igazgatói jelentést a személyi körülményekről, az állásváltásokról, az iskola népessége növekedéséről s az osztályok számának 1-el szaporodásáról.

Az egyházkerületi közgyűlés a középiskolai tanügyi bizottság javaslatára a miskolci ref. reálgimnázium tanév eleji jelentéseit részint a gyász fájdalmával, részint a tanári állásokra vonatkozó intézkedések jóváhagyásával veszi tudomásul.

Mély részvétellel értesül Vértesy Sándor, nagy érdemességű tanár elhunytáról s emlékezetének a maga részéről is elismerő méltatást szentel.

Simon Gábor nyugalmazott tanár elhunytát is őszinte részvétellel veszi tudomásul, s az elhunyt iskolaszeretetének hagyományozó megnyilatkozását is elismeréssel veszi emlékezetbe.

Bede Zoltánnak és Kovács Mihálynak h. tanárokkul alkalmaztatását tudomásul veszi.

Az iskola népességnövelését s ezzel kapcsolatban a 12-ik osztály felállítását örvendetesen veszi tudomásul.

16 c. A miskolci ref. leánygimnázium igazgató-tanácsa 1933. évi november 8-iki üléséből jelenti az egyházkerületi középiskolai tanügyi bizottság útján, hogy dr. Acsay István tankerületi kir. főigazgató, mint miniszteri megbízott, 1933 április 24, 25 és 26-án, Csorba György miskolci ref. reálgimnáziumi igazgató pedig,

mint egyházkerületi megbízott, 1933 május 8, 22, 23, 24. napjain végezték az intézetben hivatalos látogatásaikat.

Egyházkerületi közgyűlésünk úgy a miniszteri megbízott, mint az egyházkerületi megbízott és az érettségi kormányképviselő jelentését örömmel veszi tudomásul s úgy az egész tanári karnak, mint az intézet igazgatójának hálás köszönetét és teljes elismerését nyilvánítja a jelentésekben megállapított szép és kiváló eredményekért.

16/d. A miskolci ref. leánygimnázium igazgató-tanácsa november hó 8-án tartott üléséből jelenti, hogy az iskola és az internátus 1932—33. évi számadásait felülvizsgálta és rendben találta. Az iskola bevételei 87.841·74 P, kiadásai 86.699·33 P-t tettek ki, 1.142·41 P pénztári maradvány a következő évre vitetett át. Az internátusnál a bevétel 20.008·82 P., a kiadás 18.908·76 P. volt, az 1.100·06 P. pénztári maradván a következő évre vitetett át. Javasolja ez alapon az igazgató-tanács a számadást vezető Vitéz Tóth Kálmán pénztárnok és Péter Pál, a gazdasági ügyek vezetője részére az 1932/33. évi számadásra vonatkozólag a felmentvény megadását.

Egyházkerületi közgyűlésünk az 1932/33. évi számadásokról szóló jelentést megnyugvással veszi tudomásul s azokra nézve a számadást vezetők részére a felmentvényt megadja. Szükségesnek tartja, hogy más alkalommal a számadási kimutatáshoz a tőkeértékek változásáról való feltüntetés is hozzácsatoltassék.

16/e. A miskolci ref. leánygimnázium igazgató-tanácsa 1933. évi november 8-iki üléséből felterjeszti az iskola és internátus 1933—34. évi költségvetési tervezetét, mely szerint az iskola összes személyi kiadása: 44.122 P 24 f., dologi kiadása: 44,651 P 19 f., összes ki-

adása tehát: 88.773 P 43 f.; bevétele pedig: 80.032 P 40 f., fedezetlen hiány: 8.741 P 03 f., mely összeg az igazgatói lakás és az iskolai épületek nyári nagyobb mérvű átalakításából állott elő, s amely összegből a költségvetés javítása céljából az igazgató-tanács 4.000 P-t a jövő iskolai évre határozott átvinni. — Az internátus összes bevétele: 21.677 P, kiadása pedig: 20.294 P, remélhető maradvány így: 1.383 P.

Egyházkerületi közgyűlésünk a felterjesztett költségelőirányzatokat jóváhagyja, s úgy a személyi, mint a dologi kiadások tekintetében a lehetséges megtakarítások keresztülvitelét hozza az igazgató-tanács figyelmébe. (Kiadás két szabadságolt tanárra 4.150 P. Épület fenntartási stb. kiadás 13.407 P).

16 f. A miskolci ref. leánygimnázium igazgató-tanácsa 1933. évi június hó 28-án tartott üléséből jelenti, hogy egyházkerületi közgyűlésünk 1933. évi június hó 8-án tartott ülésének 16 b. jegyzőkönyvi pontját, mely szerint a tanári kar tagjai közül az igazgató-tanács 6 évre egy pénztárnokot választ, aki az intézet igazgatójának ellenőrzése mellett a pénztárt kezeli, — a tanári testület kérelmére úgy kívánja módosítani, hogy a pénztárnok szolgálati ideje 6 év helyett 2 évben állapítsák meg.

Egyházkerületi közgyűlésünk a középiskolai tanügyi bizottság javaslatára a kérelemnek helyt adva, fenti jegyzőkönyvi pontot úgy módosítja, hogy a leánygimnáziumi pénztárnokot az igazgató-tanács 2 évre választja.

16 g. A miskolci ref. leánygimnázium igazgatótanácsa f. évi november 8-án tartott üléséből jelenti az egyházkerületi középiskolai tanügyi bizottság útján, hogy az intézeten a nyár folyamán nagyobb mérvű tatarozási és átalakítási munkálatokat végeztek. Az átala-

kítások következtében az iskola új helyiségekkel és tantermekkel bővült, ami pedagógiai szempontból nagy nyereséget jelent. A szertárak új helyiséget kaptak az udvari termekben, külön előadókkal felszerelve. Az igazgatói lakás átalakításával és a szertáraknak az udvari termekben való elhelyezésével öt tanterem szabadult fel, egy nagyobb és négy kisebb, ami a megsza-
porodott növendékek férőhelyére nézve igen nagy fontossággal bír. Az iskolai évet a nagymt. V. K. M. rendeletére és főtiszt. Püspök úr utasítására ünnepélyes keretek között szeptember 15-én nyitották meg, a rendes tanítást pedig szeptember 16-án kezdték. Az 1927. évi leánygimnáziumi tantervet ez iskolai évben a VII. osztályban is életbe léptették, a női kézimunkát rendkívüli tárgyként az I—IV. osztály mindenik szakaszában tanítják s arra a növendékek csaknem mindnyájan jelentkeztek. Kötelező rendkívüli tárgy az I—II. o. ban a magyar és német szépirás is. Rendkívüli tárgyak az intézetben még: a német, francia és angol nyelvi társalgási tanfolyam heti 2—2 órán és a képző és iparművészeti tanfolyam az önként jelentkezők részére heti 2—2 órán.

Egyházkerületi közgyűlésünk a jelentést örömmel és megnyugvással veszi tudomásul. Helyeslőleg veszi tudomásul az intézetben a nyár folyamán végzett nagyobb átalakítási munkálatokat is s az ezekkel járó nyilván rendkívüli kiadások fedezetére a folyó évi költségvetésben várja a megfelelő gondoskodást. A munkálatoknak hűségese és odaadó ellenőrzéseért dr. Kovács Kálmán egyházkerületi ügyésznek és pénztárnoknak hálás köszönetét és a legteljesebb elismerését nyilvánítja.

16/h. A miskolci ref. leánygimnázium igazgatótanácsa november 8-án tartott üléséből jelentést tesz a tanév eleji beírásokról, mely szerint 35-el több tanuló iratkozott be, mint tavaly.

Egyházkerületi közgyűlés a bairások-ról való jelentést örömmel és megnyugvással veszi tudomásul.

16 i. A miskolci ref. leánygimnázium igazgatónácsa f. évi november 8-án tartott üléséből jelenti, hogy az intézet internátusa ez évben 30 növendékkal nyílt meg, akik 60—70—80 P díjat fizetnek havonként és ezért a legjobb ellátásban s a legjobb nevelésben részesülnek. Reménység van arra, hogy szerető elnézéssel és jóakarattal a lehető legjobb rendben fog menni minden az internátus életében.

Egyházkerületünk az internátusról való jelentést örömmel veszi tudomásul.

17. A népiskolai tanügyi bizottság beterjeszti Miskolcon 1933. december hó 4-én tartott ülésének jegyzőkönyvét, a bizottsági előadó 1932/33. évi jelentését, az 1932/33. évi statisztikai kimutatást és javaslatait.

Egyházkerületi közgyűlés a népiskolai tanügyi bizottság jegyzőkönyvét, a bizottsági előadó 1932/33. évi jelentését és statisztikai kimutatását tudomásul veszi, e két utóbbit az egyetemes konventre felterjeszti, javaslatairól pedig külön jegyzőkönyvi pontok alatt határoz.

18. A népiskolai tanügyi bizottság felterjeszti az abauji és alsózempléni egyházmegyéknek egyetemes konvent utján a vallás- és közoktatásügyi miniszter úrhoz ismételten eljuttatni kért, csaknem teljesen azonos, következő, anyagi természetű kivánságait, mint még mindig orvosolatlan sérelmeinket:

1. Az egyházakat eddig terhelő nyugdíjintézeti hátralékok töröltessenek, az évi járulékok fizetésére pedig a politikai községek köteleztessenek;

2. A tanítói és kántori javadalom az igazságosság kivánalma szerint választassék külön;

3. Az értékegységek a mai terményárak szerint értékeltessek;

4. A dologi tandíjpótló államsegély teljes összegében folyósíttassék;

5. Az állami természetű tanítói járandóságok tovább ne csökkentessenek;

6. A szolgálati idő szerint elért fizetési fokozatba a tanítók minden fenntartás nélkül előlépjenek;

7. Hadipótlékban és gyógykezelési segélyben a felekezeti tanítók az állami tanítókkal egyenlően, államsegélyből részesüljenek;

8. A vasuti utazásra jogosító kedvezményes jegyet a felekezeti tanítók az állami tanítókkal egyenlő áron kapják;

9. A VII. fizetési osztály — megfelelő szolgálati idő esetén — minden felekezeti tanító előtt minden fenntartás nélkül megnyittassék.

Egyházkerületi közgyűlés a sérelmek szüntelen való szem elé állítását szükségesnek tartva az egyetemes konventet ismételten kéri, hogy a sérelmek orvoslásáért a vallás- és közoktatásügyi miniszter úrhoz újból felirni méltóztassék.

19. Az egyházkerületi népiskolai tanügyi bizottság kéri az egyházkerületi közgyűlést, hogy egyetemes konvent útján intézzen felterjesztést a vallás- és közoktatásügyi miniszter úrhoz f. évi 75.275/1933. VII. számú leiratában foglalt ama rendelkezésének megváltoztatása végett, mely szerint egyéb tankönyvek mellett az énekeskönyv beszerzésére sem kötelezhetőek a tanulók.

Egyházkerületi közgyűlés abban a tapasztalás által igazolt meggyőződésben, hogy énektanításunknak egyetlen, nélkülözhetetlen segédeszköze énekeskönyvünk, de meg azért is, mert gyermekeinknek már a népiskolában kell megszokniok és megszeretniök énekeskönyvünket, amely

a vallásos lélek minden megmozdulásának szárnyat képes adni zsoltáraiban és dicséreteiben az Istenhez való repülésre: tisztelettel megkeresi az egyetemes konventet, méltóztassék a vallás- és közoktatásügyi miniszter urat érintett rendeletének olyirányú megváltoztatására birni, mely szerint a református gyermekek minden népiskolában kötelezhetőek legyenek az énekeskönyv megvételére.

20. A népiskolai tanügyi bizottság azon tapasztalat alapján, hogy a vallástanítók a hittan és énektanításnál nem mindenütt és nem mindenkor járnak el egységesen és kellő tervszerűséggel, javasolja, hogy köteleztesse a vallás és énektanítási tanterv alapján tananyagbeosztás készítésére és bemutatására.

Egyházkerületi közgyűlés érezvén a hittan és énektanításnál az egységesség és tervszerűség kívánatos, áldásos voltát, a vallástanító lelkeseket vallás és énektanítási tananyagbeosztás elkészítésére és bemutatására elkötelezi.

21. A népiskolai tanügyi bizottság javasolja, hogy amennyiben sárospataki tanítóképzőnkben végzett sok okleveles tanító van állás nélkül, a kebelbeli egyházak utasítsanak arra, hogy tanítói állás üresedésénél — egyenlő előfeltételek mellett Sárospatakon végzett s oklevelet nyert tanítókat alkalmazzanak.

Egyházkerületi közgyűlés a népiskolai tanügyi bizottság javaslatát annak végrehajtásával járható előnyeiért határozati erőre emeli s az ahoz való alkalmazkodásra a kebelbeli gyülekezetek presbitériumait utasítja.

22. A népiskolai tanügyi bizottság a felsőborsodi egyházmegye felterjesztése alapján javasolja, hogy Bakó

István zilizi tanító nejét, Vincze Erzsébetet, aki önként, díjazás nélkül pompás kézimunkára tanította a leányokat, egyházkerületi közgyűlés dicsérő elismerésben részesíteni méltóztatnék.

Egyházkerületi közgyűlés nagyra értékeli Bakó Istvánné, Vincze Erzsébet önkéntes és áldásos munkáját, amiért is vele szemben dicsérő elismerését nyilvánítja, kérve őt további, nemes munkára, melyre áldást kér Istentől.

23. A népiskolai tanügyi bizottság igazgatói címmel leendő kitüntetésre ajánlja az a.-borsodi egyházmegye felterjesztése alapján vitéz Littkey György miskolci, Balogh János ládházai és Nagy János miskolci 30, illetve 25 év óta országos viszonylatban is kiváló eredménnyel működő tanítókat és a felsőborsodi egyházmegye felterjesztése alapján Varga Károly szuhogyi tanítót, aki lelkeszi szolgálatot is végez mindkét munkamezőn hűséggel és kívánt jó eredménnyel forgolódván.

Egyházkerületi közgyűlés az alsóbor-sodi és felsőborsodi egyházmegyék felterjesztései alapján vitéz Littkey György miskolci, Balogh János ládházai, Nagy János miskolci és Varga Károly szuhogyi tanítókat — saját dicsérő elismerésének kifejezése mellett — igazgatói címmel kitüntetésre készséggel ajánlja a főtiszteletű Püspök urnak.

24/a/a. A Főtiszteletű Püspök Ur bemutatja tudomásul vétel végett a szikszói ref. egyház azon kérelmét, amelyben az általa fölvetett 5320 dollárnyi kölcsönét konvertálni kívánja akként, hogy a Borsodmiskolci Hitelbanktól e célból 13.000 pengőt óhajt felvenni, amelyből a most nevezett bank beszerezné a szükséges dollár zálogleveleket és így elégítené ki az eredeti hitelezőt a Kisbirtokosok Országos Földhitelintézetét. A Főtiszteletű Püspök Ur e kölcsön felvételét már engedélyezte is.

Egyházkerületi közgyűlés a szikszói egyház azon elhatározását, hogy kizárólag a már fennálló dollár kölcsönének a jelen viszonyok szerint nagy előnyöket magában rejthető konvertálásának a céljaira a Borsodmiskolci Hitelbanktól 13.000 P kölcsönt vehessen fel, tudomásul veszi és az egyháznak ezt a határozatát jóváhagyja.

24/a/b. Az abauji egyházmegye saját jóváhagyó határozata kapcsán felterjeszti jóváhagyás végett a felsődobszai egyház, mint vevő; Órás Károlyné mádi lakos mint eladó között 5 kat. hold 1400 □-öl szántóföldre 4794 P vételárban kötött szerződést, amelyet az egyház a lelkészi javadalomból az O. F. B. által házhelyeknek elvett 4400 □-öl szántóért kapott 6000 P. készpénzből kíván kifizetni s egyben kéri az egyház, hogy ezen összegből a vételáron felüli rész az egyház nyomasztó adósságainak csökkentésére legyen fordítandó és végül döntést kér az egyház arra nézve is, hogy a megvett szántó földből mennyi illesse a mindenkori lelkészt.

Egyházkerületi közgyűlés a felsődobszai egyház és Órás Károlyné között kötött adás-vételi szerződést jóváhagyja és megerősíti és mert azt az előadottak szerint az egyház minden kára és hátránya nélkül látja végrehajthatónak, tudomásul veszi, hogy az egyház a vételáron felüli összeget fennálló adósságának apasztására kívánja fordítani és helyes indokai alapján jóváhagyja az egyházmegyének azon határozatát, hogy a megvett föld teljes egészében a lelkészi javadalom céljaira szolgálnak, amely végből a lelkészi díjlevél megfelelően módosítandó, illetve pótlendő lesz.

24. ab. a. 1. Az alsóborsodi egyházmegye felterjeszti jóváhagyás végett a mezőkeresztesi ref. egyház mint

eladó és a mezőkeresztesi r. kath. egyház mint vevő között keletkezett adás-vételi szerződést amellyel nevezett ref. egyház római katolikus temető céljaira 200 ar. pengő vételár ellenében a mezőkeresztesi r. kath. egyháznak kívánja eladni 1123 □-öl térmértékű ingatlanát. Az adás-vételi szerződéshez az alsóborsodi egyházmegye elnöksége is hozzájárul.

Egyházkerületi közgyűlés mezőkeresztesi ref. egyház mint eladó és az ottani r. kath. egyház mint vevő között nevezett ref. egyház temetőkert ingatlanára 200 ar. pengő vételárban létrejött; az egyházközségi presbitérium és közgyűlés által szabályszerűen elhatározott s kellően megokolt adás-vételi szerződést jóváhagyja és megerősíti.

24. ab. a. 2. Az alsóborsodi egyházmegye felterjeszti megerősítés végett azt az adás-vételi szerződést, amelyet a mezőkeresztesi ref. egyház mint vevő és a Borsodmegyei Gazdák Szövetkezete felszámolás alatt mint eladó az utóbbinak tulajdonát képező mezőkeresztesi 1832 hrsz. a. felvett 375 □öl ingatlanra a rajta levő lakóházzal, magtárral és faraktárral 2000 P vételárban kötni szándékoznak, amelynek a vételárát az egyház 1935. január 1-éig köteles kifizetni két részletben. A felterjesztett presbiteri állásfoglalás szerint ez a vétel az egyházra nézve előnyös, mert végeredményében az egyházra nézve alig jelentene 300 P külön készpénzáldozatot. A szerződést a felterjesztő egyházmegye elnöksége jóváhagyta.

Egyházkerületi közgyűlés a megköendő szerződés ellen elvi akadályt nem táplál. Arra való tekintettel azonban, hogy az e tárgyban határozott presbiteri és közgyűlési döntések az E. T. I. t.-c. 25, illetve 43. §§-aiba világosan rendelt névszerinti szavazás és a szavazók nevei jegyzőkönyv-

be vétele nélkül hozattak, de amint a szerződésből kitűnik az egyház által megvenni célzott ingatlanon terhek is állanak fenn, amelyeknek mibenlétéről és összegéről telekkönyvi kivonat csatolása nélkül még csak képet sem lehet alkotni és e tényben a szerződés véglegzése felől dönteni, ilyen telekkönyvi kivonat pedig az egyház által beszerezve nem lett, ezidőszerint a szerződést jóváhagyhatónak nem találja és ezen hiányok pótlása végett az egyháznak visszaadni rendeli, figyelmeztetvén nevezett egyházat, hogy a szerződésről szabályszerű kelet és a törvény szerint megkívánt két előttemező tanu is hiányzik. Ezen pótlások után felhatalmazza az egyházkerületi elnökséget a szerződés megerősítésére.

24. ab. b. Az alsóborsodi egyházmegye felterjeszti jóváhagyás és döntés végett az alsóborsodi lelkészegyesület saját részéről is elfogadott azt a javaslatát, hogy a kulturadó áregysége, amely eredetileg az egyházmegyék által buzamennyiségben akként lett megajánlva, hogy ennek a Főtiszt. Püspök ur által minden évre külön-külön megállapítandó és augusztus 1-től 20. közötti időre vonatkozó miskolci középára szerint lesz a szolgáltatás minden évben befizetve és ennek megfelelően 1929-ig minden évben külön meg is lett állapítva a mindenkori buzaárhoz képest a kulturadó áregysége, azóta azonban megmaradt az 1929-ben megállapított és jelenben már a buzaérték katasztrófális árzuhanása folytán szinte türhetetlenné vált 24 P-s egységár mellett; — az egyházkerületi közgyűlés által a mai rendkívül súlyos és a gyülekezeteket mindenütt anyagilag megrendítő viszonyok figyelembe vétele mellett méltányosan akként rendeztessék, hogy vagy az eredeti megállapodás szerint az áregység évenként a mindenkori buzaár szerint állapíttassék meg vagy egyelőre 10 P-s buzaár mellett szabályoztassék.

Egyházkerületi közgyűlés a maga részéről is méltányosnak és a gyülekezetek teherbíró képességének figyelembe vétele mellett elkerülhetetlenül szabályozandónak tekinti a kulturadó egységárának a meghatározását, s már az 1933 évre is érvényesen 10 P buzaegységárral számítottan rendeli el a kulturadó befizetését. Az egyházmegyékre kivetett buza mennyisége változatlanul megmarad.

24. ab. c. Az alsóborsodi egyházmegye esperese felterjeszti a tiszakeszi lelkészi módosított és az egyházmegye által megerősített díjlevelét.

Egyházkerületi közgyűlés a csonkulást nem jelentő módosítást jóváhagyja s a díjlevelet megerősíti.

24. ab. d. Az alsóborsodi egyházmegye esperese felterjeszti a nemesbikki lelkészi és kántortanítói módosított és az egyházmegye által megerősített díjleveleket.

Egyházkerületi közgyűlés a csonkulást nem jelentő módosítást jóváhagyja s a lelkészi és kántortanítói díjleveleket megerősíti.

24. ab. é. Tárgyaltatott a martintelepi egyháznak az egyetemes konventhez intézett kérvénye, melyben 11.000 P adósságának törlesztése céljából tőkekamatsegély megszavazását kéri.

Egyházkerületi közgyűlés, jöllehet a 403/1930. sz. konventi határozat szerint a folyamatba tett tőkekamatsegélyezési program lezárult, figyelemmel kérelmező egyház példamutató áldozatkészségére s az egyházközségnek a kérvényben előadottak szerint csökkent bevételi lehetőségeire, a

kérelmet meleg pártfogással terjeszti fel az egyetemes konventhez és legalább egy-szeri segély megszavazását javasolja, hogy az ifju egyházközség létét fenyegető veszély elhárítható legyen.

24. ab. f. Az alsóborsodi egyházmegye felterjeszti tudomásulvétel végett azt az ajándékozási szerződést, amelyben dr. Katona György sárospataki lakos a felső-ábrányi ref. egyházközségnek elidegeníthetetlen tulajdonául a felsőábrányi határban levő 586 □öl rét és 614 □öl szántóföldjét odaajándékozta.

Az ajándékozási szerződést az ügy sürgösségére tekintettel az alsóborsodi egyházmegye és az egyházkerület elnöksége már jóváhagyta és megerősítette.

Egyházkerületi közgyűlés a nemes családi emlékezés megörökítését célzó és a vallástalanság, egyházas érzés és áldozatkészség hiánya ma általánosan uralkodó és fojtogató ködében messzelángoló, élő hitről tanuskodó ezt az ajándékozási szerződést az ajándékozói iránti őszinte hálájának a kinyilvánítása mellett örömmel veszi tudomásul és az ajándékozói iránti háláját külön jegyzőkönyvi kivonatban vele közölni rendeli.

24. a. z. a. Az alsózempléni egyházmegye október 17-én tartott gyűléséből felterjeszti a segédlelkészek elhelyezésének kimutatását, egyben jelenti, hogy az állandó káplántartó helyek mind be vannak töltve és fizetés ügyben eddig panasz hozzá nem érkezett.

Közgyűlés a felterjesztést tudomásul veszi s felhívja a többi egyházmegyét, hogy hasonló jelentésüket 1930. évi őszi közgyűlésünk 117/11. sz. határozata értelmében pótlólag folyó év december 20-áig a püspöki hivatalhoz terjesszék be.

24. a. z. b. Az alsózempléni ref. egyházmegye saját jóváhagyó határozata kapcsán felterjeszti megerősítés és jóváhagyás végett a cigándi egyház mint eladó és Cigánd mint eladó és Cigánd község mint vevő között az egyház tulajdonát képező s a kiscigándi 759. sz. tkvi betétben felvett ingatlan eladásáról Cigándon 1933 június 1-én kötött szerződést, amelyre az egyház a fenti ingatlant 8.000 arany pengő és 10 év alatt évenként 800 ar. pengővel törlesztendő vételárban eladja a politikai nagyközségnek

Egyházkerületi közgyűlés a cigándi ref. egyház és Cigánd község között 1933. június 1-én kötött ezt a szerződést, amelyre vonatkozólag már az egyház által felhozott indokok elfogadása mellett az egyházkerületi közgyűlés 1931-ben az elvi hozzájárulását is megadta, tekintettel a törvényszerűen e tárgyban hozott presbiteri és közgyűlési határozatokra jóváhagyja és megerősíti itt is kiemelve azonban azt feltételt és kikötést, hogy a vevők a vételárnak ki nem fizetett részei tekintetében a pénzviszonyok netáni változása esetén is annak teljes értékében feltétlenül szavatolnak.

24. az. c. Az alsózempléni egyházmegye saját jóváhagyó határozata kapcsán felterjeszti jóváhagyás végett a tiszakarádi ref. egyház azon kérelmét, amelyben előzetes elvi hozzájárulást kér ahhoz, hogy az id. Karászy Dániel és neje tiszakarádi lakosok által templom és torony építés céljából még 1927. évben az egyháznak ajándékozott ingatlanokat nyilvános árverésen eladhassa miután az ajándékozott ingatlanok a jelzett célra nem alkalmasak s az egyháznak hasznát nem hajtának. A befolyandó vételárból kíván az egyház azért toronyalapot létesíteni és azt addig, amíg az építkezés be nem következik az ottani Hitelszövetkezethél gyümölcsözően kívánja elhelyezni. Karászy Dániel ajándékozó az ingat-

lan eladásához írásban hozzájárult az említett feltételek mellett, Karászi Dánielné időközben elhalt.

Egyházkerületi közgyűlés a szabályszerűen meghozott presbiteri és közgyűlési határozatok alapján hozzájárul ahhoz, hogy a tiszakarádi 129. és 130. sz. tkvi betétben foglalt 513. 514/1. és 514/2. hrsz. ingatlanok az egyházmegye által megállapított árverési feltételek mellett nyilvános árverésen eladassanak és a befolyó vételár a Tiszakarádi Hitelszövetkezetben, mint más célra nem fordítható és az egyház által teljes felelősség mellett kizárólag csak e célra felhasználható és annak idején fel is használható toronyalap kezeltessék mindaddig míg az egyház viszonyai szerint a torony felépítése tényleg meg is történik.

Egyben maga részéről is tudomásul veszi id. Karászi Dániel azon nyilatkozatát, hogy az említett ingatlanok árverési eladásához hozzájárul és az árverési vevőre kötelező szerződést aláírja.

24. az. d. Az alsózempléni egyházmegye az 1933. évi október hó 17. napján megtartott közgyűlésében hozott határozata kapcsán felterjeszti megerősítés végett a ricsei lelkész átmenetileg megállapított díjlevelét. Az egyházmegyei közgyűlésen előterjesztett és a kísérő iratokban is részletesen bennfoglalt adatok és történeti előzmények élesen és világosan feltárják annak a végtelenül megdöbbentő válságnak a képét, amely tul a bodrogi egyházak már szinte köztudomású aláhanyatlott állapotán ebben az egyházban még különös és kivételes eseményekben mutatkozik meg és egy gyülekezet szomorú bomlásának a képét megrendítően rajzolja elénk. Fájó annak a megállapítása, amint ez a kísérő iratokból kitűnik, hogy ezt a gyülekezetet nemcsak a millenizmus járványa, helyesebben talán destruktív divatja fertőzte meg, amelynek

következtében a gyülekezetet 1932 január 1-én 45 egyháztagság hagyta ott és újabban is 40 vagy 50 egyháztagság nyilvánította kilépési szándékát, hanem az egyháznak a gyülekezetben még megmaradt hívei is az igazi hithűség, az egyházhoz való ragaszkodás, az aziránt való áldozatkészség és az egyházi felsőbbtség iránti tisztelet és engedelmisség lesújtó hiányosságát ábrázolják ki. Mindezek a tényezők szomorú kihatásai mutatkoznak meg a gyülekezetnek a múlt évben megtartott ricsei lelkész választás, valamint az ennek kapcsán felmerült díjlevél módosítás során megmutatott magatartásában. A gyülekezet mindenáron akként kívánta módosítani az 1890-ben kelt lelkészi díjlevelet, hogy a lelkész javadalmát képező természetbeni föld, legeltetési és erdőjárandóságon kívül a gyülekezet tagjait közvetlenül terhelő, minden más szolgáltatás: párbér, szántás s a részben már elavult sódar, kenyér és pénz szolgáltatás teljesen megsemmisíttessék és a hívek ez alól szabaduljanak, ami nyilván kapcsolatban kellett, hogy álljon a lelkész választás kapcsán nemcsak az egyház hívei, a bekövetkezett gazdasági válságok folytán kétségtelenül megcsökkent teherbíró képességével, hanem egyes, ki nem deríthetett, lelketlen ajánlkozásokkal is, amelyekből a hívek körében az a meggyőződés kelt lábra, hogy lelkészt az ekként szörnyen megcsonkított díjlevelekre is fognak kapni. Ezekből következett be az egyházmegye vezetőségének minden tiszteletreméltó erőfeszítése, felvilágosításai, kérései és ennek eredménytelensége folytán erélyes eljárása ellenére az a szomorú helyzet, hogy a két ízben is megkísérelt lelkészválasztási eljárás során a gyülekezet a lelkész megválasztásának, — díjlevél célzott módosításáig, — me-reven ellenszegült, minek folytán az 1932 szeptember 13-iki alsózempléni egyházmegyei közgyűlés a É. T. II. t.-c. 26. §-a alapján kénytelen volt titkos szavazással meghozott határozatával Batta János bodrogkeresztúri lelkész személyében lelkészt rendelni a ricsei egyházközségnek. Ez ellen a ricsei egyházközség közgyűlése 1932 október 9-én hozott határozatával tiltakozott, amely panaszát az egyházközségnek az alsózempléni egyház-

megyei elnökség az egyházmegyei ügyész meghallgatása után, lényegében alaki okokból visszautasította, amely határozat ellen viszont a ricsei egyházközség, bár erre nézve részére határozott mód nyújtatott, felebbezéssel nem élt, hanem a Főtiszteletű Püspök Urhoz intézett ismételt panaszában sérelmezte az egyházmegye eljárását, követelte lelkészválasztási jogának a visszaadását, kinyilatkoztatta, hogy az egyházmegye által kirendelt Batta János lelkészt soha lelkészének tekinteni nem fogja és kérte a díjlevél aránytalanul súlyos tehertételeinek a módosítását. A Püspök úr ez ügyben ismételt vizsgálatokat rendelt el, amelyen során az egyházmegye Esperese igazolta az egyházmegye eljárásának megtámadott törvényszerűségét. Ezután az ismételten kiküldött egyházmegyei küldöttségek közbejöttével megkíséreltetett a díjlevél rendezés, amelynek a során a ricsei presbitérium és egyházközségi közgyűlés megállapított ugyan új díjlevelet, amely azonban az eredeti díjlevélnek súlyos megcsonkítását eredményezné, amennyiben a régi díjlevélben megvolt föld, legelő és erdőjuttatáson kívül csak egy 1400 □-öl ú. n. Tiszakeretet juttat a lelkésznek s a régi díjlevélben a híveket terhelő és az egyházmegye Esperese által kb. 200 q. rozs értékére becsült szolgálmányok és természetbeni javadalom helyett a híveket a családfóként mindössze évi 12 kg. tiszta rozs juttatással terheli meg, amely a hívek megfogyatkozott lélekszámát tekintve jelenben összesen mindössze 31 q. 80 kgr: rozsot jelent. Az egyházközség azonban erre az új díjlevélre is határozottan kijelentette, hogy ezt csak az általuk megválasztandó lelkésznek hajlandók biztosítani, nem pedig az egyházmegye által kirendelt lelkész részére, akinek a kicserélését kérték. Az egyházmegyei közgyűlés a díjlevél kérdésében azt a határozatot hozta, hogy véglegesen díjlevelet most nem készít, hanem átmenetileg állapítja meg a ricsei lelkész javadalmazását az egyházközség által elfogadott s a már említett új díjlevél szerint azzal a különbséggel, hogy a családfók által fizetendő 12 kgr. rozs helyett minden tiszta református házaspár által 24 kgr. rozs fizetését veszi a díjlevélbe

hozzáfűzvé, hogy az elmaradt jövedelemért a lelkész kárpótolva lesz az adócsökkentési segély későbbben megállapítandó összegével, úgy azt, hogy ha majd a gyülekezet ujjaszervezése s ennek alapján teherviselő képessége megállapítható lesz, akkor fog készíttetni végleges díjlevelet. Végül ugyanezen határozatában az egyházmegye a ricsei gyülekezet részére egy segédlelkész beállíthatása végett missziói segély kieszközlését kéri.

Egyházkerületi közgyűlés mély megdöbbenéssel látja annak a szomorú és sötét válságnak a képét, amely a ricsei gyülekezet kebelében dul, amelynek a szörnyű lelki jelei lelkészválasztás és díjlevél módosítás eljárásaiban is kirívóan kiütköztek. Az egyház egyetemes válságában nagy súlyt helyez a kálvinista hit minden egyes erőpontjára: minden gyülekezetének teljes épségben, csorbítatlan értékállományban leendő megtartására és ezek között különösen a csonka határon fekvő gyülekezetek erkölcsi birtokállományának minden eszközzel való megvédésére s ennek folytán a ricsei egyházban a megbomlott rend és béke sürgős és feltétlen helyreállítására. Ennek elérése végett utal elsősorban a ricsei gyülekezet, a kálvinista ősöktől örökölt hithűségére, fegyelmezettségére, feléleveníttendő lelki erényére, amelynek nemcsak a saját maguk által eszközözendő lelkészválasztáshoz való, egyébként tiszteletreméltó ragaszkodásban, hanem az egyház érdekeihez való általános hűségben, aziránt való áldozatkészségben és az egyházi felsőbbség rendeleteinek a tiszteletben tartásában kell megnyilvánulnia, — számít és utal a helyi és felsőbb egyház-kormányzók mély bölcsességére, nagy felelősségérzetére és mindennek felett arra az igazi, hosszú tűró krisztusi szeretetre,

amelyeknek együttesen kell a gyülekezet égő sebeinek az orvoslását, az egyházépítés alapját képező közbéke helyreállítását megtalálni. Azt a meggyőződést táplálja, hogy a Főtiszteletű Püspök Urnak püspöki körútja s a gyülekezettel kapcsolatosan azóta is tett intézkedései máris létesítették ennek a nagy és szent orvosló eljárásnak a lelki feltételeit.

Az egyházmegyei közgyűlés által felterjesztett új díjlevél megerősítését mellőzi, mert a gyülekezet által megállapított új díjlevél a régi díjlevélnek súlyos és a E. T. I. t.-c. 115. §-a által szigorúan tiltott és a gyülekezet jelenbeni megváltozott létszáma és az általános gazdasági romlásnak megfelelő elernyedte teherbíró képessége által sem indokolt megcsönkítését tartalmazza. A gyülekezet jelenbeni súlyos lelki válságát és kivételesen megromlott gazdasági helyzetét nem tartja alkalmasnak az új díjlevél higgadt, nyugodt mérlegelést, normális gazdasági rendet feltételező megalkotására s felhívja az egyházmegye Esperesét, hogy az új díjlevél megalkotása iránt a közrend és nyugalom megkívánt helyreállításakor, általa alkalmasnak talált időpontban tegyen kezdeményező lépéseket, esetleg a E. T. III. t.-c. 11. §-a alapján annakidején a szükséghez képest az egyházmegyei közgyűlés útján kíséreljen meg intézkedést tenni a hívek vagyoni erejének tekinteten kívül hagyása miatt feltűnő aránytalanságot mutató eddigi adókulcs megfelelő módosítása iránt, avagy a E. T. V. t.-c. 33. §. 5. és 6. pontja alapján a régi díjlevél korszerű megváltoztatása egyházmegyei bírósági eljárás útján intézkedjék. Ideiglenes díjlevelet az egyház hatályban álló törvényei egyébként sem is-

mernek, az egyházmegyei közgyűlés által javasolt díjlevél pedig egyébként sem fedí mindenben a gyülekezet törvényes szervei által az új díjlevélben létesíteni kívánt kötelezettségeket, amely nélkül pedig díjlevél nem alkotható. De indokoltnak látja az egyházkerületi közgyűlés a megalkotandó új díjlevélben a hívekre hárult kötelezettségeknek az új idő követelményei szerint progresszív vagyoni alapon vagy legalább ennek is figyelembe vétele mellett való rendezését és pedig mindenesetre a gyülekezetet jelenben alkotó hívők teherbíró képességének a figyelembevételével.

Az egyetemes adósegély ez évi részletét a lelkész részére kiadni rendeli.

Felkéri végül az egyházkerületi közgyűlés a Püspök urat, hogy a ricsei gyülekezet válságának a fejleményeit továbbra is féltő gonddal, megsegítő atyai szeretettel figyelemmel kísérni méltóztatnék.

24. az. é. Az alsózempléni egyházmegye 1933. évi május 5-én tartott közgyűlésén Máthé Gyula karcsai lelkész azon panaszra tárgyában, hogy a pácini egyház nem fizette meg részére számtalan sürgetése dacára az 1931. január 15-én esedékessé vált 323 P, valamint 1932. január 15-én esedékessé vált 400 P járandóságát, amelynek a fizetésére a pácini egyház a karcsai egyháztól való elválása idején évi 300 ar. koronában kötelezettséget vállalt s eddig fizette is azt a pácini egyház, miért is kérte a pácini egyházat ezen 731 P hátralék s ennek 5%-os kamata kifizetésére kötelezni és kérte a behajtás tekintetében a pácini egyház késedelmes lelkészének és presbitériumának vagyoni felelőssége kimondását, azt a határozatot hozta, hogy a pácini ref. egyházat a fenti 731 P tőke, ennek 5%-os kamata 30 nap alatti megfizetésére kötelezte végrehajtás terhe mellett és ezen követelés behajtása tekintetében

a pácini egyház lelkesze, gondnoka és presbitériuma vagyoni felelősségét kimondotta. Az egyházmegye közgyűlése ezen határozatot azon indokból hozta, mert a pácini egyház a követelés jogosságát és fennállását elismerte, de az az ügy történeti előzményéből egyébként is meg volt állapítható, ekként az egyházmegyei közgyűlés szcrint ez a kérdés nem a közigazgatási eljárás és bíraskodás, hanem a közgyűlési döntés körébe tartozik az indokoltnak talált vagyoni felelősség kimondásával együtt. Az egyházmegyei közgyűlés ezen határozata ellen a pácini egyház 1933. június 25-én kelt beadványában felebbezéssel élt, amelyben előadja, hogy az egyházmegye határozatát f. év június 18-án kézbesítették részére, amelyben az egyházmegye határozatát sérelmezi, a karcsai lelkész igényelt járandóságát vitásnak tartja, mert szerinte 10 q rozs volt hosszú éveken át a karcsai lelkész ur említett járandósága és a mai napig is tisztázatlan, hogyan lett belőle 408 P, amelynek ki fizetése az egyházra elbírhatatlan terhet jelent. De egyébként a hátrálék felgyűlését az egyház súlyos anyagi helyzete és a már a világi hatóságok által is hiábavalóan behajtani kívánt egyházi köztartozások fizetésének az elmaradása okozta.

Egyházkerületi közgyűlés az egyházmegyei közgyűlés felebbezéssel megtámadott fenti határozatát megsemmisíti és a panasznak a tárgyalását, beleértve a vagyoni felelősség kérelmezett kimondásának a kérdését is az E. T. V. t.-c. 33. §. 4—5. pontja alapján az egyházi közigazgatási bíróság és pedig I. fokon az egyházmegye közigazgatási bírósága hatáskörébe utalja, mert az egyházi törvények világos és félre nem érthető rendelkezése szerint az E. T. I. t.-c. 56. §-a az egyházmegyei közgyűlés hatáskörébe utal ugyan minden egyházi és iskolai közigazgatási ügyet, azonban csak azzal a feltétellel, amennyiben nincs az egyházmegyei bíróság hatáskörébe utasítva.

Már pedig az E. T. V. t.-c. 33 § 5. és 6. pontja határozottan az egyházi közigazgatási birói eljárás alá tartozónak határozza meg az egyházközségek és lelkészei között a hivatali fizetések kiszolgáltatása körében és e szolgáltatandó tartozások mérve s minősége tárgyában keletkezett vitás ügyeket, valamint a 10. pont értelmében az egyházi tisztviselők vagyoni felelősségének a kimondását is.

Miután pedig a panaszban említett kérdés nyilvánvalóan ily természetű vitás ügynek tekintendő, mert a szolgáltatás mértékét a felelősségben előadottak, de a pácini egyház által már korábban is felhozott hasontárgyu kifogások vitássá teszik s ez a vitás ügy csak szabályszerű bírósági eljárás keretében tisztázható és dönthető el a vagyoni felelősség kérdésével együtt, az egyházkerületi közgyűlésnek a törvény alapján csak a fenti határozatot volt módjában hozni, megemlítvén azt is, hogy amennyiben az említett követelés behajtását a pácini egyház előljáróságának netán fegyelmi eljárás alá tartozónak mutatózó késedelmeskedése vagy engedetlensége idézte volna fel, ennek elbírálása viszont az egyházi fegyelmi bíróságok hatáskörébe tartozik.

24. az. f. Az alsózempléni egyházmegye jelenti, hogy a Kormányzó úr, Janka Péter nagyrozvágyi lelkipásztor egyházmegyei főjegyzőt kormánytanácsossá nevezte ki.

Közgyűlésünk szívesen köszönti Janka Pétert ebből az alkalomból s életére, munkáira Isten segítő kegyelmét kéri.

24. az. g. Az alsózempléni egyházmegye jelenti, hogy Püspök úr generális vizitációja alkalmával, Kán-

tor Mihály cigándi tanítót az ifjúsági munkákban való buzgó forgolódásáért örökös igazgatói címmel tüntette ki.

Közyűlésünk jóleső érzéssel veszi tudomásul a hűséges szolgálat elismerését s a kitüntetettnek Istentől bőséges áldást kíván.

24. fb. a. A felsőborsodi egyházmegye felterjeszti a f. évben történt általános tisztújításnak eredményét, mely szerint az egyházmegye új tisztikara az esperessé választott Szentmártony Dániel és az újonnan megválasztott Zsóry György vezetése mellett alakult meg.

Közyűlés mindenekelőtt örömmel üdvözli a felsőborsodi egyházmegye új esperesét, Szentmártony Dánielt, egyházi életünk régi, hű munkását, egyházkerületünk tisztos nevű tanácsbíráját: mellette a kipróbált, tapasztalt és bölcs vezértársat, Zsóry György gondnokot, valamint az egész új tisztikart s az egyházmegye és vezetőinek, úgyszintén alkotó tagjainak életére és munkájára a mindenható Isten gazdag áldását és kegyelmét kéri.

24. fb. b. A felsőborsodi egyházmegye pártolólág felterjeszti ifj. Körössy István boldvai lelkész amaz indítványát, hogy illetékes helyen kérelmezze egyetemes egyházunk, hogy lelkészeink az általános kereseti s különadó kivetésénél tekintessenek közalkalmazottaknak, amint az a családi pótlék elbírálása alkalmával kimondatott.

Közyűlés az indítványt, melynek teljesítése hathatósan szolgálná nagy anyagi gondokkal küzdő lelkészkarunk érdekeit, szives készséggel ajánlja egyetemes konventünk elnökségének jóindulatú megfontolásába.

24. fb. c. A felsőborsodi egyházmegye saját jóváhagyó határozata kapcsán felterjeszti jóváhagyás végett a dédesi egyház kérelmét, amely szerint jóváhagyni kéri azon egyháztanácsi határozatot, amelyben az énekvezér fizetését Sümegi Lajos új kántorral egyetértőleg évi 300 P. készpénzben állapította meg, amihez hozzájárul még a templom mellett lévő kis gyümölcsös s a faiskola mellett levő egy holdnyi föld haszonélvezete. Temetési stóla 2 pengő, esketésnél való éneklésért 1 kendő jár.

Egyházkerületi közgyűlés arra való tekintettel, hogy az énekvezér fizetését és pedig részben az ott megjelölt egyházi ingatlanok haszonélvezetében csak az egyköség tanácsa állapította meg, amelyhez pedig, lévén szó lényegében új díjlevél megállapításról, illetve a meglévő javadalom megváltoztatásáról, szabályszerű új díjlevél készítendő és az az egyháztanácson kívül az egyházközségi közgyűlés által is megtárgyalandó és elfogadandó, az egyháztanács felterjesztett megállapodását, bár az ellen elvileg semmi aggálya nincs, ezuttal meg nem erősíti, hanem a felterjesztő egyházat az énekvezér javadalom tárgyában szabályszerű díjlevél elkészítésére, az egyházközségi közgyűléssel is leendő megtárgyalására és azután ennek felterjesztésére utasítja.

24. fb. d. Felsőborsodi egyházmegye saját jóváhagyó határozata kapcsán felterjeszti döntés végett a varbói ref. egyház kérelmét, amelyben a varbói egyház a presbitérium és egyházközségi közgyűlés azon határozatának jóváhagyását kéri, hogy az egyház tulajdonát képező, temető melletti 54 négyszögöl földjét Danyi Károly varbói lakosnak 300 pengőért eladhassa. A presbitérium az eladás indokául azt hozza fel, hogy ekként hasznosíthatja legjobban az egyház fenti ingatlanát. A 300 P. vételárat egy később szerzendő újabb ingatlan alaptőkéjeként külön óhajtja kezelni.

Egyházkerületi közgyűlés a varbói egyház által kérelmezett ingatlan eladásához hozzá nem járul, miután az egyházközség tulajdonát képező ingatlan eladását kellően megokolni nem tudja. Az a felhozott indok ugyanis, hogy ekként hasznosíthatja legjobban az ingatlant, az egyház ingatlanának az eladását semmiben sem indokolja és a törzsingatlannak esetleg később megvásárolandó más ingatlan céljaira készpénz tőkévé való átváltoztatását a jelenbeni változó gazdasági és pénz viszonyok semmiesetre sem teszik tanácsossá. Egyébként a hozott határozatok alakilag is kifogás alá esnek, mert az egyházi törvényekben kötelezően előírt névszerinti szavazás nélkül, a szavazók nevének jegyzőkönyvbe foglalásának mellőzésével hozták.

24. fb. e. A népiskolai tanügyi bizottság pártolóan terjeszti fel a felsőborsodi egyházmegye f. évi őszi közgyűlése 7. sz. jkvi határozatában foglalt ama határozatát, mely szerint a jelenleg használatban levő iskolai anyakönyvi naplók helyett iskolai anyakönyv vezetessék be, amely esetleg évtizedekre magában foglalhatná az iskolás növendékek születési, beiratási, személyi és tanulmányi összes adatait, amelyek a különkülön naplófüzetekben sokkal könnyebben elkallódhatnak s a rendbentartásuk is sokkal több munkával jár s nem is foglalnak magukban minden szükséges és kívánatos adatot. A bizottság minden tekintetben megfelelőnek tartja a Poroszlón használatos s a bizottság előtt bemutatott népiskolai anyakönyvet.

Egyházkerületi közgyűlés készséggel elismeri a népiskolai anyakönyv kívánatos és hasznos voltát, de mert a meglevő naplókat mindenben nem pótolhatná, annak használatbavételét csak a többi naplók

mellett tartja bevezethetőnek. Ennek a megállapításával a poroszlói egyházban már használt népiskolai anyakönyv bevezetését szívesen ajánlja a kebelbeli iskola-fenntartó egyházaknak, hogy a gyermekekre vonatkozó minden adat bármikor együtt és egyszerre feltalálható legyen.

24. gt. a. A gömör-tornai egyházmegye intézőbizottsága felterjeszti 25. sz. határozatát, amelyben hozzájárul ahhoz, hogy az aggteleki egyháznak a Putnoki Takarékpénztár és Hitelbank rt. putnoki bej. cégnél fennálló s 13.500 pengőt kitevő tartozása az egyház ingatlanain jelzálogilag biztosíttassék és kéri a jelzálogi biztosításra az engedély megadását.

Egyházkerületi közgyűlés a kérelmet teljesíti, vagyis hozzájárul, hogy a jelzálogjog 13.500 P. tőke és jár. erejéig az aggteleki 6, 53, 180, 298, 323. és 325. sz. tjkvekben felvett ingatlanokra a Putnoki Takarékpénztár és Hitelbank rt. javára bekebeleztessek és elrendeli a bemutatott biztosítéki okiratnak jóváhagyási záradékkal való ellátását.

25. Elnökség bejelenti, hogy f. év október 18-án egyházkerületi időszaki bírósági ülés volt Bodnár János kovácsvágási tanító, Igaz József bodroghalászi lelkész fegyelmi ügyében, Gesztelyi Nagy Béla pácini lelkész és Kiss Ernő esperes közötti két ügyben, továbbá özv. Palugyay Lajosné putnoki lakos és az abaujszántói lelkészválasztás közigazgatási ügyében.

Tudomásul szolgál.

26. Konventi elnökség 5282/1933. sz. iratában a miskolci leánygimnázium mellett tervezett tanítónőképző szervezésével ajánlja a m. kir. kormány által a tanítóképzőintézetek korlátozására vonatkozóan jelen őszre

kilátásba helyezett intézkedések bevárását s addig a szervezésre vonatkozó döntő lépések elhalasztását.

Közgyűlés tekintettel arra, hogy a kilátásba helyezett kormányintézkedés mind- ezideig nem következett be, a tanítóképző- intézet megszervezést indokoló, azt szüksé- gessé, sőt sürgőssé tevő szempontok pedig nemcsak fennállanak, de az azóta eltelt idő alatt még sürgetőbbekké váltak, az^o intézet megszervezésére vonatkozó óhaját újból ki- fejezi, határozatát megújítja s megbizsa elnökséget, hogy a szervezésre a szükséges előkészítő és döntő intézkedéseket tegye meg, s intézkedéseinek indokairól, körülményeiről a konventi elnökséget részletes felterjesztésben tájékoztassa.

27. A tiszántuli egyházkerület püspöke a Debrecen- ben felállított, október 15-én megnyitott diakónusképző- intézet november 21-iki ünnepélyes felavatására elnök- ségünkhöz küldött meghívásával kapcsolatban kéri, hogy egyházkerületünk költségvetésébe évenként négy- száz pengő segély vétessék fel az intézet támogatására s ama nemes céljának előmozdítására, mely szerint az intézetek az ország minden részéből felvett növendékei közül az érdemesebbeket a II. és III. évfolyamon dij- talanul képezhesse ki anyaszentegyházunk szolgálatára.

Közgyűlés átlátva és átérezve a deb- receni diakónusképző fontosságát és jelen- tőségét, valamint azt az érdeket is, hogy kiválóbb növendékek a II. és III. évfolyam dijtalanul nyerhessenek kiképeztetést, de a maga költségvetésében nem tudván fede- zetet találni a kért négyszáz pengő segély- felvételéhez; egyházközségeinket hívja fel, hogy február első vasárnapi perselypén- züket a debreceni diakónusképzőintézet támogatására leendő továbbítás végett küldjék be az egyházkerületi pénztárba.

28. A Magyar Keresztyén Leányegyesületek nemzeti szövetsége Budapesten központi ház építését határozta el s elnökség útján azt kéri, hogy az 1934 esztendő egy vasárnapján minden gyülekezet perselypénzét ennek a központi háznak a javára, illetve költségeire adja.

Közgyűlés a szövetség nemes célját a maga részéről is támogatni óhajtva, elrendeli, hogy a kebelbeli egyházközségek 1934 március első vasárnapi perselypénzüket a központi ház építésének céljaira, a szövetség rendelkezésére bocsássák. Teszi ezt a rendelkezést abban a jó reménységben, hogy a központi ház erősebb lendületet fog adni a szövetség református ága munkájának is.

29. Theologiai kar felterjeszti ama javaslatát, hogy theologiai akadémiánkra jelentkező papfiuk, amennyiben a lelkészi pályára alkalmasok, egyenlő esetben mindig részesíttessenek a nem papfiukkal szemben.

Közgyűlés a javaslatot indokainál fogva, a mai nehéz viszonyok szülte szempontok alapján magáévá teszi és határozati erőre emeli.

30. Székelyhidy Béla álmosdi lelkész, esperes az álmosdi csata helyén felállítandó Bocskay-emlékmű költségeire 200 pengő hozzájárulás megszavazását kéri.

Közgyűlés a kérelmet a pénzügyi bizottságnak adja ki s felhatalmazza elnökséget, hogy a kérelem tárgyában a bizottság javaslata és bölcs belátása szerint intézkedjen.

31. A Főtiszteletű és Méltóságos Püspök Ur bemutatja tudomásul vétel és az alapító okmány megerősítése végett azt az alapító oklevelet, amely szerint dr.

Sólyom Barna Zoltán nagytétényi műszaki igazgató áldott emlékü szülei, néh. Sólyom Barna volt egerlövői lelkész és neje Janiga Ida nevére és emlékének megörökítésére 1000 P összegben a szülei nevét viselő tanulmányi alapítvány címén az egyházkerület kezelésébe adott, amelynek kamataiból a Főtiszteletű Püspök úr odaitélése szerint jeles, illetve jó eredményű ref. reálgimnázium és ref. leánygimnázium érettségizett tanulói és pedig lelkész vagy tanító gyermekek lesznek felváltva jutalmazandók.

Egyházkerületi közgyűlés a nemes szivből fakadó, az egyházkerület áldott emlékü, buzgó lelkésze és nejének emlékét megörökíteni célzó alapítványt az alapító iránti hálájának kifejezése mellett veszi tudomásul és utalja az egyházkerületi pénztár kezelésébe, — a törvényszerűen kiállított alapító oklevelet pedig jóváhagyja és megerősíti. A nemes alapítót hálájának kifejezéséről és köszönetéről jegyzőkönyvi kivonatban rendeli értesíteni.

32. A m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztérium 68.500—1933./VI. ü. o. számú egyházi főhatóságunkhoz érkezett f. évi szept. 11-én kelt irata szerint a nem állami népiskolák fenntartói azonnali ideiglenes megsegítésül 250.000 pengőt kaptak tanítóik elmaradt fizetéseinek részbeni teljesítésére.

Közgyűlésünk köszönettel azzal veszi tudomásul, hogy az egyházkerületünkbeli tanítók között az idejutó összeg szétosztott, azonban csak igen kis töredékét sem fedezte a szükségletnek. Ugyanekkor nem mulaszthatja el, hogy meg ne emlékezzék különben is kis fizetésből élő tanítóink nagy lelkierejéről, akik hősiiesen küzdve a szegénység frontján, lelkiismeretesen végzik ma különösképp nehéz kötelességüket. Az ilyen harcosok jutalma nem maradhat el.

33. A tiszántuli egyházkerület f. évi május 18—19. napjain tartott közgyűlésének 144. számú határozatát hasonló állásfoglalás végezt küldi meg. E szerint a br. Baldácsy-alapítvány igazgatóságához határozatilag ismét átirt, oly irányban, hogy az ügyvivő évi tiszteletdíja az egy-egy egyházkerületnek jutó részesedés egyharmadánál ne lehessen több. Arról is értesít, hogy ugyanilyen értelemben irt át a tiszai ág. hitv. evang. egyházkerület is, már 1932-ben II.(x) sz. határozatában.

Közgyűlésünk a kegyes alapító nemes intencióira gondolva, elhatározza, hogy a maga részéről is megkeresi a báró Baldácsy-alapítvány igazgatóságát, értesítvén arról, hogy ugy a tiszántuli református, mint a tiszai ág. hitv. ev. egyházkerületek ebben a tárgyban való állásfoglalását magáévá tette.

34. Bemutattatott az ORLE konferencián és közgyűlésen tárgyalt „Szabályrendelet a segédlelkészek kibocsátásáról, elhelyezéséről és a szolgálati viszonyuknak a törvény szerinti rendezéséről“ szóló munkálat.

Közgyűlésünk, mivel az új E. T. kihirdetése küszöbön van, amely a segédlelkészekre nézve is tartalmaz rendelkezéseket, letárgyalás végezt az új E. T. szerinti egyházkerületi tanácsához teszi át az ügyet.

35. A népiskolai tanügyi-bizottság pártolólág terjeszti fel a közös protestáns bizottság azon kérését, illetve határozatát, hogy ha valamely politikai községben más felekezeti iskola mellett mindkét protestáns egyháznak van népiskolája s az egyiknek fenntarthatása a tanulók csekély létszáma miatt veszélyeztetve van, viszont a másik iskola tulzsufolt, a két protestáns iskola növendékei — a tulzsufolt iskolából tanulóknak a csekély népességű iskolába beiratásával — ugy osz-

tassanak meg, hogy lehetőleg mindkét iskola fenntartása biztosítottassék.

Egyházkerületi közgyűlés annak tudatában, hogy a szülőket saját hitfelekezeti iskolájuk tuzsufoltsága mellett sem lehet gyermekeiket más felekezetű, habár csekély népességű iskolába járatására tanácsolni, még kevésbé kötelezni, a közös protestáns bizottság elgondolásának keresztülvihetőségét nem látja s mert egyházkerületünkben az ajánlott megoldásra nem is kerülhet sor, nem lévén egy politikai községben más felekezeti iskola mellett református és evangélikus népiskola, a közös protestáns bizottság határozata felett napirendre tér.

36. Több tárgy nem lévén Juhász László esperes kifejezte elnökség és előadók iránt a közgyűlés elismerését és köszönetét az ügyek gondos előkészítéséért, a tárgyalások zavartalan és eredményes menetelének biztosításáért: mire az elnökség a közgyűlést ének és lelkészi főjegyző imája után bezárta.

Kmf.

Farkasfalvi Farkas Géza

főgondnok.

Farkas István

püspök.

Dr. Enyedy Andor

egyházkerületi főjegyző.

II. Birósági ügyek.

1933. évi október hó 18-án.

I.

A tiszáninneri ref. egyházkerület bíróságának időszaki tanácsa, mint felebbviteli közigazgatási bíróság az abauji egyházmegye közigazgatási bíróságának 1933. július 7-én hozott Itéletét az abaujszántói lelkészválasztás ügyében, helyes indokai alapján helybenhagyta.

II.

A tiszáninneri ref. egyházkerület bíróságának időszaki tanácsa, mint felebbviteli közigazgatási bíróság a gömör-tornai egyházmegye közigazgatási bíróságának 1933. május 16-án hozott Itéletét megváltoztatta s özv. Palugyai Lajosné felebbezésének helytadott, megállapítván jogát a templomi családi székhez.

III.

A tiszáninneri ref. egyházkerület fegyelmi bírósága, mint felebbviteli bíróság, az abauji egyházmegye 1933. május 26-án Göncön Bodnár János kovácsvágási tanító fegyelmi ügyében hozott Itéletét megváltoztatta s a tanítót az ellene emelt vád és következményei terhe alól felmentette.

IV.

A tiszáninneri ref. egyházkerület fegyelmi bírósága, mint felebbviteli fegyelmi bíróság az alsózempléni egyházmegye 1933. május 5. napján hozott Végzését azzal egészítette ki Igaz József bodroghalászi lelkész

elleni fegyelmi ügyben, hogy amennyiben az egyház békéje a lelkész időközi cseréje által biztosítható lesz, a felfüggesztő végzés hatályon kívül helyeztessék.

V.

A tiszáninneri ref. egyházkerület időszaki tanácsa mint fegyelmi bíróság Gesztelyi Nagy Béla által Kiss Ernő esperes ellen tett fegyelmi feljelentéssel kapcsolatban Végzést hozott, hogy ezen ügy csak a Kiss Ernő ellen, saját kérelmére elrendelt fegyelmi ügygel együtt tárgyalható és addig a jelen fegyelmi panasz tárgyában érdemleges intézkedés nem tehető.

1933. évi december hó 5-én.

I.

A tiszáninneri ref. egyházkerület bírósága, mint közigazgatási felebbezési bíróság, az alsózempléni egyházmegye 1933. évi október hó 17-ik napján Hegedüs László hernádkaki lelkész dr. Zmeskál Zoltánné gesztelyi lakos elleni közigazgatási ügyében hozott Határozatát, helyes indokainál fogva helybenhagyja.

II.

A tiszáninneri ref. egyházkerület bírósága, mint közigazgatási felebbezési bíróság, az alsóborsodi egyházmegye közigazgatási bíróságának 1933. október hó 24-én a geleji lelkészválasztás ügyében hozott Határozatát, helyes indokai alapján jóváhagyta.

III.

A tiszáninneri ref. egyházkerület bírósága, mint fegyelmi felebbezési bíróság a felsőborsodi egyházmegye bíróságának 1933. május 19-én Soltész Kálmán volt szendrői tanító fegyelmi ügyének újrafelvétele tárgyában hozott Itéletét feloldotta és utasította az alsófokú bíróságot a hiányzó iratoknak beszerzésére és azok alapján való újabb döntésre.

IV.

A tiszáninneri ref. egyházkerület bírósága, mint fegyelmi felelővíteli bíróság az alsóborsodi egyházmegye fegyelmi bíróságának 1933. október 24-én Nagy Elek hejőszalontai lelkész fegyelmi ügyében hozott Ítéletét feloldotta és az elsőfokú bíróságot a vizsgálat kiterjesztésével, a tényállás teljes felderítésére és új ítélethozatalra utasította.

V.

A tiszáninneri ref. egyházkerület bírósága, mint fegyelmi felelővíteli bíróság az alsózempléni egyházmegye 1933. október 17-én Moóré Ilona volt kesznyéteni tanítónő perújított fegyelmi ügyében hozott Ítéletét helyes indokai alapján helybenhagyja.

Az egyes pontokat jegyezték:

Dr. Enyedy Andor lelkészi főjegyző az 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13a, 13b, 13c, 14, 15a, 24 az. a, 24 fb. a, 25, 26, 27, 27, 28, 29, 30. pontokat.

Nádházy Bertalan lelkészi aljegyző a 13 o, 15 c. d. e, 24 az. f. g, 32, 33, 34. pontokat.

Dr. Horváth Zoltán világi főjegyző a 15 b, 24 a. a. b, 24 a. b. a. b, 24 az. b. c. d. e, 24 fb. c. d, 31. pontokat.

Dr. Idrányi Béla világi aljegyző a 13 p, 15 f. g. h, 24 ab. c. d. e, 24. g. t. a. pontokat.

Svingor Jenő missziói előadó a 12, 13 d. e. f. g. pontokat.

Csorba György középiskolai tanügyi előadó a 13 h, 15. i. j. k. l. m. n. o. p. r. s. t. ty. u. v., 16. a. b. c. d. e. f. g. h. i. pontokat.

Szilva István népiskolai előadó a 13. i. j. k. l. m. n., 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24. fb. e., 35. pontokat.

Dr. Trócsányi József gazdasági választmányi elnök a 15 z. zs, 151 a., 1 b., 1 c., 1 d., 1 e., 1 f., 1 g., 1 h., 1 i., 1 j., 1 k., 1 l. pontokat.

Tárgymutató.

I. Közgyűlési ügyek.

Jelenvoltak névsora.

1. Farkas István püspök imája.
2. Farkasfalvi Farkas Géza főgondnok megnyitó beszéde.
3. Határozatképesség kimondása, meg nem jelent tagok igazolása.
4. Dr. Lengyel István, dr. gróf Haller József egyházkerületi tanácsbírókká, dr. Horváth Zoltán világi főjegyzővé, Nádházy Bertalan lelkészi aljegyzővé választatván, az esküt leteszik. Kovács István zsinati rendes lelkészi képviselővé, Csorba György zsinati rendes tanárképviselővé, Farkas Elek és dr. Komjáthy Aladár zsinati lelkészi pótképviselőkké választása, Bárczay László zsinati világi pótképviselő újbóli megválasztásának tárgytalansága és érvénytelensége.
5. A bírósági ülés helyének és idejének kihirdetése.
6. Püspöki jelentés.
7. Szentimrey Gyula helyére Bessenyey Zénó igazgatótanácsossá választása.
8. Gazdasági választmány újabb hat évre szóló megválasztása.
9. Közalapi bizottságba Dókus Ernő helyére Farkasfalvi Farkas Géza megválasztása.
10. Elekes Imre lemondása az egyházkerületi tanárképviselőségről és a konventi középiskolai tankönyvbíráló bizottsági tagságról. Ez utóbbi helyre Novák Sándor megválasztása.

11. Egyházkerületi lelkészi és világi tanácsbíróságra, tanárképviselőségre, lelkészi és világi aljegyzőségre, zsinati lelkészi, világi és tanári pótképviselőségre szavazás elrendelése.
12. Missziói előadó jelentése, missziói bizottság javaslatai,
13. Konventi ügyek :
  - a. Szanáó bizottság kérdése az 1932 okt. 28-án hozott határozat megváltoztatásáról.
  - b. Elnöki tanács felhívása az oroszországi inségek helyzetének feltárásáról.
  - c. Zsinati elnökség értesítése az új egyházi törvények kormányzói jóváhagyásáról, az I—III. és V—VIII. t.-c.-ek életbelépéséről. Egyházkerületi tanács, szabályrendeletkészítő és lelkészjelölő bizottságok megalakítása.
  - d. 89—1933. sz. konventi határozat a theológus-tultermelésről.
  - e. 140—1933. sz. konventi határozat a középiskolai csendesnapokról.
  - f. 85—1933. sz. konventi határozat a lelkésztanítói tanfolyamról.
  - g. Vallástanítási kérdőívek.
  - h. Elnöki tanács határozata a tanárok és tanítók nyugdíjbameneteléről.
  - i. 154—1933. sz. konventi határozat a segédtanítók alkalmazásáról.
  - j. 245—1932. és 155—1933. sz. konventi határozatokra nemleges válasz.
  - k. Egyetemes konventi tankönyvügyi bizottság határozata.
    - l. 141—1933. sz. konventi határozat a vallásoktatók személyi törzslapjairól.
  - m. 177—1933. sz. konventi határozat tanítóink fizetéscsökkentése tárgyában.
  - n. 260—1933. sz. konventi határozat a zádorfalvai II. tanítói állás megszűnéséről.
  - o. A 141—1933. sz. konventi határozat kérdésére nemleges válasz.
  - p. 82—1933. sz. konventi határozat a törpegyülekezetek dolgában.

r. 39—1933. sz. konventi határozat templomépítési szakértők bevonásáról.

14. Lelkészképesítő bizottság jegyzőkönyvei.

15. Sárospataki főiskola és tanítóképző igazgató-tanácsának felterjesztései:

a. Dr. Újszászy Kálmán rendkívüli tanárrá választása.

b. Dr. Gerőcz Kálmán kérelme.

c. Jelentés a theol. ifjúság gyakorlati munkájáról.

d. Theol. kar ajánlkozása az öt éves theol. tanfolyam többletmunkájára.

e. Jelentés a theol. internátusról.

f. Zemplénavarmegyei jegyzők egyesületének adománya.

g. Főiskolai növendékek mentessége a kommunista mételytől.

h. Jelentés a gr. Klebelsberg Kunó ünnepélyről.

i. Bálint József és Orbán István rendes tanársága.

j. Angol-internátus szabályzatának megerősítése.

k. Erdélyi László h. tanársága.

l. Angol ágazat tanárainak fizetéskiegészítési ügye.

m. Szathmáry Ferenc gyak. isk. tanítói vizsgája.

n. Tanítóképző-intézet működéséről jelentés.

o. Két új angol tanár alkalmazása.

p. Elekes Imre nyugdíjazása.

r. Novák Sándor igazgatóvá választása.

s. Új angol tankönyvek bevezetése.

t. Jelentés a gimnázium 1932—33. tanév I. félévi működéséről.

ty. Jelentés Csorba György iskolalátogatásáról.

u. „ Ady Lajos tanker. főig. látogatásáról.

v. Dr. Egey Antal és Zilahy Ferenc rendes tanárokká választása.

z. Jelentés Györgytarlóról és Bálványosról.

zs. Faragószállási haszonbérbeadás.

1a. Könyvkereskedés visszavétele.

1b. Muraközy ház eladása.

1c. Jelentés az angol cserkészek sárospataki látogatásáról.

1d. Lorántfy biblia megszerzése.

1e. Tanítóképző 1932/33. évi zárszámadása.

- 1f. Tanítóképző 1933/34. évi költségvetése.
- 1g. „ államsegély ügye.
- 1h. P. Horváth pusztai bérlők bérleszállítása.
- 1i. Iőcsei Rádely Géza alapítványa.
- 1j. Főiskola 1932/33. évi zárszámadása.
- 1k. Főiskola 1933/34. évi költségvetése.
- 1l. Főiskolai nyomda bérbeadása.
16. Középkolai előadó előterjesztései :
  - a. Igazgatói és iskolalátogatási jelentés a miskolci reálginmázium 1932/33. évi működéséről, Csorba György igazgatói és Soós Mihály tanári működésének 25-ik évfordulójáról.
  - b. Jelentés a beirásokról, Vértessy Sándor és Simon Gábor tanárok haláláról, Bede Zoltán és Kovács Mihály h. tanárok alkalmazásáról.
  - c. Jelentés a miskolci leányginmáziumban végzett látogatásokról.
  - d. Leányginmázium és internátus 1932/33. évi számadása.
  - e. Leányginmázium és internátus 1933/34 évi költségvetése.
  - f. Leányginmáziumi pénztárnok választása.
  - g. „ tatarozások és átalakítások.
  - h. „ beirások.
  - i. „ internátusról jelentés.
17. Népiskolai tanügyi előadó jelentése, a bizottság jegyzőkönyve.
18. Tanítói javadalom körüli sérelmek.
19. Énekeskönyv beszerzésének kötelezővé tétele.
20. Vallási és énektanítási tananyag beosztás.
21. Sárospatakon végzett tanítójelöltek előnybenrésztése.
22. Bakó Istvánnének köszönetnyilvánítás.
23. Balogh János, vitéz Littkey György, Nagy János és Varga Károly tanítók kitüntetése.
24. Az abauji egyházmegye felterjesztései :
  - a. Szikszói egyház kölcsönfelvétele.
  - b. Felsődobszai egyház ingatlanvásárlása.
 Az alsóborsodi egyházmegye felterjesztései :
  - a.1. A mezőkeresztési egyház ingatlaneladása.

- a.2. A mezőkeresztesi egyház ingatlanvétele.
- b. Kulturadó egységárának szabályozása.
- c. A tiszakeszi lelkészi díjlevél jóváhagyása.
- d. A nemesbikki lelkészi és tanítói díjlevelek módosításának jóváhagyása.
- e. Martintelepi egyház tőkekamatsegély kérvénye.
- f. dr. Katona György adománya a felsőábrányi egyháznak.

Az alsózempléni egyházmegye felterjesztései:

- a. Jelentés a segédlelkészek elhelyezéséről.
- b. A cigándi egyház ingatlanvétele.
- c. A tiszakarádi egyház ingatlaneladása.
- d. A ricsei lelkészi díjlevél ügye.
- e. Máthé Gyula karcsal lelkész pácini követelése.
- f. Janka Péter nagyrozvági lelkész kormánytanácsosi kinevezése.
- g. Kántor Mihály nagyrozvági tanító igazgatói címmel történt kitüntetése.

A felsőborsodi egyházmegye felterjesztései:

- a. Jelentés az egyházmegyei tisztújításról.
- b. Körössy István boldvai lelkész indítványa.
- c. A dédesi egyház énekvezér-fizetési ügye.
- d. A varbói egyház ingatlaneladása.
- e. Népiskolai anyakönyv bevezetése.

A gömör-tornai egyházmegye felterjesztése:

- a. Az aggteleki egyház kölcsönének bekebelezési ügye.

- 25. Jelentés az időközi bíróság üléseiről.
- 26. Miskolci tanítónőképző ügye.
- 27. Debreceni diakonusképző segélyezése.
- 28. Magyar Keresztyén Leányegyesületek Nemzeti Szövetségének kérése.
- 29. Theológiára felvételnél papfiúk előnyben részesítése.
- 30. Álmosdi Bocskai-emlékműre kért hozzájárulás.
- 31. Dr. Sólyom Barna alapítványa.
- 32. Fenntartói segély elmaradt tanítói fizetésekre.
- 33. A tiszántúli egyházkerület átirata a Baldácsy-alap ügyvivői díjazása tárgyában.
- 34. ORLE konferencia szabályzatterve a segédlelkészekről.

35. Közös protestáns bizottság javaslata népiskolai tanulók megosztására.

II. Birósági ügyek.

1933. évi október hó 18-án.

- I. Abaujszántói lelkészválasztás.
- II. Özveggy Palugyay Lajosné templomszék ügye.
- III. Bodnár János gönci tanító fegyelmi ügye.
- IV. Igaz József bodroghalászi lelkész fegyelmi ügye.
- V. Gesztelyi Nagy Béla fegyelmi feljelentése Kiss Ernő esperes ellen.

1933. évi december hó 5-én.

- I. Hegedüs László hernádkaki lelkész közigazgatási ügye dr. Zmeskál Zoltánné gesztelyi lakos ellen.
  - II. Geleji lelkészválasztás.
  - III. Soltész Kálmán volt szendrői tanító fegyelmi ügyének újrafelvétele.
  - IV. Nagy Elek hejőszalontai lelkész fegyelmi ügye.
  - V. Moóré Ilona volt kesznyéteni tanítónő fegyelmi ügye.
-

Betűsoros tárgymutató.

- Abauji egyházmegye 24. a. a. b.
Aggtelek 24. g. t. a.
Ady Lajos 15. u.
Ágoston Sándor 6.
Alsóborsodi egyházmegye 24. a. b. a. b. c. d. e. f.
Alsózempléni egyházmegye 24. a. z. a. b. c. d. e. f. g.
Álmosdi Bocskay emlékbizottság 30.
Angol ágazat 15. l., 15. o., 15. s.
Angol cserkészek 15. l. c.
Angol internátus 15. j.
Bakó Istvánné 22.
Baldácsy-alap kezelése 33.
Balog János 23.
Bálint József 15. i.
Bálványos 15. z.
Bárczay László 4.
Bede Zoltán 16. b.
Bernáth Aladár 6.
Bessenyey Zénó 7.
Bornemissza Miklós 6.
Borsos Károly 6.
Bónis Aladár 13. c.
Báró Bottlik István 3.
Cinyéry Barna 6, 13. c.
Cigánd 24. a. z. b.
Csontos József 8.
Csorba György 4, 6, 13. c., 15. ty., 16. a.
Debreceni diakónusképző 27.
Dédes 24. f. b. c.
Dókus Ernő 9.

- Egey Antal dr. 15. v.
 Egyetemes konvent 13. a—p., 18, 19, 20, 24. f. b. b.
 Egyházkerületi elnökség 13. b. c.
 Egyházkerületi tanács 13. c., 13. h., 34.
 Egyházkerületi pénzügyi választmány 30.
 Egyházmegyék 13. r., 24. a. z. a.
 Elek József 6.
 Elekes Imre 6, 10, 15.
 Enyedy Andor dr. 12, 13. c.
 Erdélyi László 15. k.
 Faragószállás 15. zs.
 Farkas Elek 4, 13. c.
 Farkasfalvi Farkas Géza 3, 9, 13. c.
 Farkas István 2, 6, 13. c.
 Felsőborsodi egyházmegye 24. f. b. a—e.
 Felsődobsza 24. a. b.
 Főiskola 15. l. j., 15. l. k.
 Gaál Ferenc 14.
 Gera Sándor 6.
 Gerőcz Kálmán dr. 15. b.
 Gulyás József 15/1.d.
 Gömörtornai egyházmegye 24. g. t. a.
 Györgytarló 15. z.
 Gróf Haller József dr. 4, 13. c.
 Hamar István dr. 6.
 Harsányi Gyula dr. 8.
 Horváth Zoltán dr. 4, 13. c.
 Horváth puszta 15. l. h.
 Gróf Hoyos Viktor 6.
 Idrányi Barna 2, 6.
 Idrányi Béla dr. 13. c.
 Janka Károly 13. c.
 Janka Péter 24. a. z. f.
 Juhász László 6, 13. c.
 Kalmár Lajos 14.
 Katona Géza dr. 8.
 Katona György dr. 24. a. b. f.
 Kántor Mihály 24. a. z. g.
 Kérészy Barna dr. 13. c.
 Gróf Klebelsberg Kunó 15. h.

Kiss Ernő 6.
 Kiss Sándor dr. 6.
 Kisfaludy László 15/1. 1.
 Komjáthy Aladár dr. 4.
 Kovács István 4, 13. c.
 Kovács Kálmán dr. 13. c., 16. g.
 Kovács Károly 6.
 Kovács Mihály 16. b.
 Könyvkereskedés 15. 1. a.
 Kőrössy István 24. f. b. b.
 Közös protestáns bizottság 35.
 Leánygimnázium 16. c—i.
 Lengyel István dr. 4.
 Leveldi Kozma György 6.
 Lipcsey Péter 3.
 vitéz Littkey György 23.
 Lichtenstein László 6.
 Lócsei Rádely Géza 15. 1. i.
 Lorántfy-biblia 15. 1. d.
 Magda Sándor dr. 2.
 Magyar Keresztyén Leányegyesületek 28.
 Martintelep 24. a. b. e.
 Marton János dr. 3, 13. c. 15/e.
 Máthé Gyula 24. a. z. e
 Meczner Béla 3.
 Mezőkeresztes 24. a. b. a 1, a 2.
 Missziói bizottság 12.
 Muraközy-ház 15. 1. b.
 Nádházy Bertalan 4, 13. c.
 Nemesbikk 24. a. b. d.
 Novák Sándor 6, 10, 15. r.
 Orbán István 15. i.
 Padrah Sándor 15/1. a.
 Palozsa István 14.
 Péter József 13. c.
 Pósa Péter 13. c.
 báró Radvánszky Albert 6.
 báró Ragályi Balassa Ferenc 13. c.
 Reálgimnázium 16. a. b.
 Ricse 24. a. z. d.

Seres Ferenc 15/1. d.
Simon Gábor 6, 16. b.
Soltész Bernát 15. zs.
Somody József 6.
Sólyom Barna dr. 31.
Soós Mihály 6, 16. a.
Svingor Jenő 12, 13. c.
Szatmáry Ferenc 15. m.
Szalay Róbert 15/1. j.
Szalóczy Pál 3.
Szentmártony Dániel 6, 13. c.
Szikszó 24. a. a.
Szomolnok Lajos 6.
Szüts István 15/1. j.
Tanítóképző 15. n., 15. 1. e., 15. 1. f., 15. 1. g.
Tanítónőképző 26.
Theologiai kar 12, 15. c., 15. d.
Theologia internátus 15. e.
Templomépítési szakértők 13. r.
Téglássy András 3, 13. c.
Tiszakarád 24. a. z. c.
Tiszakeszi 24. a. b. c.
Trócsányi József dr. 8, 13. c.
Tóth Ferenc 14.
Újszászy Kálmán dr. 15. a.
Varbó 24. f. b. d.
Valádi Béla 15/z.
Varga Károly 23.
Vértessy Sándor 6, 16. b.
Zádorfalva 13. n.
Zelenka Lajos dr. 6.
Zemplénmegyei Jegyzőegyesület 15. f.
Zsoldos Béla dr. 3.
Zsóry György 13. c.
Zsóry Lajos 3.
